

Αρχή
Ηλεκτρισμού
Κύπρου

ΕΤΗΣΙΑ
ΕΚΘΕΣΗ
2018

Η ΑΡΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ

Η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου είναι ανεξάρτητος Ημικρατικός Οργανισμός, που εγκαθιδρύθηκε σύμφωνα με τον περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού Νόμο Κεφ. 171 του 1952, για την άσκηση δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την παραγωγή, μεταφορά και διανομή ηλεκτρικής ενέργειας στην Κύπρο.

Ο όρος του ανεξάρτητου Ημικρατικού Οργανισμού χρησιμοποιείται στην Κύπρο σε περιπτώσεις Οργανισμών, οι οποίοι είναι ανεξάρτητοι και εγκαθιδρύονται με βάση σχετικό νόμο, για την παροχή υπηρεσιών ή άσκηση εξουσιών που

σχετίζονται με τομείς δημόσιας ωφέλειας. Οι Οργανισμοί αυτοί διοικούνται από συμβούλια που διορίζει το Υπουργικό Συμβούλιο.

Στην περίπτωση της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου, η Κυβέρνηση, μέσω του Υπουργού Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, δίδει κατεύθυνση στην ΑΗΚ για θέματα γενικής πολιτικής της Δημοκρατίας.

ΕΤΗΣΙΑ
ΕΚΘΕΣΗ
2018

ΟΡΑΜΑ

Να είμαστε πρωταγωνιστές στον τομέα της ενέργειας, υπηρεσιών και άλλων δραστηριοτήτων.

ΑΞΙΕΣ

- Ακεραιότητα
- Σεβασμός στους πελάτες
- Ποιότητα
- Ανθρώπινο κεφάλαιο
- Κοινωνία και περιβάλλον

ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Η άριστη εξυπηρέτηση των καταναλωτών, πελατών και χρηστών δικτύου, προσφέροντας με ασφάλεια και αξιοπιστία, σε ανταγωνιστικές τιμές, ποιοτικές υπηρεσίες

- στους τομείς της ενέργειας και άλλων δραστηριοτήτων, αξιοποιώντας νέες τεχνολογίες
- με σεβασμό στην κοινωνία, το περιβάλλον και τους ανθρώπους μας, συνεισφέροντας στην ανάπτυξη της χώρας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Διοικητικό Συμβούλιο & Διεύθυνση	8 - 9
Μήνυμα Προέδρου	10 - 11
Μήνυμα Γενικού Διευθυντή	12 - 13
Δημόσια Διακυβέρνηση	14 - 15
Επιτροπές / Υπεπιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου	16 - 19
Λειτουργικός Διαχωρισμός των Δραστηριοτήτων της ΑΗΚ	20 - 21
Οικονομικά Αποτελέσματα	22 - 29
Έκθεση Ελεγκτών και Οικονομικές Καταστάσεις	30 - 109

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Από 01.01.2018 μέχρι 31.12.2018

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ανδρέας Μαραγκός

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Μιχάλης Χατζηπαντέλα

ΜΕΛΗ

Αγνή Σιάλαρου
Χαράλαμπος Αρτέμης
Έλενα Τσολάκη
Χριστίνα Ζίκκου
Γιάννης Κωνσταντινίδης
Κωνσταντίνος Κωστή
Μιχάλης Κωμοδρόμος

Ανδρέας Μαραγκός
Πρόεδρος Δ.Σ.

Μιχάλης Χατζηπαντέλα
Αντιπρόεδρος Δ.Σ.

Αγνή Σιάλαρου
Μέλος Δ.Σ.

Έλενα Τσολάκη
Μέλος Δ.Σ.

Χαράλαμπος Αρτέμης
Μέλος Δ.Σ.

Χριστίνα Ζίκκου
Μέλος Δ.Σ.

Γιάννης Κωνσταντινίδης
Μέλος Δ.Σ.

Κωνσταντίνος Κωστή
Μέλος Δ.Σ.

Μιχάλης Κωμοδρόμος
Μέλος Δ.Σ.

Παναγιώτης Ολύμπιος
Γενικός Διευθυντής

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

Γενικός Διευθυντής

Παναγιώτης Ολύμπιος (από 2.4.2018)
BSc (Hons), MSc (Eng), MIET

Αναπληρωτής Γενικός Διευθυντής

Αδάμος Κοντός (μέχρι 1.4.2018)
BSc (Eng), MEng, PhD, MBA, MIEEE

Εκτελεστικός Διευθυντής Δικτύων

Αδάμος Κοντός
BSc (Eng), MEng, PhD, MBA, MIEEE

Αναστάσης Γρηγορίου (εκτελών χρέη μέχρι 1.4.2018)
BSc (Eng), MBA, CEng, MIET

Εκτελεστικός Διευθυντής Παραγωγής και Προμήθειας

Αλέξης Μιχαήλ
BSc (Eng), PhD, CEng, MIET

Εκτελεστική Διευθύντρια Οικονομικών

Μαρία Χαραλάμπους
BA Economic, MBA, FCA

Διευθυντής Διανομής

Κενή Θέση

Αναστάσης Γρηγορίου (εκτελών χρέη από 1.12.2018)
BSc (Eng), MBA, CEng, MIET

Διευθυντής Ιδιοκτήτη Συστήματος Διανομής

Άδωνις Γιασεμίδης
Δίπλωμα Ηλεκτρολόγου Μηχανικού, MBA, MIET

Διευθυντής Διαχειριστή Συστήματος Διανομής

Αναστάσης Γρηγορίου
BSc (Eng), MBA, CEng, MIET

Πέτρος Μηνά (εκτελών χρέη μέχρι 1.4.2018)
BSc Electrical Engineering, MBA, MIEE

Διευθυντής Ιδιοκτήτη Συστήματος Μεταφοράς

Κώστας Γαβριηλίδης
BSc (Eng), MEng, MBA, CIPR Diploma, MIET, MCIPR

Διευθυντής Παραγωγής

Γεώργιος Σκαρπάρης
BSc (Eng), MBA, MBA (Oil, Gas & Energy Management), CEng, MIET, MIMechE

Διευθυντής Προμήθειας

Μάριος Σκορδέλλης
BSc (Eng), MSc, MBA, CEng, MIET

ΜΗΝΥΜΑ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

Η ΑΗΚ, στα 67 χρόνια της ιστορικής της διαδρομής, επιτελεί έναν κομβικό ρόλο πολλαπλής σημαντικότητας, τόσο στην κοινωνία όσο και στην οικονομία του τόπου μας.

Ο ζωτικής σημασίας τομέας της ενέργειας, είναι από τους πλέον δυναμικά αναπτυσσόμενους διεθνώς. Στην Κύπρο, διανύουμε μια περίοδο από μεγάλες αλλαγές και προκλήσεις που φέρνει το άνοιγμα της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας.

Στην κατεύθυνση αυτή έχει εντατικοποιηθεί η προετοιμασία του Οργανισμού, ώστε να είναι έτοιμος να ανταποκριθεί στα νέα δεδομένα και τις συνακόλουθες απαιτήσεις. Υλοποιώντας το μεγαλύτερο εσωτερικό έργο της ιστορίας της, που απορρέει από Ευρωπαϊκή Οδηγία και σχετική απόφαση της ΡΑΕΚ, η ΑΗΚ έχει διαχωριστεί σε τέσσερις Βασικές Ρυθμιζόμενες Δραστηριότητες: Παραγωγή, Μεταφορά, Διανομή, Προμήθεια. Η κάθε Βασική Ρυθμιζόμενη Δραστηριότητα, ανεξάρτητα, οργανώνει τα τμήματά της ώστε να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στις νέες ανάγκες της αγοράς. Ο υγιής ανταγωνισμός δημιουργεί ευκαιρίες βελτίωσης υποδομών, ανάπτυξης καινοτόμων υπηρεσιών και καλύτερης εξυπηρέτησης των καταναλωτών. Η ΑΗΚ, με σύνεση και ορθή στρατηγική, θα αδράξει την προοπτική εξέλιξής της, ώστε να συνεχίσει να πρωταγωνιστεί στον τομέα της.

Στο πλαίσιο αυτό, αποκτά ξεχωριστή σημασία το αναπτυξιακό πρόγραμμα του Οργανισμού. Η ΑΗΚ Παραγωγή ολοκληρώνει την εγκατάσταση Αντιρρυπαντικών Συστημάτων στις Μονάδες Παραγωγής, ενώ παράλληλα επιτελούνται οι απαραίτητες τροποποιήσεις για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας με χρήση Φυσικού Αερίου. Προγραμματίζεται επίσης, η εγκατάσταση νέας Μονάδας Παραγωγής Συνδυασμένου Κύκλου στον Η/Σ Βασιλικού.

Παράλληλα, η ΑΗΚ συμβάλλει έμπρακτα στις προσπάθειες της ΔΕΦΑ για την ανάπτυξη της υποδομής ΦΑ με 30% συμμετοχή στην ΕΤΥΦΑ, για εγκατάσταση των απαραίτητων υποδομών απούγρωποισης ΦΑ. Η ενέργεια αυτή υπηρετεί τον στόχο απεξάρτησης της ηλεκτροπαραγωγής από τα υγρά καύσιμα, επιφέροντας ταυτόχρονα σημαντικές μειώσεις στις εκπομπές CO₂, συμβάλλοντας στην προστασία του περιβάλλοντος.

Αναφορικά με το Δίκτυο Μεταφοράς και το Σύστημα Διανομής, συνεχίζεται με εντατικούς ρυθμούς το πρόγραμμα αναβάθμισής τους. Σε αυτό, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνονται:

- Υπογειοποιήσεις Δικτύου Διανομής και εγκατάσταση μοντέρνου οδικού φωτισμού σε πλατείες Δήμων και Κοινοτήτων
- Εγκατάσταση συστήματος διαχείρισης του Δικτύου Διανομής SCADA/DMS και εγκαθίδρυση Εθνικού Κέντρου Ελέγχου Διανομής
- Εγκατάσταση 400.000 έξυπνων μετρητών, σε αντικατάσταση υφιστάμενων. Το μεγάλο αυτό έργο, που θα ολοκληρωθεί σε 8 χρόνια, είναι ο πρόδρομος της μεταμόρφωσης του δικτύου διανομής σε ένα έξυπνο δίκτυο
- Αυτοματοποίηση του Δικτύου Διανομής που θα συμβάλει στον εξ αποστάσεως χειρισμό του συστήματος διανομής και στη γρηγορότερη αντιμετώπιση βλαβών του συστήματος

Με την ανάγκη διεύρυνσης της παραγωγής «πράσινης» ενέργειας, ένα σημαντικό κεφάλαιο για την ΑΗΚ, αφορά στις Ανανεώσιμες Πηγές (ΑΠΕ). Τα έργα στον τομέα των ΑΠΕ είναι εθνικών διαστάσεων και ζωτικής σημασίας για την επίτευξη των εθνικών στόχων παραγωγής ηλεκτρισμού του 2020, που προβλέπουν το 16% της ηλεκτρικής ενέργειας να προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές. Η ανάπτυξη και αξιοποίηση έργων ΑΠΕ μπορεί να συμβάλει στη σταθεροποίηση των τιμών ηλεκτρικού ρεύματος, κάτι που ενδιαφέρει άμεσα τους οικιακούς και επιχειρηματικούς καταναλωτές.

Πέρα από την παραγωγή, μεταφορά, διανομή και προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας, η ΑΗΚ διαθέτει υψηλού επιπέδου τεχνογνωσία στον χώρο της αφαλάτωσης. Άλλωστε σε όλους τους Ηλεκτροπαραγωγούς Σταθμούς υπάρχουν, από το 1953, ανάλογες μονάδες για σκοπούς ψύξης. Σημειώνεται, πως η ΑΗΚ λειτουργεί από το 2014 τη μεγαλύτερη Μονάδα Αφαλάτωσης στον Η/Σ Βασιλικού, με παραγωγή 60.000 κυβικών μέτρων νερού την ημέρα.

Το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, κάλεσε το Τμήμα Υδάτων να μελετήσει με την ΑΗΚ το ενδεχόμενο αύξησης της παραγωγής νερού στην υφιστάμενη μονάδα αφαλάτωσης. Παράλληλα, είναι αντικείμενο μελέτης η δημιουργία νέας μονάδας αφαλάτωσης στο Βασιλικό για ύδρευση και η

κατασκευή νέων μονάδων αφαλάτωσης στη Μονή και στη Δεκέλεια για άρδευση.

Με δεδομένη τη διεθνή τάση για φιλική προς το περιβάλλον ενέργεια κίνησης, η ΑΗΚ συμβάλλει στην προσπάθεια ενίσχυσης της ηλεκτροκίνησης στη χώρα μας. Η υπηρεσία e-charge περιλαμβάνει τον έλεγχο και λειτουργία 19 σημείων φόρτισης, ενώ μέσα στον επόμενο χρόνο προβλέπεται η εγκατάσταση ακόμη 18. Πρακτικά, θα καλύπτουν τις ανάγκες κίνησης ηλεκτρικών οχημάτων σε όλη την Κύπρο.

Η ΑΗΚ, ως Οργανισμός Δημοσίου Δικαίου που ανήκει στο σύνολο των Κυπρίων Πολιτών, λαμβάνει όλα τα μέτρα ώστε να ενεργεί στο πλαίσιο του Νόμου που τη διέπει, ακολουθώντας πιστά τους κανόνες χρηστής διοίκησης και ορθής εταιρικής διακυβέρνησης. Στόχος μας, είναι η συνεχής αναβάθμιση των υπηρεσιών και της εξυπηρέτησης που προσφέρουμε στους πελάτες μας. Παράλληλα, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να είμαστε μια οικονομικά δρώσα επιχείρηση που έχει τη δύναμη να χρηματοδοτήσει το αναπτυξιακό της πρόγραμμα και να βαδίσει στον δρόμο του εκσυγχρονισμού των υποδομών και των εγκαταστάσεων, λαμβάνοντας ταυτόχρονα ισχυρή μέριμνα για την προστασία του περιβάλλοντος.

Η ΑΗΚ είναι ευθυγραμμισμένη με το όραμα της αιεφόρου ενεργειακής ανάπτυξης, παρακολουθεί τις τεχνολογίες αιχμής και συμμετέχει ενεργά σε διάφορα ευρωπαϊκά προγράμματα έρευνας και καινοτομίας.

Στον τομέα ενέργειας, οι διαρκείς και μεγάλες αλλαγές, επιβάλλουν στην ΑΗΚ τη συνεχή προσαρμογή της στα νέα δεδομένα και την υιοθέτηση τεχνολογιών που εξελίσσουν τις υποδομές της και ενισχύουν περαιτέρω την ήδη υψηλή αξιοπιστία της. Το όφελος από αυτό υπερβαίνει τα στενά επιχειρηματικά όρια και ανήκει στην ίδια την Κύπρο και τους πολίτες της.

Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει την ευθύνη να σταθεί στο ύψος των απαιτήσεων και να συμβάλει στην εξέλιξη της ΑΗΚ και στην επανορθοποίησή της στον νέο ενεργειακό χάρτη της Κύπρου. Η ΑΗΚ διαθέτει υψηλού επιπέδου ανθρώπινο δυναμικό με βαθιά εμπειρία, εξειδικευμένη τεχνογνωσία και δεξιότητες καινοτομίας. Αυτή είναι και η μεγαλύτερη «δεξαμενή θετικής ενέργειας» του Οργανισμού, ώστε να αντιμετωπίσει με επιτυχία τις προκλήσεις που έχει μπροστά του.

Επιθυμώ να ευχαριστήσω τον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας, κ. Νίκο Αναστασιάδη για την τιμή και την εμπιστοσύνη. Θα ήθελα επίσης, να ευχαριστήσω τον Υπουργό Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, κ. Γιώργο Λακκοτρύπη για τη συνεργασία, καθώς και όλους τους λειτουργούς του Υπουργείου.

Ευχαριστίες εκφράζω στην Κυβέρνηση, στη Βουλή των Αντιπροσώπων, στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας, στη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου, στον Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου, σε όλους τους Κυβερνητικούς Φορείς και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης με τις οποίες η ΑΗΚ συνεργάστηκε, καθώς επίσης και στους εκπροσώπους των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας για την προβολή του έργου της ΑΗΚ.

Τέλος, θα ήθελα ιδιαίτερα να ευχαριστήσω όλους τους συνεργάτες μου στο Διοικητικό Συμβούλιο, τον Γενικό Διευθυντή της ΑΗΚ, κ. Παναγιώτη Ολύμπιο και τα μέλη της Διεύθυνσης, τις ηγεσίες των Συντεχνιών, καθώς και όλο το προσωπικό του Οργανισμού. Μας ενώνει όλους η αναπτυξιακή προοπτική της ΑΗΚ, που υπηρετεί το ενεργειακό μέλλον του τόπου.

Ανδρέας Μαραγκός
Πρόεδρος Δ.Σ.

ΜΗΝΥΜΑ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ

Η ΑΗΚ, λειτουργεί ως κάθετα Ολοκληρωμένη Επιχείρηση Δημοσίου Δικαίου, πλήρως ρυθμιζόμενη από την αρμόδια Αρχή.

Το 2018, στο πλαίσιο της αποστολής της, συνέχισε την απρόσκοπτη παραγωγή, μεταφορά, διανομή και προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας στην Κύπρο, καθώς και την εμπλοκή της με άλλες δραστηριότητες στα πλαίσια της Νομοθεσίας. Με βασικούς πυλώνες τον σεβασμό, την υπευθυνότητα και την αξιοπιστία, ανταποκρίθηκε αποτελεσματικά στις ενεργειακές ανάγκες της κυπριακής κοινωνίας, συμβάλλοντας καταλυτικά στην ανάπτυξη της χώρας μας.

Το ανθρώπινο δυναμικό του Οργανισμού, με εφόδια το υψηλό επίπεδο επαγγελματισμού και εξειδικευμένης τεχνογνωσίας, υπηρέτησε με αφοσίωση τους στόχους που τέθηκαν. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην ολοκλήρωση του Λειτουργικού και Λογιστικού Διαχωρισμού της ΑΗΚ, στη συνεχή βελτίωση του Συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας σε όλους τους τομείς δραστηριοτήτων καθώς και στην εξυπηρέτηση των πελατών και χρηστών δικτύου της ΑΗΚ, όπως επίσης και στην προσφορά νέων υπηρεσιών. Συχαίρω το προσωπικό του Οργανισμού μας για τη συνεχή δέσμευσή του στην ποιότητα. Όλοι μαζί θα κάνουμε τα επόμενα βήματα που θα μας δώσουν τη δυνατότητα να αντιμετωπίσουμε τις επερχόμενες προκλήσεις.

Προκλήσεις που περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, το άνοιγμα της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, την έλευση του φυσικού αερίου και την ολοκλήρωση των αναγκαίων προσαρμογών των εγκαταστάσεων παραγωγής της ΑΗΚ, ώστε να λειτουργούν με τη χρήση φυσικού αερίου, την ολοκλήρωση της εγκατάστασης αντιρρυπαντικών συστημάτων στις Μονάδες Παραγωγής σύμφωνα με τα μειωμένα όρια εκπομπών ρύπων που καθορίζει η ΕΕ, την εγκατάσταση της Μονάδας Αρ. 6 στον Ηλεκτροπαραγωγό Σταθμό Βασιλικού, όπως επίσης και τα έργα ανάπτυξης και συντήρησης στους τομείς της μεταφοράς και διανομής. Επιπρόσθετα, η ΑΗΚ προχωρεί σε ενέργειες για την εγκατάσταση νέων φωτοβολταϊκών πάρκων, μέσα στα πλαίσια του στρατηγικού σχεδίου για την παραγωγή ηλεκτρισμού από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Όλα αυτά οριοθετούν μεγάλες αλλαγές που επιβάλλουν ποιότητα αποτελέσματος και ταχύτητα υλοποίησης.

Πάνω τους θεμελιώνεται η μελλοντική πορεία του Οργανισμού μας.

Στον δρόμο της εξέλιξης και του εκσυγχρονισμού της ΑΗΚ, το 2018 προγραμματίστηκε ή/και υλοποιήθηκε σειρά έργων, τα σημαντικότερα των οποίων είναι:

- Η εγκατάσταση Συστήματος Διαχείρισης του Δικτύου Διανομής (SCADA/DMS) και η εγκαθίδρυση του Εθνικού Κέντρου Ελέγχου Διανομής. Στόχος, μεταξύ άλλων, η παρακολούθηση και ο έλεγχος του Δικτύου Διανομής από κεντρικό σημείο σε πραγματικό χρόνο ολόκληρο το εικοσιτετράωρο, η αποδοτικότερη λειτουργία του συστήματος διανομής καθώς και η διευκόλυνση ένταξης των ΑΠΕ στο σύστημα διανομής.
- Η ολοκλήρωση της νέας διασύνδεσης 132XB Βασιλικού - Μονής και η παράλληλη εγκαθίδρυση του Υποσταθμού GIS Μονής.
- Η αντικατάσταση των ενεργοβόρων λαμπτήρων του οδικού φωτισμού με λαμπτήρες LED νέας τεχνολογίας, συμβάλλοντας θετικά στην εξοικονόμηση ενέργειας. Το όλο έργο γίνεται σε συνεργασία με Δήμους και Κοινοτικές Αρχές.

Ιδιαίτερα σημαντικός είναι και ο τομέας των Μη Ρυθμιζόμενων Δραστηριοτήτων. Η Μονάδα Αφαλάτωσης Βασιλικού συνέχισε την απρόσκοπτη λειτουργία της και το 2018, συνεισφέροντας στη μεγάλη προσπάθεια για απόβλυνση του υδατικού προβλήματος της χώρας μας.

Στο πλαίσιο υλοποίησης της στρατηγικής της ΑΗΚ, προσπάθεια όλων μας είναι να μειώσουμε την εξάρτηση από το πετρέλαιο και να αυξήσουμε τη χρήση των ΑΠΕ. Για τον λόγο αυτό, ενθαρρύνουμε και προωθούμε έργα φωτοβολταϊκών συστημάτων, όπως το φωτοβολταϊκό πάρκο στο Τσέρι ισχύος 3MW που έχει εγκατασταθεί από το 2014, το φιλόδοξο έργο στο Ακρωτήριο Λεμεσού, όπου θα ανεγερθεί φωτοβολταϊκό πάρκο συνολικής ισχύος 12MW και το φωτοβολταϊκό πάρκο Άγιος Ιωάννης ισχύος 3,5MW. Επίσης, η κοινοπραξία με την Ιερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου προβλέπει ανάπτυξη φωτοβολταϊκών πάρκων στην περιοχή Αχερά. Στην ίδια κατεύθυνση εντάσσεται και η αξιοποίηση των Κεντρικών Γραφείων και του παράπλευρου χώρου στάθμευσης, για τη λειτουργία φωτοβολταϊκού συστήματος ισχύος 450kW, καθώς και η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων σε κτίρια της ΑΗΚ όπου είναι δυνατό.

Η άρρηκτη σχέση της ΑΗΚ με την κυπριακή κοινωνία, επιβάλλει τη σταθερή και ουσιαστική δράση και προσφορά του Οργανισμού, στα πλαίσια του προγράμματος Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης. Το 2018, η ΑΗΚ στήριξε, αθόρυβα, το έργο μεγάλου αριθμού Συνδέσμων και Οργανώσεων που ευαισθητοποιούνται σε θέματα ανακούφισης του ανθρώπινου πόνου, καθώς και πολλών άλλων που δραστηριοποιούνται στους τομείς της Υγείας, του Περιβάλλοντος, του Πολιτισμού, της Παιδείας και του Αθλητισμού.

Ολοκληρώνοντας και εκ μέρους της Διεύθυνσης και του προσωπικού της ΑΗΚ, θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου προς τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου κ. Ανδρέα Μαραγκό, τον Αντιπρόεδρο κ. Μιχάλη Χατζηπαντέλα, καθώς και στα υπόλοιπα Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου για την αραστή συνεργασία που είχαμε. Στη διάρκεια της χρονιάς, με σκληρή προσπάθεια και σtenή, παραγωγική συνεργασία, ο Οργανισμός εδραίωσε τη θέση του στην αιχμή των εξελίξεων, κάνοντας στέρεα βήματα προς το μέλλον.

Στην εποχή μας, για τη λειτουργία των ανθρώπινων κοινωνιών, η ενέργεια ισοδυναμεί με τη ζωή. Γι' αυτό και ο ρόλος της ΑΗΚ για την Κύπρο είναι, πρωτίστως, ρόλος ζωτικής σημασίας και ύψιστης ευθύνης. Για τους ανθρώπους του Οργανισμού, αυτή είναι και η πυξίδα της αποστολής τους. Με σεβασμό στους καταναλωτές, την κοινωνία και το περιβάλλον.

Παναγιώτης Ολύμπιος
Γενικός Διευθυντής

ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου ιδρύθηκε και λειτουργεί σύμφωνα με τις πρόνοιες του περί Ανάπτυξης Ηλεκτρισμού Νόμου, Κεφ. 171, ο οποίος μεταξύ άλλων προνοεί για τον βασικό τρόπο διακυβέρνησής της.

Πέραν των πιο πάνω, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΑΗΚ υιοθέτησε Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης και Κώδικα Δεοντολογίας, στα πλαίσια εφαρμογής της Ρυθμιστικής Απόφασης 04/2014 της ΡΑΕΚ για τον Λειτουργικό Διαχωρισμό των Δραστηριοτήτων της, στις 3 Μαρτίου 2015.

Ο Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης αποτελεί ένα περιεκτικό κείμενο που κωδικοποιεί και ενσωματώνει τις βασικές αρχές εταιρικής διακυβέρνησης, σύμφωνα με τις διεθνείς καλές πρακτικές, για εφαρμογή από τη διοίκηση της ΑΗΚ.

Περιλαμβάνει μεταξύ άλλων, το Νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία της ΑΗΚ, καταγράφει τον τρόπο λειτουργίας του Διοικητικού Συμβουλίου, των Μεικτών Ειδικών Υπεπιτροπών (ΜΕΥ), των υπολοίπων Επιτροπών του Διοικητικού Συμβουλίου και τον ρόλο του Γενικού Διευθυντή και των Εκτελεστικών Διευθυντών.

Περιλαμβάνει επίσης, τον Εσωτερικό Κανόνα Λειτουργίας των Μεικτών Ειδικών Υπεπιτροπών (ΜΕΥ), στον οποίο καταγράφονται τόσο οι εξουσίες που εκχωρούνται από το Διοικητικό Συμβούλιο όσο και αυτές που δεν εκχωρούνται.

Σύμφωνα με τις αρχές του Κώδικα Δημόσιας Διακυβέρνησης:

- Το Διοικητικό Συμβούλιο διασφαλίζει ότι ο σκοπός του Οργανισμού και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα για τους πολίτες και τους χρήστες των παρεχόμενων υπηρεσιών είναι σαφή και βεβαιώνεται ότι οι χρήστες λαμβάνουν υψηλής ποιότητας υπηρεσίες.
- Το Διοικητικό Συμβούλιο βεβαιώνεται ότι οι φορολογούμενοι και οι χρήστες λαμβάνουν ανάλογης αξίας υπηρεσίες για το αντίτιμο που καταβάλλουν.
- Οι αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου είναι σαφώς καθορισμένες και οι αρμοδιότητες και τα καθήκοντα των συμβούλων καθορίζονται με σαφήνεια και το Διοικητικό Συμβούλιο διασφαλίζει ότι αυτά επιτελούνται.
- Οι σχέσεις μεταξύ συμβούλων και του κοινού ρυθμίζονται με σαφήνεια.
- Το Διοικητικό Συμβούλιο ορίζει τις αξίες, τις αρχές και τα πρότυπα του Οργανισμού και διασφαλίζει ότι αυτά εφαρμόζονται στην πράξη. Επιπλέον, το Διοικητικό Συμβούλιο θέτει στρατηγικούς σκοπούς και στόχους, διασφαλίζει την επάρκεια των οικονομικών πόρων και του ανθρώπινου δυναμικού και εξετάζει την απόδοση της διεύθυνσης.
- Η συμπεριφορά του κάθε συμβούλου αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση αποτελεσματικής διακυβέρνησης και το Διοικητικό Συμβούλιο λαμβάνει αποφάσεις με τρόπο λεπτομερή, επιμελημένο και με διαφάνεια. Επίσης, υπάρχει σαφής διάκριση μεταξύ της διοίκησης και διεύθυνσης του Οργανισμού.
- Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει πρόσβαση σε υψηλού επιπέδου πληροφόρηση, συμβουλές και υποστήριξη και διασφαλίζει ότι εφαρμόζεται αποτελεσματικό σύστημα διαχείρισης κινδύνων.
- Οι σύμβουλοι έχουν τις δεξιότητες, τη γνώση και την εμπειρία που χρειάζεται για να εκτελούν με επάρκεια τα καθήκοντά τους.
- Οι δεξιότητες και ικανότητες των ατόμων που κατέχουν ρόλους στη διακυβέρνηση τυγχάνουν ανάπτυξης και η απόδοσή τους αξιολογείται τόσο ξεχωριστά όσο και στο σύνολό της.
- Πρέπει να επιτυγχάνεται ισορροπία μεταξύ συνέχειας και ανανέωσης στη σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου.
- Όσον αφορά στη λογοδοσία του, το Διοικητικό Συμβούλιο διακρίνει μεταξύ επίσημων και ανεπίσημων σχέσεων και υιοθετεί δραστήρια και προγραμματισμένη προσέγγιση στον διάλογο με το κοινό και στη λογοδοσία του προς αυτό.
- Το Διοικητικό Συμβούλιο αναλαμβάνει δραστήρια και προγραμματισμένη προσέγγιση για την ευθύνη του έναντι του προσωπικού του Οργανισμού και συνεργάζεται αποτελεσματικά με θεσμικούς φορείς. Επιπλέον, το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για τις συνέπειες των πράξεων και παραλείψεών του, περιλαμβανομένης της αστικής ή άλλης ευθύνης των διοικητικών συμβούλων.

ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ / ΥΠΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΑΡΧΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ

1. Συμβουλευτική Υπεπιτροπή της Αρχής για Θέματα Προσωπικού

Ανδρέας Μαραγκός
ΠΡΟΕΔΡΟΣ
Κωνσταντίνος Κωστή
ΜΕΛΟΣ

Η Συμβουλευτική Υπεπιτροπή της Αρχής για Θέματα Προσωπικού, απαρτίζεται από τρία Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Αρχής, εκ των οποίων το ένα είναι ο Πρόεδρος της Αρχής. Τα άλλα δύο Μέλη, καθορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο της Αρχής.

Τα Μέλη της Συμβουλευτικής Υπεπιτροπής της Αρχής για Θέματα Προσωπικού, ενεργούν σύμφωνα με τον Κανονισμό 19, των περί Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου (Όροι Υπηρεσίας) Κανονισμών του 1986, (Κ.Δ.Π.291/86), όπως έχουν τροποποιηθεί μέχρι σήμερα και επιλαμβάνονται θεμάτων προσωπικού, όπως για παράδειγμα είναι η πρόσληψη, ο διορισμός

Χριστίνα Ζίκκου
ΜΕΛΟΣ
Χαρίλαος Καραβάς
ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ

και η προαγωγή υπαλλήλων, για τα οποία προβαίνουν σε σύσταση και εισήγηση προς το Διοικητικό Συμβούλιο της Αρχής.

Ο ρόλος της εν λόγω Υπεπιτροπής, είναι μόνο συμβουλευτικός, με σκοπό να βοηθήσει το Διοικητικό Συμβούλιο της Αρχής στη λήψη αποφάσεων για θέματα προσωπικού.

Κατά τη διάρκεια του έτους 2018, η εν λόγω Υπεπιτροπή συνεδρίασε είκοσι (20) φορές και προέβη σε ανάλογες συστάσεις για θέματα προσωπικού που τέθηκαν ενώπιόν της.

2. Επιτροπή Οικονομικών (Λογαριασμοί, Προϋπολογισμοί, Οικονομικές Μελέτες, Διατιμήσεις, Ασφάλειες, Χειρισμός πελατών με καθυστερημένους/οφειλόμενους λογαριασμούς κατανάλωσης ηλεκτρισμού, κλπ.)

Μιχάλης Χατζηπαντέλα
ΠΡΟΕΔΡΟΣ
Χαράλαμπος Αρτέμης
ΜΕΛΟΣ
Κωνσταντίνος Κωστή
ΜΕΛΟΣ
Γιάννης Κωνσταντινίδης
ΜΕΛΟΣ

Αποτελείται από έξι μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και συντονίστρια είναι η Εκτελεστική Διευθύντρια Οικονομικών. Η σύνθεση της Επιτροπής δύναται να αλλάξει με απόφαση του ΔΣ. Η Επιτροπή συνεδριάζει τακτικά τουλάχιστον μια φορά κάθε τρίμηνο ή και εκτάκτως και καλεί οποιοδήποτε μέλος της Διοίκησης, αν το θεωρεί σκόπιμο.

Η Επιτροπή Οικονομικών έχει συμβουλευτικής

Έλενα Τσολάκη
ΜΕΛΟΣ
Μιχάλης Κωμοδρόμος
ΜΕΛΟΣ
Μαρία Χαράλαμπος
ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ

φύσεως αρμοδιότητες, που αφορούν κυρίως στην υποβολή εισηγήσεων και διατύπωση γνώμης προς το Διοικητικό Συμβούλιο, αναφορικά με θέματα οικονομικής φύσης που αφορούν την ΑΗΚ ως Κάθετα Ολοκληρωμένη Επιχείρηση.

Εντός του 2018, η Επιτροπή συνεδρίασε (εννέα) 9 φορές.

ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ / ΥΠΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΑΡΧΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

3. Επιτροπή Ελέγχου

Γιάννης Κωνσταντινίδης
ΠΡΟΕΔΡΟΣ
Αγνή Σιάλαρου
ΜΕΛΟΣ

Κύρια αποστολή της Επιτροπής Ελέγχου είναι η παροχή υποστήριξης στο Διοικητικό Συμβούλιο, για την εκπλήρωση της εποπτικής του ευθύνης και για την παρακολούθηση:

Της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου, που έχουν θεσπιστεί από τη Διοίκηση και το Διοικητικό Συμβούλιο.

Της συμμόρφωσης της ΑΗΚ με το εκάστοτε ισχύον νομικό και κανονιστικό καθεστώς, καθώς και τον Κώδικα Δεοντολογίας.

Έλενα Τσολάκη
ΜΕΛΟΣ
Ανδρέας Κωνσταντίνου
ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ

Της ελεγκτικής λειτουργίας αξιολόγησης του έργου της Διεύθυνσης του Εσωτερικού Ελέγχου (ΔΕΕ), με σκοπό τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας των λειτουργιών της ΔΕΕ σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα για την Επαγγελματική Εφαρμογή του Εσωτερικού Ελέγχου.

Της πληρότητας και της ορθότητας όλων των οικονομικών καταστάσεων που καταρτίζονται από την ΑΗΚ.

Κατά τη διάρκεια του έτους 2018, η Επιτροπή συνεδρίασε έξι (6) φορές.

4. Επιτροπή Επικοινωνιακής Πολιτικής

Αγνή Σιάλαρου
ΠΡΟΕΔΡΟΣ
Έλενα Τσολάκη
ΜΕΛΟΣ
Χριστίνα Ζίκκου
ΜΕΛΟΣ

Η Επιτροπή Επικοινωνιακής Πολιτικής αποτελείται από τέσσερα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου. Συντονιστής της Επιτροπής Επικοινωνιακής Πολιτικής είναι η Εκπρόσωπος Τύπου της ΑΗΚ, όπως ορίζεται από το ΔΣ.

Η Επιτροπή Επικοινωνιακής Πολιτικής έχει εποπτικό και συντονιστικό ρόλο και είναι υπεύθυνη για την καταγραφή, τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των δράσεων επικοινωνίας της ΑΗΚ.

Οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Επικοινωνιακής

Γιάννης Κωνσταντινίδης
ΜΕΛΟΣ
Χριστίνα Παπαδοπούλου
ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ

Πολιτικής είναι οι ακόλουθες:

Η συνεκτίμηση της κοινής γνώμης και των απόψεων και ανησυχιών των πελατών και των άλλων ενδιαφερομένων μερών.

Ο καθορισμός στρατηγικής επικοινωνίας με τους πελάτες και τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη μέσω των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας.

Κατά τη διάρκεια του έτους 2018, η Επιτροπή συνεδρίασε δεκαπέντε (15) φορές.

5. Μεικτή Ειδική Υπεπιτροπή (ΜΕΥ) Δικτύων

Κωνσταντίνος Κωστή
ΠΡΟΕΔΡΟΣ
Χριστίνα Ζίκκου
ΜΕΛΟΣ

Η Μεικτή Ειδική Υπεπιτροπή (ΜΕΥ) Δικτύων, η οποία αποτελείται από τον Εκτελεστικό Διευθυντή Δικτύων και δυο Μη Εκτελεστικά Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της ΑΗΚ, ασκεί τη διοίκηση της Επιχειρηματικής Μονάδας (ΕΜ) Δικτύων.

Αποστολή και σκοπός της ΜΕΥ Δικτύων είναι η διασφάλιση της ανεξαρτησίας της λειτουργίας και της λήψης των αποφάσεων των Βασικών Ρυθμιζόμενων Δραστηριοτήτων (ΒΡΔ) Μεταφοράς και Διανομής.

Αδάμος Κοντός
ΜΕΛΟΣ

Η ΜΕΥ Δικτύων προβαίνει σε εισηγήσεις για βελτίωση στην οργάνωση και λειτουργία της ΕΜ Δικτύων, εγκρίνει το Επιχειρηματικό Σχέδιο, το Στρατηγικό Σχέδιο καθώς και τον Προϋπολογισμό των ΒΡΔ Δικτύων και φροντίζει για την εφαρμογή και την υλοποίησή τους, χωρίς να υπεισέρχεται σε θέματα καθημερινής λειτουργίας των Βασικών Ρυθμιζόμενων Δραστηριοτήτων.

Κατά τη διάρκεια του έτους 2018, η Υπεπιτροπή συνεδρίασε δεκατρείς (13) φορές.

6. Μεικτή Ειδική Υπεπιτροπή (ΜΕΥ) Παραγωγής - Προμήθειας

Μιχάλης Χατζηπαντέλα
ΠΡΟΕΔΡΟΣ
Μιχάλης Κωμοδρόμος
ΜΕΛΟΣ

Η Μεικτή Ειδική Υπεπιτροπή (ΜΕΥ) Παραγωγής - Προμήθειας, η οποία αποτελείται από τον Εκτελεστικό Διευθυντή Παραγωγής - Προμήθειας και δυο Μη Εκτελεστικά Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της ΑΗΚ, ασκεί τη διοίκηση της Επιχειρηματικής Μονάδας (ΕΜ) Παραγωγής - Προμήθειας.

Αποστολή και σκοπός της ΜΕΥ Παραγωγής - Προμήθειας είναι η διασφάλιση της ανεξαρτησίας της λειτουργίας και της λήψης των αποφάσεων των Βασικών Ρυθμιζόμενων Δραστηριοτήτων (ΒΡΔ) Παραγωγής και Προμήθειας.

Αλέξης Μιχαήλ
ΜΕΛΟΣ

Η ΜΕΥ Παραγωγής - Προμήθειας προβαίνει σε εισηγήσεις για βελτίωση στην οργάνωση και λειτουργία της ΕΜ Παραγωγής - Προμήθειας, εγκρίνει το Επιχειρηματικό Σχέδιο, το Στρατηγικό Σχέδιο καθώς και τον Προϋπολογισμό των ΒΡΔ Παραγωγής και Προμήθειας, και φροντίζει για την εφαρμογή και την υλοποίησή τους, χωρίς να υπεισέρχεται σε θέματα καθημερινής λειτουργίας των Βασικών Ρυθμιζόμενων Δραστηριοτήτων.

Κατά τη διάρκεια του έτους 2018, η Υπεπιτροπή συνεδρίασε τριανταπέντε (35) φορές.

7. Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων

Χριστίνα Ζίκκου
ΠΡΟΕΔΡΟΣ
Γιάννης Κωνσταντινίδης
ΜΕΛΟΣ
Έλενα Τσολάκη
ΜΕΛΟΣ

Η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνου απαρτίζεται από τέσσερα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και τον επικεφαλής της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων.

Η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων υποστηρίζει το Διοικητικό Συμβούλιο σε θέματα διαχείρισης κινδύνων. Συγκεκριμένα, ενημερώνει το ΔΣ για τους σημαντικότερους κινδύνους και το πλαίσιο διαχείρισής τους, εποπτεύει τη λειτουργία της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων και παρακολουθεί και αξιολογεί το προφίλ των κινδύνων που αναλαμβάνει η ΑΗΚ και την αποτελεσματικότητα των πολιτικών διαχείρισης κινδύνων που εφαρμόζει.

Αγνή Σιάλαρου
ΜΕΛΟΣ
Ανδρέας Ιωαννίδης
ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ

Παρακολουθεί και αξιολογεί τη συμμόρφωση με τα εγκεκριμένα επίπεδα ανάληψης κινδύνων και την καταλληλότητα των ορίων έκθεσης σε κίνδυνο.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων υποβάλλει στο Διοικητικό Συμβούλιο ετήσια έκθεση απολογισμού και αξιολόγησης επί των εργασιών, προτάσεων και διαπιστώσεων της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΑΗΚ

Η ΑΗΚ συνέχισε μέσα στο 2018 την εφαρμογή σειράς ενεργειών για τη συμμόρφωση της, σε πλήρη συνεργασία με τη ΡΑΕΚ, με τις Ρυθμιστικές Αποφάσεις 02/2014, 03/2014 και 04/2014 που εκδόθηκαν από τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου (ΡΑΕΚ) και αφορούν τον Λογιστικό και Λειτουργικό Διαχωρισμό των Δραστηριοτήτων της.

Μέσα από τη διαδικασία συμμόρφωσής της, η ΑΗΚ οργανώθηκε σε τέσσερις ανεξάρτητες Βασικές Ρυθμιζόμενες Δραστηριότητες (ΒΡΔ) της Παραγωγής, Προμήθειας, Μεταφοράς (Ιδιοκτήτης Συστήματος Μεταφοράς), Διανομής (Ιδιοκτήτης Συστήματος Διανομής και Διαχειριστής Συστήματος Διανομής) και στις Μη-Ρυθμιζόμενες Δραστηριότητες.

Σύμφωνα με τη Ρυθμιστική Απόφαση 04/2014, οι υπόλοιπες Διευθύνσεις της ΑΗΚ λειτουργούν ως «Άλλες Δραστηριότητες», παρέχοντας υπηρεσίες προς τις ΒΡΔ.

Η Ανεξαρτησία Διακυβέρνησης και η Λειτουργική Ανεξαρτησία των Βασικών Ρυθμιζόμενων Δραστηριοτήτων εξασφαλίζεται: με την ετοιμασία Στρατηγικού Σχεδίου, Επιχειρηματικού Σχεδίου, Προγράμματος Δράσης και Προϋπολογισμού, από κάθε Δραστηριότητα ξεχωριστά, με την εφαρμογή Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης και Κώδικα Δεοντολογίας, καθώς και με την ορθή κοστολόγηση των ανθρωποωρών, των παρεχόμενων πόρων και υπηρεσιών μεταξύ των Βασικών Ρυθμιζόμενων Δραστηριοτήτων και από τις Κοινές Υπηρεσίες, για την αποφυγή διεπιδοτήσεων και νόθευσης του ανταγωνισμού.

Επιπρόσθετα, έχει δημιουργηθεί ανεξάρτητη Διεύθυνση Διαχειριστή Συστήματος Διανομής (ΔΣΔ) και περιχαρακωμένο «Τμήμα Εγγραφής Μετρητών και Καταγραφής Μετρήσεων», το οποίο εξυπηρετεί χωρίς διακρίσεις όλους τους Προμηθευτές.

Με τα πιο πάνω μέτρα, η ΑΗΚ επιδιώκει να επιτύχει τον αποκλεισμό διεπιδοτήσεων και την προστασία του ανταγωνισμού, την αποφυγή «δυσμενούς διάκρισης» και την ισότιμη μεταχείριση των καταναλωτών, των χρηστών του συστήματος και των συμμετεχόντων στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας.

Από την 1^η Δεκεμβρίου 2016, ημερομηνία η οποία καθορίστηκε από τη ΡΑΕΚ ως η μέρα εφαρμογής του Λειτουργικού Διαχωρισμού και αποτελεί την έναρξη της περιόδου ρυθμιστικού ελέγχου, η ΑΗΚ εφαρμόζει επίσημα τον Λειτουργικό Διαχωρισμό. Η εφαρμογή του Λειτουργικού Διαχωρισμού είναι μια συνεχής και δυναμική διαδικασία κατά την οποία γίνονται βελτιώσεις με βάση τις εισηγήσεις των Λειτουργιών Συμμόρφωσης και τα ευρήματα των εσωτερικών και εξωτερικών ελέγχων του Συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας και των παρατηρήσεων της ΡΑΕΚ.

Σύμφωνα με την ΡΑ 04/2014, η ΑΗΚ έχει ετοιμάσει Πρόγραμμα Συμμόρφωσης για κάθε Δραστηριότητα, το οποίο παρακολουθείται από τους Λειτουργούς Συμμόρφωσης που έχουν ορισθεί για τον σκοπό αυτό. Κατά τη διάρκεια του 2018, ετοιμάστηκαν και υποβλήθηκαν προς τη ΡΑΕΚ σχετικές εκθέσεις συμμόρφωσης.

ΠΙΝΑΚΕΣ
ΕΤΗΣΙΑΣ
ΕΚΘΕΣΗΣ
2018 —

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

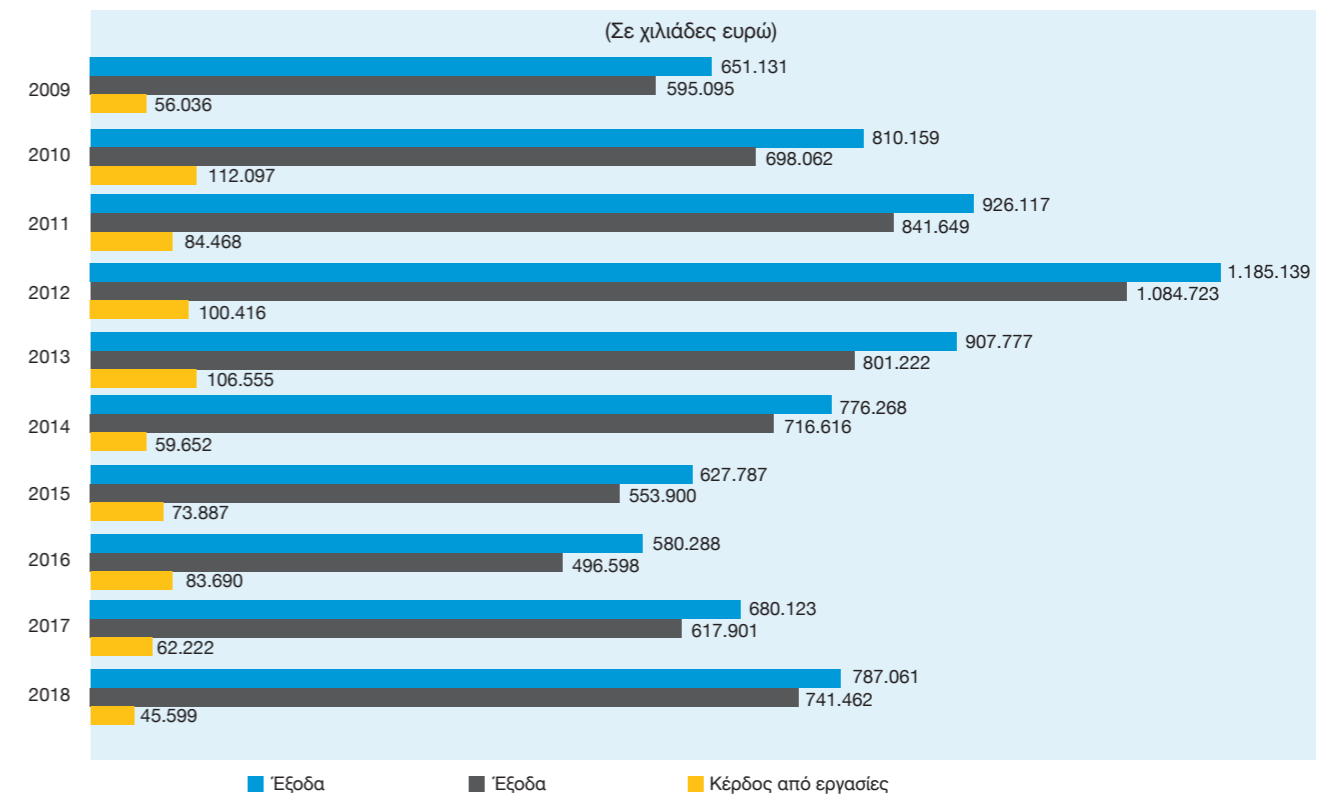
		2018	2017	% Αύξηση (Μείωση)
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ				
Σύνολο εσόδων	€ χιλ.	787.061	680.123	15,7
Σύνολο εξόδων	€ χιλ.	741.462	617.901	20,0
Κέρδος εργασιών	€ χιλ.	45.599	62.222	(26,7)
Κέρδος για το έτος	€ χιλ.	36.725	50.690	(27,5)
Μέσο καθαρό απασχολούμενο ενεργητικό	€ χιλ.	1.908.718	1.920.369	(0,6)
Αποδοτικότητα μέσου καθαρού απασχολούμενου ενεργητικού	%	2.4	3.2	(25,0)
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ				
Προσωπικό στην ενεργό υπηρεσία κατά την 31 ^η Δεκεμβρίου		2.088	2.023	3,2

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

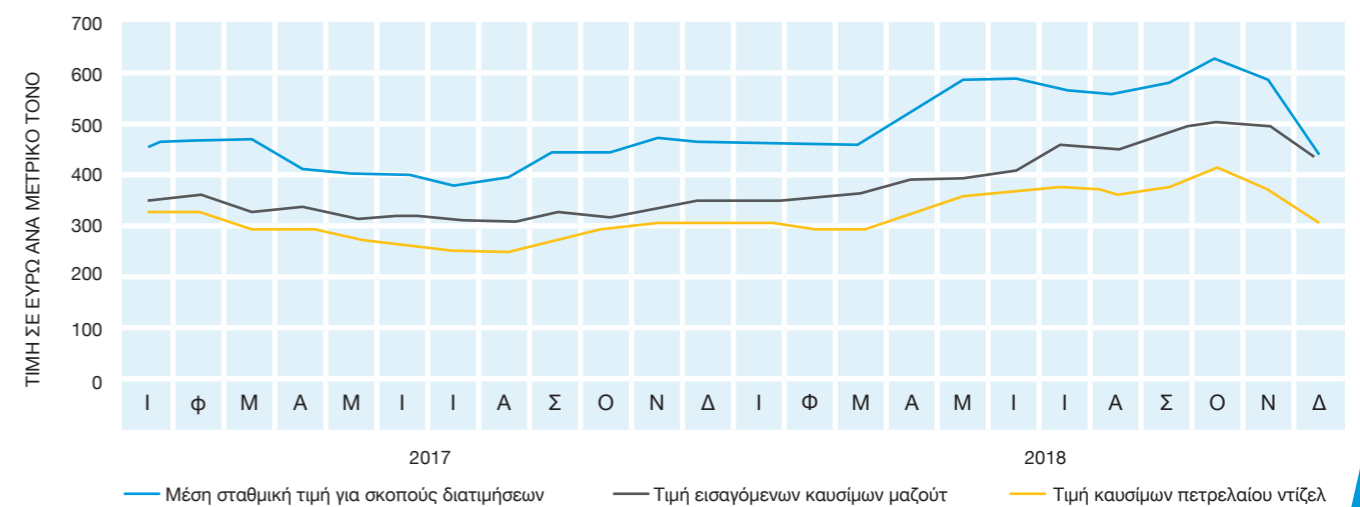
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Οι οικονομικές καταστάσεις της ΑΗΚ για το 2018 μαζί με τις βοηθητικές καταστάσεις βρίσκονται στις σελίδες 41 μέχρι 109.

Σχεδιάγραμμα 1
Έσοδα, έξοδα και κέρδος από εργασίες

Σχεδιάγραμμα 2
Τιμές καυσίμων και μέση σταθμική τιμή για σκοπούς διατιμήσεων (Ρήτρας καυσίμων)

Πίνακας 3

Ενοποιημένος λογαριασμός αποτελεσμάτων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και μεταβολές έναντι του προηγούμενου έτους

	2018	Αύξηση (Μείωση) έναντι 2017
	€000	€000
ΕΣΟΔΑ		
Πωλήσεις ηλεκτρικής ενέργειας	723.622	95.435
Κεφαλαιουχικές συνεισφορές καταναλωτών	22.541	473
Έσοδα αφαλάτωσης	15.480	1.867
Άλλα έσοδα	20.812	10.604
Χρηματοδοτικά έσοδα	4.606	(1.441)
	787.061	106.938
Άλλα κέρδη καθαρά	63	141
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	(744.309)	(126.486)
Καθαρά κέρδη απομείωσης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	2.784	2.784
Κέρδος εργασιών	45.599	(16.623)
Χρηματοδοτικά έξοδα	(2.390)	271
Μερίδιο ζημιάς σε κοινοπραξία	(5)	(5)
Κέρδος πριν τη φορολογία	43.204	(16.357)
Φορολογία	(6.479)	2.392
Κέρδος για το έτος	<u>36.725</u>	<u>(13.965)</u>

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ

Τα αποτελέσματα του έτους και οι μεταβολές από το προηγούμενο έτος, παρουσιάζονται στον πιο πάνω Πίνακα (αρ.3). Τα έσοδα από πωλήσεις ηλεκτρικής ενέργειας για το έτος ήταν €723.622.000 και σημείωσαν αύξηση €95.435.000 ή 15,2%, κυρίως λόγω αύξησης της τιμής πώλησης ως αποτέλεσμα της αυτόματης αναπροσαρμογής λόγω αύξησης στην τιμή των καυσίμων. Το σύνολο των λειτουργικών εξόδων ανήλθε σε €744.309.000 και σημείωσαν αύξηση €126.486.000 ή 20,5%, επίσης κυρίως ως

αποτέλεσμα της αύξησης στην τιμή των καυσίμων και του κόστους δικαιωμάτων εκπομπής θερμοκηπιακών αερίων. Αφού λήφθηκαν υπόψη καθαρά κέρδη απομείωσης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων €2.784.000, χρηματοδοτικά έξοδα €2.390.000 και μερίδιο ζημιάς σε κοινοπραξία €5.000, το κέρδος πριν τη φορολογία έφθασε σε €43.204.000 σε σύγκριση με €59.561.000 του προηγούμενου έτους. Μετά την αφαίρεση ποσού €6.479.000 για φορολογία, το καθαρό κέρδος ήταν €36.725.000 (2017: €50.690.000).

ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΞΟΔΩΝ

Ο Πίνακας 4 στη σελίδα 27 αναλύει τα λειτουργικά έξοδα κατά κατηγορία. Οι κυριότεροι παράγοντες που συνέτειναν στις αλλαγές αναφέρονται πιο κάτω:

Η μέση τιμή καυσίμων που καταναλώθηκαν στους σταθμούς παραγωγής της ΑΗΚ αυξήθηκε κατά 21,7% στα €395.76 τον μετρικό τόνο. Η κατανάλωση αυξήθηκε κατά 1,7% και έφθασε τους 1050.4 χιλ. μετρικούς τόνους. Κυρίως ως αποτέλεσμα της αύξησης της τιμής πιο πάνω, η δαπάνη καυσίμων αυξήθηκε κατά €79.772.000 και έφθασε στα €415.703.000.

Η αγορά ηλεκτρικής ενέργειας από τρίτους ύψους €37.865.000 αυξήθηκε κατά 34,2% κυρίως λόγω αύξησης της τιμής καυσίμων.

Το κόστος δικαιωμάτων εκπομπής θερμοκηπιακών αερίων αυξήθηκε κατά €26.236.000 και ανήλθε στα €38.474.000. Η αύξηση οφείλεται κατά κύριο λόγο στην αύξηση της μέσης τιμής των δικαιωμάτων που

αγοράστηκαν κατά τη διάρκεια του έτους, η οποία ανήλθε σε €15.99/δικαίωμα σε σύγκριση με €6.03/δικαίωμα κατά το προηγούμενο έτος.

Το σύνολο των μισθών και εργοδοτικών εισφορών ανήλθε σε €95.076.000, από το οποίο ποσό €7.084.000 έχει μεταφερθεί σε χρέωση του πάγιου ενεργητικού και σε ημιτελείς εργασίες. Τα ποσά που μεταφέρθηκαν στο πάγιο ενεργητικό αφορούν δαπάνες για έργα αναπτύξεως που εκτελέστηκαν κατά τη διάρκεια του έτους από το προσωπικό της Αρχής. Ποσό €87.992.000 ή 92,5% επιβάρυνε τα αποτελέσματα χρήσεως. Η αύξηση στη συνολική δαπάνη μισθοδοσίας €2.049.000 ή 2,2%, οφείλεται κυρίως στην αύξηση του αριθμού προσωπικού σε συνδυασμό με μείωση στα συνταξιοδοτικά κόστη.

Η δαπάνη για υλικά, υπηρεσίες και άλλες δαπάνες ήταν €26.722.000 (αύξηση €2.488.000 ή 10,3%).

Οι αποσβέσεις έφθασαν τα €98.136.000 (αύξηση €314.000 ή 0,3%).

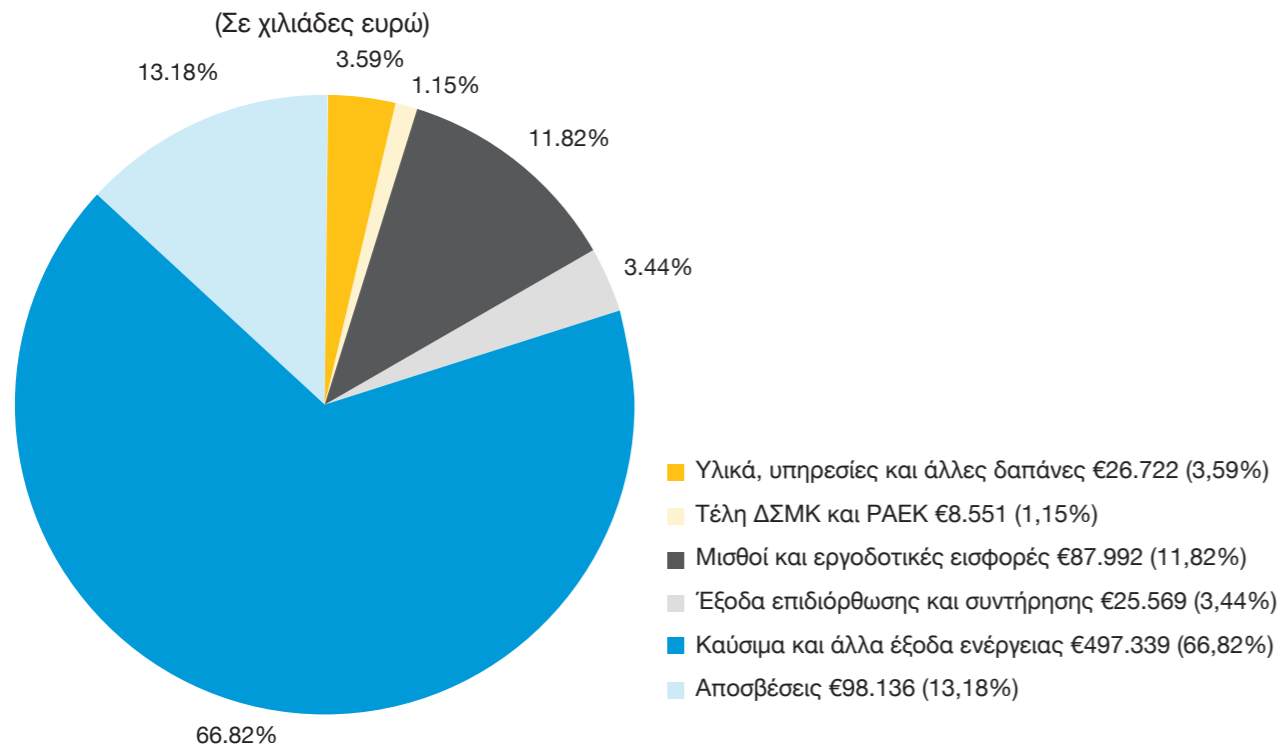
Πίνακας 4

Ανάλυση Λειτουργικών Εξόδων

	2018		Αύξηση / (Μείωση) έναντι 2017	
	€000	%	€000	%
Καύσιμα	415.703	55,8	79.772	23,7
Αγορά ηλεκτρικής ενέργειας από τρίτους	37.865	5,1	9.652	34,2
Κόστος δικαιωμάτων εκπομπής θερμοκηπιακών αερίων	38.474	5,2	26.236	214,4
Συνδρομή ΚΟΔΑΠ	5.297	0,7	(43)	(0,8)
Μισθοί και εργοδοτικές εισφορές	87.992	11,8	1.173	1,4
Επισκευές και συντήρηση	25.569	3,4	4.243	19,9
Τέλος Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου	6.645	0,9	2.515	60,9
Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου	1.906	0,3	136	7,7
Υλικά, υπηρεσίες και άλλες δαπάνες	26.722	3,6	2.488	10,3
Αποσβέσεις	98.136	13,2	314	0,3
ΣΥΝΟΛΟ	744.309	100,0	126.486	20,5

**Σχεδιάγραμμα 3
Λειτουργικά Έξοδα**

Ως ποσοστό του συνόλου των λειτουργικών εξόδων

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Οι επενδύσεις σε στοιχεία πάγιου ενεργητικού κατά τη διάρκεια του έτους έφθασαν τα €49.392.000 σε σύγκριση με €45.434.000 το 2017 (αύξηση €3.958.000).

Ποσό €18.566.000 πληρώθηκε κατά το 2018 αναφορικά με φορολογία (2017: €1.586.000).

Οι αποπληρωμές δανείων και οι τόκοι που πληρώθηκαν ανήλθαν σε €44.971.000 (2017: €79.912.000).

Το σύνολο των αναγκών χρηματοδότησεως που ανήλθαν σε €112.929.000 καλύφθηκε από τα ίδια διαθέσιμα και από συμμετοχές καταναλωτών. Στον πιο κάτω Πίνακα (αρ.5) δίδονται οι χρηματοδοτικές ανάγκες της Αρχής και οι πηγές χρηματοδότησής τους.

**Πίνακας 5
Χρηματοδοτικές Ανάγκες και Πηγές Χρηματοδότησης**

	2018		2017	
	€000	%	€000	%
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ				
Φορολογία	18.566	16,4	1.586	1,3
Στοιχεία πάγιου ενεργητικού	49.392	43,8	45.434	35,8
Εξυπηρέτηση δανείων	44.971	39,8	79.912	62,9
	<u>112.929</u>	<u>100,0</u>	<u>126.932</u>	<u>100,0</u>
ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ				
Κέρδος πριν τους τόκους, τη φορολογία και τις αποσβέσεις	117.477	104,0	133.431	105,1
Είσπραξη από εκποίηση στοιχείων πάγιου ενεργητικού και επενδύσεων	462	0,4	4	0,0
Τόκοι που εισπράχθηκαν	5.014	4,4	6.038	4,8
Συμμετοχές καταναλωτών	22.553	20,0	22.578	17,8
Μεταβολές κεφαλαίου κινήσεως	<u>(32.577)</u>	<u>(28,8)</u>	<u>(35.119)</u>	<u>(27,7)</u>
	<u>112.929</u>	<u>100,0</u>	<u>126.932</u>	<u>100,0</u>

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΤΑ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Το ιστορικό κόστος των εγκαταστάσεων σε υπηρεσία στις 31 Δεκεμβρίου 2018 ήταν €3.166.969.000 και το σύνολο των αποσβέσεων €1.539.334.000. Συνεπώς, η καθαρή αξία των εγκαταστάσεων σε υπηρεσία ήταν 51,4% του ιστορικού κόστους. Το σύνολο του καθαρού ενεργητικού στις 31 Δεκεμβρίου 2018, ήταν €1.895.054.000 και χρηματοδοτήθηκε από δάνεια (€262.682.000 ή 13,9%), άλλες μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις (€511.709.000 ή 27,0%), το δε υπόλοιπο (€1.120.663.000 ή 59,1%) από ίδια κεφάλαια.

ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΚΤΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Έκθεση και Ενοποιημένες Οικονομικές
Καταστάσεις - 31 Δεκεμβρίου 2018

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Διοικητικό Συμβούλιο και Άλλοι Αξιωματούχοι	34
Ενοποιημένη Έκθεση Διαχείρισης	35 - 37
Έκθεση Ανεξάρτητου Ελεγκτή	38 - 40
Ενοποιημένη Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων	41
Ενοποιημένη Κατάσταση Συνολικών Εισοδημάτων	42
Ενοποιημένη Κατάσταση Οικονομικής Θέσης	43
Ενοποιημένη Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων	44
Ενοποιημένη Κατάσταση Ταμειακών Ροών	45
Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις	46 -109

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΙ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Έμλυ Γιολίτη (από 1.2.2019)

Ανδρέας Μαραγκός (μέχρι 17.1.2019)

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Μιχάλης Κωμοδρόμος (από 1.2.2019)

Μιχάλης Χατζηπαντέλα (μέχρι 17.1.2019)

ΜΕΛΗ

Έλενα Τσολάκη (μέχρι 17.1.2019 και από 1.2.2019)

Αγνή Σιάλαρου (μέχρι 17.1.2019 και από 1.2.2019)

Χριστίνα Ζίκκου (μέχρι 17.1.2019 και από 1.2.2019)

Γιώργος Νικολέττος (από 1.2.2019)

Χρυσόστομος Χρυσόστομου (από 1.2.2019)

Πολύβιος Λεμονάρης (από 1.2.2019)

Γεώργιος Σιαμμάς (από 1.2.2019)

Γιάννης Κωνσταντινίδης (μέχρι 17.1.2019)

Κωνσταντίνος Κωστή (μέχρι 17.1.2019)

Μιχάλης Κωμοδρόμος (μέχρι 17.1.2019)

Χαράλαμπος Αρτέμη (μέχρι 17.1.2019)

ΝΟΜΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

Ιωαννίδης Δημητρίου, Λευκωσία

ΕΛΕΓΚΤΕΣ

PricewaterhouseCoopers Limited

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

1. Το Διοικητικό Συμβούλιο παρουσιάζει την έκθεση του μαζί με τις ελεγμένες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου (η «Αρχή») και των θυγατρικών της Ηλεκτρική Ανανεώσιμες Λίμιτεδ, EAC LNG Investments Company Λίμιτεδ και ESCO AHK Ltd (μαζί «το Συγκρότημα») για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018.

Κύριες Δραστηριότητες και Φύση Εργασιών του Συγκροτήματος

2. Οι κύριες δραστηριότητες του Συγκροτήματος, που δεν έχουν αλλάξει από τον προηγούμενο χρόνο, είναι η παραγωγή, μεταφορά, διανομή και προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας στην Κύπρο. Μετά από τροποποίηση στον Νόμο στις 24 Νοεμβρίου 2000, η Αρχή εξουσιοδοτήθηκε να διεξάγει και δραστηριότητες σε τομείς που έχουν σχέση με την εκμετάλλευση και ανάπτυξη των περιουσιακών της στοιχείων, των τεχνικών της δυνατοτήτων, των εγκαταστάσεων, των υπηρεσιών, της τεχνονομίας της και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Αλλαγές στο Συγκρότημα

3. Κατά τη διάρκεια του έτους η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου μεταβίβασε στην Ιερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου (ΙΑΚ), 49% των μετοχών που κατείχε στη θυγατρική της εταιρεία EAC Solar Thermal Power Ltd και η εταιρεία στη συνέχεια μετονομάστηκε σε ΑΗΚ-ΙΑΚ ΑΧΕΡΑ Ανανεώσιμες Λτδ. Το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας αποτελείται από 5 μέλη εκ των οποίων δύο διορίζονται από την Αρχή, δύο από την ΙΑΚ και ο Πρόεδρος διορίζεται από κοινού. Με βάση σχετική συμφωνία Κοινής Ανάπτυξης μεταξύ της Αρχής και της ΙΑΚ, σκοπός της εταιρείας είναι η σταδιακή (σε φάσεις) ανάπτυξη, αδειοδότηση, χρηματοδότηση, κατασκευή, λειτουργία και συντήρηση ενός ή περισσότερων φωτοβολταϊκών πάρκων.

Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω, η επένδυση της ΑΗΚ στην εταιρεία ΑΗΚ-ΙΑΚ ΑΧΕΡΑ Ανανεώσιμες Λτδ αποτελεί επένδυση σε Κοινοπραξία. Η Αρχή δεν προτίθεται να πραγματοποιήσει οποιαδήποτε εξαγορά ή συγχώνευση.

Ανασκόπηση των Εξελίξεων, της Τρέχουσας Κατάστασης και της Επίδοσης των Δραστηριοτήτων του Συγκροτήματος

4. Το κέρδος του Συγκροτήματος για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018 ήταν €36.725 χιλιάδες (2017: €50.690 χιλιάδες). Στις 31 Δεκεμβρίου 2018 το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων του Συγκροτήματος ήταν €2.318.715 χιλιάδες (2017: €2.319.940 χιλιάδες) και τα ίδια κεφάλαια ήταν €1.120.663 χιλιάδες (2017: €1.114.562 χιλιάδες). Η οικονομική κατάσταση του Συγκροτήματος, όπως παρουσιάζεται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, θεωρείται ικανοποιητική. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αρχής δεν αναμένει οποιεσδήποτε σημαντικές αλλαγές στις δραστηριότητες του Συγκροτήματος στο προσεχές μέλλον.
5. Κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2018 το Συγκρότημα είχε 2.088 υπαλλήλους (2017: 2.023) και 576.223 καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας (2017: 568.500).

Κυριότεροι Κίνδυνοι και Αβεβαιότητες

6. Οι κυριότεροι κίνδυνοι και αβεβαιότητες που αντιμετωπίζει το Συγκρότημα περιγράφονται στις σημειώσεις 6, 7 και 26 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.
7. Η Διεύθυνση του Συγκροτήματος έχει προσδιορίσει προβλέψεις απομείωσης για τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που αναγνωρίζονται σε αποσβεσμένο κόστος,

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

χρησιμοποιώντας το μοντέλο «αναμενόμενη πιστωτικής ζημίας», που απαιτείται από το ΔΠΧΑ 9 αντί του μοντέλου «προκληθειών ζημιών» που απαιτείται από το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 39. Η πρόβλεψη ζημίας με βάση το νέο Πρότυπο ΔΠΧΑ 9 βασίζεται σε παραδοχές σχετικά με τους κινδύνους αθέτησης και λαμβάνει υπόψη το ιστορικό του Συγκροτήματος, τις υπάρχουσες συνθήκες της αγοράς καθώς και εκτιμήσεις για τις μελλοντικές συνθήκες αγοράς. Ως αποτέλεσμα, οι τελικές ζημιές απομείωσης από χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία μπορεί να διαφέρουν από αυτές τις εκτιμήσεις.

Διαχείριση Χρηματοοικονομικού Κινδύνου

- Οι εργασίες του Συγκροτήματος το εκθέτουν σε ποικίλους χρηματοοικονομικούς κινδύνους: κίνδυνο αγοράς (περιλαμβανομένου συναλλαγματικού κινδύνου και κινδύνου επιτοκίου που αφορά τις ταμειακές ροές), πιστωτικό κίνδυνο και κίνδυνο ρευστότητας.
- Το πρόγραμμα διαχείρισης κινδύνου του Συγκροτήματος επικεντρώνεται στη μη προβλεψιμότητα των χρηματαγορών και αποσκοπεί στη μείωση των πιθανών αρνητικών επιπτώσεων στην οικονομική επίδοση του Συγκροτήματος. Η διαχείριση κινδύνου διενεργείται από ένα κεντρικό γενικό λογιστήριο σύμφωνα με αρχές που εγκρίνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο. Το λογιστήριο αναγνωρίζει, αξιολογεί και αντισταθμίζει τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους σε στενή συνεργασία με τις λειτουργικές μονάδες του Συγκροτήματος.

Κίνδυνος Αγοράς

- Ο κίνδυνος αγοράς είναι ο κίνδυνος όπου μεταβολές στις τιμές αγοράς, όπως συναλλαγματικές αξίες, αξίες επιτοκίων και τιμές μετοχών, θα επηρεάσουν το εισόδημα ή την αξία των χρηματοοικονομικών μέσων που κατέχει το Συγκρότημα.
- Ο σκοπός της διαχείρισης κινδύνου της αγοράς είναι η διαχείριση και ο έλεγχος της έκθεσης σε κίνδυνο της αγοράς στο πλαίσιο αποδεκτών παραμέτρων, με παράλληλη βελτιστοποίηση της απόδοσης.

Συναλλαγματικός Κίνδυνος

- Ο συναλλαγματικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος, η αξία των χρηματοοικονομικών μέσων να κυμαίνεται λόγω αλλαγών στις συναλλαγματικές ισοτιμίες. Ο συναλλαγματικός κίνδυνος προκύπτει όταν μελλοντικές εμπορικές συναλλαγές και τα αναγνωρισμένα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις είναι σε νόμισμα διαφορετικό από το νόμισμα λειτουργίας του Συγκροτήματος. Το Συγκρότημα υπόκειται σε συναλλαγματικό κίνδυνο που προκύπτει από συναλλαγές και υπόλοιπα σε Δολάρια Ηνωμένων Πολιτειών, αλλά θεωρεί ότι οι οποιεσδήποτε αλλαγές στις ισοτιμίες δεν θα επιφέρουν σημαντική επίδραση στα αποτελέσματά του.

Η Διεύθυνση παρακολουθεί τις διακυμάνσεις στις συναλλαγματικές ισοτιμίες σε συνεχή βάση και ενεργεί ανάλογα.

Κίνδυνος Επιτοκίου που αφορά τις Ταμειακές Ροές

- Ο κίνδυνος επιτοκίου είναι ο κίνδυνος, η αξία των χρηματοοικονομικών μέσων να διακυμαίνεται εξαιτίας αλλαγών στα επιτόκια της αγοράς. Τα έσοδα και ροή μετρητών από εργασίες του Συγκροτήματος είναι εξαρτημένα από αλλαγές στα επιτόκια της αγοράς.

Ο κίνδυνος επιτοκίου του Συγκροτήματος προέρχεται από μακροπρόθεσμο δανεισμό. Ο δανεισμός που εκδόθηκε σε κυμαινόμενα επιτόκια εκθέτει το Συγκρότημα σε κίνδυνο επιτοκίου που αφορά τις ταμειακές ροές. Ο δανεισμός που εκδόθηκε σε σταθερά επιτόκια εκθέτει το Συγκρότημα σε κίνδυνο επιτοκίου που αφορά τη δίκαιη αξία. (Βλέπετε Σημείωση 6 για περαιτέρω πληροφορίες αναφορικά με τον κίνδυνο επιτοκίου).

Πιστωτικός Κίνδυνος

- Ο πιστωτικός κίνδυνος προκύπτει όταν η αδυναμία των συμβαλλόμενων μερών να εξοφλήσουν τις υποχρεώσεις τους θα μπορούσε να μειώσει το ποσό των μελλοντικών ταμειακών εισροών από χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού κατά την ημερομηνία αναφοράς.

Το Συγκρότημα δεν έχει σημαντικές συγκεντρώσεις πιστωτικού κινδύνου. Η λογιστική αξία των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού αντιπροσωπεύει τη μέγιστη έκθεση στον πιστωτικό κίνδυνο.

Ο πιστωτικός κίνδυνος προκύπτει από μετρητά και μετρητά στην τράπεζα, βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις, καθώς και από έκθεση σε πιστώσεις προς πελάτες, περιλαμβανομένων εκκρεμών εισπρακτέων.

Οι πωλήσεις σε πελάτες διευθετούνται σε μετρητά, τραπεζικές εντολές ή χρησιμοποιώντας πιστωτικές κάρτες.

Την 1^η Ιανουαρίου 2018, το Συγκρότημα υιοθέτησε το ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά Μέσα» και οι πολιτικές διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου τροποποιήθηκαν αναλόγως, λαμβάνοντας υπόψη το μοντέλο αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας που εισήχθη από το ΔΠΧΑ 9. (Βλέπετε Σημείωση 6 για περαιτέρω πληροφορίες αναφορικά με τον πιστωτικό κίνδυνο).

Κίνδυνος Ρευστότητας

- Ο κίνδυνος ρευστότητας είναι ο κίνδυνος που προκύπτει όταν οι λήξεις των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων δεν συμπίπτουν. Όταν οι λήξεις δεν συμπίπτουν, η αποδοτικότητα μπορεί να αυξηθεί αλλά ταυτόχρονα μπορεί να αυξηθεί ο κίνδυνος ζημιών. (Βλέπετε Σημείωση 6 για περαιτέρω πληροφορίες αναφορικά με τον κίνδυνο ρευστότητας).

Προβλεπόμενη Εξέλιξη του Συγκροτήματος

- Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αρχής δεν αναμένει οποιεσδήποτε σημαντικές αλλαγές ή εξελίξεις στις δραστηριότητες, στην οικονομική κατάσταση και την επίδοση του Συγκροτήματος για το άμεσο μέλλον.

Αποτελέσματα

- Τα αποτελέσματα του Συγκροτήματος για το έτος παρουσιάζονται στη σελίδα 41. Το καθαρό κέρδος για το έτος μεταφέρεται στα αποθεματικά.

Διοικητικό Συμβούλιο

- Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και την ημερομηνία αυτής της έκθεσης, καθώς και οποιεσδήποτε αλλαγές κατά τη διάρκεια του έτους, παρουσιάζονται στη σελίδα 34.

- Δεν υπήρχαν αλλαγές στην κατανομή των αρμοδιοτήτων του Διοικητικού Συμβουλίου. Με έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου αυξήθηκε η αμοιβή του Διοικητικού συμβουλίου από την 1^η Ιανουαρίου 2017.

Γεγονότα μετά την Περίοδο Αναφοράς

- Στις 17 Ιανουαρίου 2019, η Αρχή μεταβίβασε στην Ιερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου, 101 μετοχές που κατείχε στην εταιρεία ΑΗΚ-ΙΑΚ ΑΧΕΡΑ Ανανεώσιμες Λτδ με αποτέλεσμα η συμμετοχή της στην εταιρεία να μειωθεί στο 49.99%.
- Δεν υπήρξαν άλλα σημαντικά γεγονότα μετά την περίοδο αναφοράς που να έχουν σχέση με την κατανόηση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Υποκαταστήματα

- Το Συγκρότημα δεν λειτουργούσε μέσω οποιωνδήποτε υποκαταστημάτων κατά τη διάρκεια του έτους.

Ανεξάρτητοι Ελεγκτές

- Οι Ανεξάρτητοι Ελεγκτές, PricewaterhouseCoopers Limited, έχουν εκδηλώσει επιθυμία να συνεχίσουν να παρέχουν τις υπηρεσίες τους.

Με εντολή του Διοικητικού Συμβουλίου

Έμιλυ Γιολίτη
Πρόεδρος

4 Ιουνίου 2019, Λευκωσία

ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ

Προς την Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου

Έκθεση επί του Ελέγχου των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

Γνώμη

Έχουμε ελέγξει τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου (η «Αρχή») και των θυγατρικών της («το Συγκρότημα»), όπως παρουσιάζονται στις σελίδες 41 μέχρι 109 και οι οποίες αποτελούνται από την ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης στις 31 Δεκεμβρίου 2018, τις ενοποιημένες καταστάσεις λογαριασμού αποτελεσμάτων και συνολικών εισοδημάτων, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών του έτους που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών και σημειώσεις στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα της χρηματοοικονομικής θέσης του Συγκροτήματος στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και της χρηματοοικονομικής του επίδοσης και των ταμειακών ροών του για το έτος που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ), όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τις απαιτήσεις του περί αναπτύξεως Ηλεκτρισμού Νόμο, Κεφ. 171, τον περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμο του 2003-2017 και τις απαιτήσεις του περί Εταιρειών Νόμου της Κύπρου, Κεφ. 113.

Βάση Γνώμης

Ο έλεγχός μας έχει διενεργηθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ΔΠΕ). Οι ευθύνες μας, με βάση αυτά τα πρότυπα περιγράφονται περαιτέρω στην παράγραφο Ευθύνες του Ελεγκτή για τον Έλεγχο των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων της έκθεσής μας. Είμαστε ανεξάρτητοι από το Συγκρότημα, σύμφωνα με τον Κώδικα Δεοντολογίας Λογιστών, που εκδίδεται από το Διεθνές Συμβούλιο Προτύπων Δεοντολογίας για Επαγγελματίες Λογιστές (Κώδικας ΔΣΠΔΕΛ) και τις απαιτήσεις δεοντολογίας, που σχετίζονται με τον έλεγχο ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων στην Κύπρο και έχουμε συμμορφωθεί με τις άλλες ευθύνες δεοντολογίας, που απορρέουν από τις απαιτήσεις αυτές και τον Κώδικα ΔΣΠΔΕΛ. Πιστεύουμε ότι, τα ελεγκτικά τεκμήρια, που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα για να αποτελέσουν βάση για την ελεγκτική μας γνώμη.

Άλλες Πληροφορίες

Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για τις άλλες πληροφορίες. Οι άλλες πληροφορίες αποτελούνται από τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην Ενοποιημένη Έκθεση Διαχείρισης, αλλά δεν περιλαμβάνουν τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις και την έκθεση ελεγκτή επί αυτών.

Η γνώμη μας επί των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων δεν καλύπτει τις άλλες πληροφορίες και δεν εκφέρουμε οποιοδήποτε συμπέρασμα διασφάλισης επί αυτών.

Σχετικά με τον έλεγχο των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, η ευθύνη μας είναι να διαβάσουμε τις άλλες πληροφορίες, έτσι ώστε να αξιολογήσουμε, κατά πόσο αυτές δεν συνάδουν ουσιωδώς με τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις ή με τη γνώση που έχουμε αποκτήσει κατά τη διάρκεια του ελέγχου ή διαφαίνεται να είναι ουσιωδώς εσφαλμένες. Εάν, με βάση τις διαδικασίες που έχουμε πραγματοποιήσει, συμπεράνουμε ότι υπάρχει ουσιώδης σφάλμα σε αυτές τις άλλες πληροφορίες, είμαστε υποχρεωμένοι να αναφέρουμε το γεγονός αυτό. Δεν έχουμε να αναφέρουμε τίποτα επί αυτού.

Ευθύνες του Διοικητικού Συμβουλίου για τις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για την κατάρτιση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, που δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις απαιτήσεις του περί Εταιρειών Νόμου της Κύπρου, Κεφ. 113, και για εκείνες τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που το Διοικητικό Συμβούλιο καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδες σφάλμα, οφειλόμενου είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Κατά την κατάρτιση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο να αξιολογήσει την ικανότητα του Συγκροτήματος να συνεχίσει ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα, γνωστοποιώντας όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, θέματα που σχετίζονται με τη

συνέχιση της δραστηριότητας του Συγκροτήματος και την υιοθέτηση της αρχής της συνεχιζόμενης δραστηριότητας, εκτός εάν το Διοικητικό Συμβούλιο προτίθεται, είτε να θέσει το Συγκρότημα σε εκκαθάριση είτε να παύσει τις δραστηριότητες ή όταν δεν έχει ρεαλιστικές εναλλακτικές επιλογές από το να προχωρήσει σε αυτές τις ενέργειες.

Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για την επίβλεψη της διαδικασίας χρηματοοικονομικής αναφοράς του Συγκροτήματος.

Ευθύνες του Ελεγκτή για τον Έλεγχο των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

Οι στόχοι μας, είναι να αποκτήσουμε λελογισμένη διασφάλιση για το κατά πόσον οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις στο σύνολο τους είναι απαλλαγμένες από ουσιώδες σφάλμα, οφειλόμενου είτε σε απάτη είτε σε λάθος και η έκδοση έκθεσης ελεγκτή, η οποία να περιλαμβάνει τη γνώμη μας. Λελογισμένη διασφάλιση συνιστά υψηλού βαθμού διασφάλιση, αλλά όχι εγγύηση, ότι ο έλεγχος όπως αυτός πραγματοποιήθηκε με βάση τα ΔΠΕ πάντοτε θα εντοπίζει ένα ουσιώδες σφάλμα, όταν αυτό υπάρχει. Σφάλματα δύναται να προκύψουν, είτε από απάτη είτε από λάθος και θεωρούνται ουσιώδη εάν, μεμονωμένα ή αθροιστικά, θα μπορούσε εύλογα να αναμενόταν, ότι θα επηρεάσουν τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών, που λήφθηκαν με βάση αυτές τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

Ως μέρος ενός ελέγχου σύμφωνα με τα ΔΠΕ, ασκούμε επαγγελματική κρίση και διατηρούμε επαγγελματικό σκεπτικισμό καθ' όλη τη διάρκεια του ελέγχου. Επίσης:

Αναγνωρίζουμε και αξιολογούμε τους κινδύνους για ουσιώδη σφάλματα στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις που οφείλονται είτε σε απάτη είτε σε λάθος, σχεδιάζουμε και εφαρμόζουμε ελεγκτικές διαδικασίες, οι οποίες ανταποκρίνονται στους κινδύνους αυτούς και λαμβάνουμε ελεγκτικά τεκμήρια, τα οποία είναι επαρκή και κατάλληλα για να αποτελέσουν τη βάση της γνώμης μας. Ο κίνδυνος μη εντοπισμού ενός ουσιώδους σφάλματος που οφείλεται σε απάτη είναι μεγαλύτερος από αυτόν που οφείλεται σε λάθος, λόγω του ότι η απάτη μπορεί να περιλαμβάνει συμπαιγνία, πλαστογραφία, εσκεμμένες παραλείψεις, ψευδείς δηλώσεις ή την παράκαμψη των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου. Κατανοούμε τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που είναι σχετικές με τον έλεγχο, προκειμένου να σχεδιάσουμε ελεγκτικές διαδικασίες που είναι κατάλληλες υπό τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου του Συγκροτήματος.

Αξιολογούμε την καταλληλότητα των λογιστικών πολιτικών που χρησιμοποιήθηκαν και του λελογισμένου των λογιστικών εκτιμήσεων και των σχετικών γνωστοποιήσεων που έγιναν από το Διοικητικό Συμβούλιο.

Συμπεραίνουμε για την καταλληλότητα της χρήσης από το Διοικητικό Συμβούλιο της Αρχής της συνεχιζόμενης δραστηριότητας και, με βάση τα ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτήθηκαν, κατά πόσον υπάρχει ουσιώδης αβεβαιότητα που να σχετίζεται με γεγονότα ή συνθήκες που να υποδηλώνουν την ύπαρξη ουσιώδους αβεβαιότητας, που ενδέχεται να φανερώσει σημαντική αμφιβολία ως προς την ικανότητα του Συγκροτήματος να συνεχίσει ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα. Εάν συμπεράνουμε, ότι υφίσταται ουσιώδης αβεβαιότητα, είμαστε υποχρεωμένοι στην έκθεσή μας να επισύρουμε την προσοχή στις σχετικές γνωστοποιήσεις στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις ή εάν τέτοιες γνωστοποιήσεις είναι ανεπαρκείς, να τροποποιήσουμε τη γνώμη μας. Τα συμπεράσματα μας βασίζονται στα ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτήθηκαν μέχρι την ημερομηνία της έκθεσης ελεγκτή. Ωστόσο, μελλοντικά γεγονότα ή συνθήκες ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα το Συγκρότημα να παύσει να λειτουργεί ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα.

Αξιολογούμε τη συνολική παρουσίαση, δομή και περιεχόμενο των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των γνωστοποιήσεων και κατά πόσον οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις αντικατοπτρίζουν τις συναλλαγές και γεγονότα με τρόπο που να επιτυγχάνεται η αληθινή και δίκαιη εικόνα.

Λαμβάνουμε επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια αναφορικά με τις οικονομικές πληροφορίες των οντοτήτων ή επιχειρηματικών δραστηριοτήτων εντός του Συγκροτήματος για να εκφράσουμε γνώμη επί των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων. Είμαστε υπεύθυνοι για την καθοδήγηση, επίβλεψη και εκτέλεση του ελέγχου των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων. Παραμένουμε αποκλειστικά υπεύθυνοι για την ελεγκτική μας γνώμη.

Μεταξύ άλλων θεμάτων, κοινοποιούμε στο Διοικητικό Συμβούλιο θέματα σχετικά με το προβλεπόμενο πεδίο και χρονοδιάγραμμα του ελέγχου και σημαντικά ευρήματα από τον έλεγχο, συμπεριλαμβανομένων τυχόν σημαντικών ελλείψεων στις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου, που εντοπίσαμε κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας.

Έκθεση επί Άλλων Νομικών Απαιτήσεων

Σύμφωνα με τις επιπρόσθετες απαιτήσεις του περί Ελεγκτών Νόμου του 2017, αναφέρουμε τα πιο κάτω:

ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

Κατά τη γνώμη μας, η Ενοποιημένη Έκθεση Διαχείρισης έχει καταρτιστεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις του περί Εταιρειών Νόμου της Κύπρου, Κεφ. 113, και οι πληροφορίες που δίνονται στην έκθεση αυτή συνάδουν με τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις

Κατά τη γνώμη μας, και σύμφωνα με την κατανόηση της επιχείρησης και του περιβάλλοντος του Συγκροτήματος που αποκτήσαμε κατά τον έλεγχο των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, δεν εντοπίσαμε οποιεσδήποτε ουσιώδεις ανακρίβειες στην Ενοποιημένη Έκθεση Διαχείρισης.

Άλλο Θέμα

Αυτή η έκθεση, περιλαμβανομένης και της γνώμης, ετοιμάστηκε για το Διοικητικό Συμβούλιο της Αρχής ως σώμα, τον Υπουργό Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, τη Βουλή των Αντιπροσώπων και τον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας και μόνο, σύμφωνα με τον περί αναπτύξεως Ηλεκτρισμού Νόμο, Κεφ. 171, τον περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου

(Έλεγχος Λογαριασμών) Νόμο του 1983-2007, τον περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμο του 2003-2017, τις απαιτήσεις του περί Εταιρειών Νόμου της Κύπρου, Κεφ. 113, το Άρθρο 69 και του περί Ελεγκτών Νόμου του 2017 και για κανένα άλλο σκοπό. Δίνοντας αυτή τη γνώμη, δεν αποδεχόμαστε και δεν αναλαμβάνουμε ευθύνη για οποιοδήποτε άλλο σκοπό ή προς οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο στη γνώση του οποίου αυτή η έκθεση δυνατόν να περιέλθει.

Λοίζος Α. Μαρκίδης
Εγκεκριμένος Λογιστής και Εγγεγραμμένος Ελεγκτής
εκ μέρους και για λογαριασμό της
PricewaterhouseCoopers Limited

Εγκεκριμένοι Λογιστές και Εγγεγραμμένοι Ελεγκτές

T.Θ 21612
1066 Λευκωσία
Κύπρος

4 Ιουνίου 2019, Λευκωσία

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΣΤΙΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2018

		2018	2017
	Σημείωση	€000	€000
Εισόδημα	8	768.054	667.563
Άλλα λειτουργικά έσοδα - καθαρά	9	19.007	12.560
Άλλα έσοδα / (ζημιές) - καθαρά	10	63	(78)
Λειτουργικά έξοδα	11	(744.309)	(617.823)
Καθαρά κέρδη απομείωσης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων		2.784	-
Κέρδος εργασιών		45.599	62.222
Χρηματοδοτικά έξοδα	13	(2.390)	(2.661)
Μερίδιο ζημίας σε κοινοπραξία		(5)	-
Κέρδος πριν τη φορολογία		43.204	59.561
Χρέωση φορολογίας	14	(6.479)	(8.871)
Κέρδος για το έτος		36.725	50.690

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΣΤΙΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2018

		2018	2017
	Σημείωση	€000	€000
Κέρδος για το έτος		<u>36.725</u>	<u>50.690</u>
Άλλα συνολικά εισοδήματα για το έτος, μετά τη φορολογία			
Ποσά που δεν θα αναταξινομηθούν στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων σε μεταγενέστερες περιόδους:			
Επανακαταμέτρηση υποχρέωσης σχεδίου αφυπηρέτησης	12	<u>(22.781)</u>	<u>49.755</u>
Συνολικό εισόδημα για το έτος		<u><u>13.944</u></u>	<u><u>100.445</u></u>

Τα άλλα συνολικά εισοδήματα παρουσιάζονται μετά την αφαίρεση φορολογίας. Η φορολογία που σχετίζεται με κάθε στοιχείο των άλλων συνολικών εισοδημάτων παρουσιάζεται στη Σημείωση 14.

Οι σημειώσεις στις σελίδες 46 μέχρι 109 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ ΣΤΙΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2018

		2018	2017
	Σημείωση	€000	€000
Περιουσιακά στοιχεία			
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία			
Ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός	15	<u>1.627.635</u>	<u>1.676.567</u>
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος	17	<u>131</u>	<u>5.432</u>
		<u>1.627.766</u>	<u>1.681.999</u>
Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία			
Αποθέματα	18	<u>132.891</u>	<u>119.072</u>
Εμπορικά εισπρακτέα	17	<u>116.118</u>	<u>80.170</u>
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος	17	<u>14.961</u>	<u>13.929</u>
Άλλα μη χρηματοοικονομικά εισπρακτέα	17	<u>16.431</u>	<u>7.478</u>
Δικαιώματα εκπομπής θερμοκηπιακών αερίων		<u>1.673</u>	<u>349</u>
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στη δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	17	<u>351</u>	<u>557</u>
Φορολογία εισπρακτέα	19	<u>4.287</u>	<u>4.287</u>
Βραχυπρόθεσμες καταθέσεις	20	<u>357.637</u>	<u>378.687</u>
Μετρητά και μετρητά στην τράπεζα	20	<u>46.600</u>	<u>33.412</u>
		<u>690.949</u>	<u>637.941</u>
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων		<u><u>2.318.715</u></u>	<u><u>2.319.940</u></u>
Αποθεματικά και υποχρεώσεις			
Αποθεματικό κεφαλαίου		<u>15.555</u>	<u>15.555</u>
Αποθεματικό αναλογιστικών ζημιών		<u>(236.434)</u>	<u>(213.653)</u>
Αποθεματικό εσόδων		<u>1.341.542</u>	<u>1.312.660</u>
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		<u><u>1.120.663</u></u>	<u><u>1.114.562</u></u>
Μη βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις			
Δανεισμός	21	<u>262.682</u>	<u>299.817</u>
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	22	<u>87.125</u>	<u>82.958</u>
Αναβαλλόμενα έσοδα	23	<u>424.584</u>	<u>425.045</u>
		<u>774.391</u>	<u>807.820</u>
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις			
Εμπορικοί και άλλοι πιστωτές	24	<u>151.318</u>	<u>128.222</u>
Καθαρή υποχρέωση Ταμείου Συντάξεων	12	<u>212.194</u>	<u>187.740</u>
Φορολογική υποχρέωση	19	<u>-</u>	<u>17.375</u>
Δανεισμός	21	<u>37.135</u>	<u>41.680</u>
Αναβαλλόμενα έσοδα	23	<u>23.014</u>	<u>22.541</u>
		<u>423.661</u>	<u>397.558</u>
Σύνολο υποχρεώσεων		<u><u>1.198.052</u></u>	<u><u>1.205.378</u></u>
Σύνολο αποθεματικών και υποχρεώσεων		<u><u>2.318.715</u></u>	<u><u>2.319.940</u></u>

Οι παρούσες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις υπογράφονται σήμερα, 4 Ιουνίου 2019, κατόπιν έγκρισής τους και απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου.

Ε. ΓΙΟΛΙΤΗ
Πρόεδρος

Π. ΟΛΥΜΠΙΟΣ
Γενικός Διευθυντής

Μ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ
Εκτελεστική Διευθύντρια
Οικονομικών

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΣΤΙΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2018

		Αποθεματικό κεφαλαίου	Αποθεματικό αναλογιστικών ζημιών	Αποθεματικό εσόδων	Σύνολο
	Σημείωση	€000	€000	€000	€000
Υπόλοιπο την 1^η Ιανουαρίου 2017		15.555	(263.408)	1.279.345	1.031.492
Συνολικό εισόδημα					
Κέρδος για το έτος		-	-	50.690	50.690
Άλλα συνολικά εισοδήματα					
Επανακαταμέτρηση υποχρέωσης σχεδίου αφυπηρέτησης	12	-	49.755	-	49.755
Σύνολο άλλων συνολικών εσόδων		-	49.755	-	49.755
Συνολικά έσοδα για το έτος		-	49.755	50.690	100.445
Εισφορές και διανομές					
Αμυντική εισφορά σε λογιζόμενη διανομή μερίσματος		-	-	(17.375)	(17.375)
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2017		15.555	(213.653)	1.312.660	1.114.562
Επίδραση της αρχικής εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 την 1 ^η Ιανουαρίου 2018		-	-	(8.964)	(8.964)
Φορολογική επίδραση της αρχικής εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 την 1 ^η Ιανουαρίου 2018		-	-	1.121	1.121
Αναπροσαρμοσμένο υπόλοιπο την 1^η Ιανουαρίου 2018		15.555	(213.653)	1.304.817	1.106.719
Συνολικό εισόδημα					
Κέρδος για το έτος		-	-	36.725	36.725
Άλλα συνολικά εισοδήματα					
Επανακαταμέτρηση υποχρέωσης σχεδίου αφυπηρέτησης	12	-	(22.781)	-	(22.781)
Σύνολο άλλων συνολικών εξόδων		-	(22.781)	-	(22.781)
Συνολικά (έξοδα) / έσοδα για το έτος		-	(22.781)	36.725	13.944
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2018		15.555	(236.434)	1.341.542	1.120.663

1. Το αποθεματικό κεφαλαίου αντιπροσωπεύει κρατική χορηγία.
2. Οργανισμοί που δεν διανέμουν 70% των κερδών τους μετά τη φορολογία, όπως προσδιορίζονται από τον περί Εκτάκτου Εισφοράς για την Άμυνα της Δημοκρατίας Νόμο, κατά το τέλος των δύο ετών από το τέλος του φορολογικού έτους στο οποίο τα κέρδη αναφέρονται, θα θεωρείται πως έχουν διανέμει αυτό το ποσό σαν μερίσμα. Έκτακτη αμυντική εισφορά θα είναι πληρωτέα πάνω σε αυτή τη λογιζόμενη διανομή μερίσματος κατά το τέλος της περιόδου των δύο ετών από το τέλος του φορολογικού έτους στο οποίο τα κέρδη αναφέρονται. Το ποσοστό της έκτακτης εισφοράς για την άμυνα αυξήθηκε από 15% στο 17% για κέρδη για το φορολογικό έτος 2009 και στο 20% για κέρδη για τα φορολογικά έτη 2010 και 2011 και μειώθηκε πίσω στο 17% για κέρδη για τα φορολογικά έτη 2012 και μετέπειτα. Το ποσό της λογιζόμενης διανομής μερίσματος μειώνεται με οποιοδήποτε πραγματικό μερίσμα που ήδη διανεμήθηκε για το έτος στο οποίο τα κέρδη αναφέρονται μέχρι το τέλος των δύο ετών από το τέλος του φορολογικού έτους στο οποίο τα κέρδη αναφέρονται. Αυτή η έκτακτη αμυντική εισφορά καταβάλλεται από το Συγκρότημα για λογαριασμό της Κυπριακής Δημοκρατίας.
3. Το αποθεματικό αναλογιστικών ζημιών αντιπροσωπεύει τις συσσωρευμένες ζημιές από το σχέδιο καθορισμένου ωφελήματος που έχουν αναγνωρισθεί στην ενοποιημένη κατάσταση συνολικών εισοδημάτων. Οι αναλογιστικές ζημιές προκύπτουν από μεταβολές στην παρούσα αξία της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών που προέρχονται από εμπειρικές αναπροσαρμογές και τις επιπτώσεις των μεταβολών στις αναλογιστικές παραδοχές.

Οι σημειώσεις στις σελίδες 46 μέχρι 109 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΣΤΙΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2018

		2018	2017
	Σημείωση	€000	€000
Ροή μετρητών από εργασίες			
Κέρδος πριν τη φορολογία		43.204	59.561
Αναπροσαρμογές για:			
Αποσβέσεις ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού	15	98.136	97.822
Αποσβέσεις κεφαλαιουχικών συνεισφορών	23	(22.541)	(22.068)
(Κέρδος) / Ζημιά από πώληση ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού	10	(269)	1
Καθαρές ζημιές απομείωσης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων		(2.784)	-
Κέρδος από πώληση μετοχών σε εξαρτημένη εταιρεία		(6)	-
Μερίδιο ζημιάς σε κοινοπραξία	16	5	-
Χρεωστικοί τόκοι	13	3.284	4.163
Πιστωτικοί τόκοι	9	(4.606)	(6.047)
		114.423	133.432
Αλλαγές στο κεφάλαιο κίνησης:			
Αποθέματα		(13.819)	(14.662)
Εμπορικά εισπρακτέα		(36.705)	3.276
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος		3.603	-
Άλλα εισπρακτέα		(8.953)	3.523
Δικαιώματα εκπομπής θερμοκηπιακών αερίων		(1.324)	(349)
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στη δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	10	206	78
Εμπορικοί και άλλοι πιστωτές		23.102	9.397
Υποχρέωση Ταμείου Συντάξεων		1.672	4.026
Μετρητά που προήλθαν από εργασίες		82.205	138.721
Φορολογία που πληρώθηκε		(18.566)	(1.586)
Καθαρά μετρητά από εργασίες		63.639	137.135
Ροή μετρητών για επενδυτικές δραστηριότητες			
Αγορά ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού	15	(49.392)	(45.434)
Είσπραξη από πώληση μετοχών σε συνδεδεμένη εταιρεία	16	5	-
Βραχυπρόθεσμες καταθέσεις		15.901	(20.454)
Εισπράξεις από πώληση ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού		457	4
Προσθήκες στις συνεισφορές καταναλωτών	23	22.553	22.578
Τόκοι που εισπράχθηκαν		5.014	6.038
Καθαρά μετρητά για επενδυτικές δραστηριότητες		(5.462)	(37.268)
Ροή μετρητών από χρηματοδοτικές δραστηριότητες			
Πληρωμές μακροπρόθεσμων δανείων		(41.680)	(75.709)
Τόκοι που πληρώθηκαν		(3.291)	(4.203)
Καθαρά μετρητά για χρηματοδοτικές δραστηριότητες		(44.971)	(79.912)
Καθαρή αύξηση στα μετρητά και αντίστοιχα μετρητών		13.206	19.955
Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών στην αρχή του έτους (περιλαμβανομένης της επίδρασης από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 την 1 ^η Ιανουαρίου 2018)		33.397	13.457
Πρόβλεψη ζημιάς στο τέλος του έτους		(3)	-
Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών στο τέλος του έτους	20	46.600	33.412

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΣΤΙΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2018

1. Γενικές Πληροφορίες

Η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου είναι Οργανισμός Δημοσίου Δικαίου ο οποίος εγκαθιδρύθηκε στην Κύπρο σύμφωνα με τον περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού Νόμο Κεφ. 171 του 1952. Διοικείται από Διοικητικό Συμβούλιο που αποτελείται από τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο και επτά μέλη, οι οποίοι διορίζονται από το Υπουργικό Συμβούλιο. Η διεύθυνση των Κεντρικών Γραφείων της Αρχής είναι Αμφιπόλεως 11, Στρόβολος Τ.Θ.24506, 1399 Λευκωσία, Κύπρος.

Σύμφωνα με τον πιο πάνω Νόμο το Συγκρότημα Ηλεκτρισμού διεξάγει τις δραστηριότητες της παραγωγής, μεταφοράς, διανομής και παροχής ηλεκτρικής ενέργειας. Μετά από τροποποίηση στον Νόμο στις 24 Νοεμβρίου 2000, η Αρχή εξουσιοδοτήθηκε να διεξάγει και δραστηριότητες σε τομείς που έχουν σχέση με την εκμετάλλευση και ανάπτυξη των περιουσιακών της στοιχείων, των τεχνικών της δυνατοτήτων, των εγκαταστάσεων, των υπηρεσιών και της τεχνολογίας της.

Με την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου έλαβε όλα τα αναγκαία μέτρα για την εναρμόνισή της με την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη συμμόρφωσή της με την Οδηγία 2003/54 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19^{ης} Δεκεμβρίου 1996, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας.

Το Συγκρότημα ετοιμάζει χωριστούς λογαριασμούς για τις δραστηριότητες παραγωγής, μεταφοράς, διανομής, προμήθειας και για τις άλλες δραστηριότητες σύμφωνα με τους περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμους του 2003-2018 και τις σχετικές Αποφάσεις της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας Κύπρου (ΡΑΕΚ) για λειτουργικό και λογιστικό διαχωρισμό.

2. Βάση Ετοιμασίας

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου έχουν ετοιμαστεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ), όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), τις απαιτήσεις των περί Αναπτύξεως

Ηλεκτρισμού Νόμων, Κεφ. 171, τις απαιτήσεις των περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Νόμων του 2003-2018 και τις απαιτήσεις του Περί Εταιρειών Νόμου της Κύπρου, Κεφ. 113.

Κατά την ημερομηνία της έγκρισης των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, όλα τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς που έχουν εκδοθεί από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΣΔΛΠ) και είναι εφαρμόσιμα από την 1^η Ιανουαρίου 2018 και σχετίζονται με τις δραστηριότητες του Συγκροτήματος έχουν υιοθετηθεί από την ΕΕ μέσω της διαδικασίας υιοθέτησης που καθορίστηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Οι κυριότερες λογιστικές πολιτικές που υιοθετήθηκαν στην ετοιμασία αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων αναφέρονται πιο κάτω στη Σημείωση 4. Εκτός από τις αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές που απορρέουν από την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 9 και του ΔΠΧΑ 15, οι οποίες ισχύουν από την 1^η Ιανουαρίου 2018, οι πολιτικές αυτές έχουν εφαρμοστεί με συνέπεια για όλα τα έτη που παρουσιάζονται σε αυτές τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, εκτός εάν δηλώνεται διαφορετικά. Οι βασικές λογιστικές πολιτικές σχετικά με τα χρηματοπιστωτικά μέσα και την αναγνώριση εσόδων που εφαρμόστηκαν μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2017 παρουσιάζονται στη σημείωση 30.

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις έχουν ετοιμαστεί με βάση την αρχή του ιστορικού κόστους, όπως έχει τροποποιηθεί με την επανεκτίμηση σε δίκαιη αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που αποτιμούνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων και της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών που αναγνωρίζεται ως περιουσιακά στοιχεία του προγράμματος μείον την παρούσα αξία της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών.

Η κατάρτιση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ απαιτεί τη χρήση ορισμένων σημαντικών λογιστικών εκτιμήσεων και την άσκηση κρίσης από τη Διεύθυνση στη διαδικασία εφαρμογής των λογιστικών πολιτικών του Συγκροτήματος. Οι τομείς που απαιτούν μεγαλύτερο βαθμού κρίση ή είναι πιο πολύπλοκοι ή τομείς όπου οι παραδοχές και οι υπολογισμοί έχουν σημαντική επίδραση στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζονται στη Σημείωση 7.

3. Υιοθέτηση Νέων ή Αναθεωρημένων Προτύπων και Διερμηνειών

Κατά το τρέχον έτος, το Συγκρότημα υιοθέτησε όλα τα νέα και αναθεωρημένα ΔΠΧΑ, τα οποία σχετίζονται με τις δραστηριότητές του και είναι εφαρμόσιμα για λογιστικές περιόδους που αρχίζουν από την 1^η Ιανουαρίου 2018. Η υιοθέτηση αυτή δεν έχει επιφέρει σημαντικές μεταβολές στις λογιστικές πολιτικές του Συγκροτήματος με εξαίρεση τα πιο κάτω:

- ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά μέσα»
- ΔΠΧΑ 15 «Εσοδα από Συμβάσεις με Πελάτες»

Όπως δίνεται εξήγηση παρακάτω, σύμφωνα με τις διατάξεις της μετάβασης του ΔΠΧΑ 9 και ΔΠΧΑ 15, το Συγκρότημα έχει εφαρμόσει την

απλοποιημένη προσέγγιση για την υιοθέτηση των προτύπων. Ανάλογα, το ΔΠΧΑ 9 και το ΔΠΧΑ 15 εφαρμόστηκαν χωρίς να έχουν αναπροσαρμοστεί τα συγκριτικά στοιχεία. Τα συγκριτικά στοιχεία, τα οποία παραμένουν σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 και το ΔΛΠ 18 και το ΔΛΠ 11 και οι όποιες επιπτώσεις της εφαρμογής, έχουν αναγνωριστεί στα κέρδη που παρακρατήθηκαν.

Ο πιο κάτω πίνακας συνοψίζει τις επιπτώσεις της υιοθέτησης των νέων προτύπων για κάθε ξεχωριστό στοιχείο του ισολογισμού. Τα στοιχεία τα οποία δεν έχουν επηρεαστεί από τις αλλαγές δεν έχουν συμπεριληφθεί. Ως αποτέλεσμα, τα υποσύνολα και σύνολα που γνωστοποιούνται δεν μπορούν να υπολογιστούν εκ νέου από τους αριθμούς που παρέχονται. Οι αναπροσαρμογές εξηγούνται λεπτομερώς με βάση το κάθε πρότυπο πιο κάτω.

α) Επιπτώσεις στον ισολογισμό

	31 Δεκεμβρίου 2017 όπως παρουσιάστηκε προηγουμένως	Αναταξινομήσεις ⁽¹⁾	31 Δεκεμβρίου 2017 σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 ⁽¹⁾	Επίδραση της υιοθέτησης του ΔΠΧΑ 9	1 ^η Ιανουαρίου 2018 σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9
	€000	€000	€000	€000	€000
Εμπορικά και άλλα εισπρακτέα	107.009	(107.009)	-	-	-
Εμπορικά εισπρακτέα	-	80.170	80.170	(1.118)	79.052
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος	-	19.361	19.361	(162)	19.199
Άλλα μη χρηματοοικονομικά εισπρακτέα	-	7.478	7.478	-	7.478
Μετρητά και μετρητά στην τράπεζα	33.412	-	33.412	(15)	33.397
Βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις με αρχική ημερομηνία λήξης τριών μηνών και άνω	378.687	-	378.687	(7.669)	371.018
Κέρδη που κρατήθηκαν	1.312.660	-	1.312.660	(8.964)	1.303.696
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	82.958	-	82.958	(1.121)	81.837

¹ Αλλαγές στην παρουσίαση της συγκριτικής περιόδου

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

Το Συγκρότημα οικειοθελώς έχει αλλάξει την παρουσίαση ορισμένων ποσών στο συγκριτικό ισολογισμό όπως παρουσιάζεται στον πιο πάνω πίνακα για να αντικατοπτρίζει την ορολογία του ΔΠΧΑ 9.

β) Επιπτώσεις στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων

Οι καθαρές ζημιές απομείωσης για τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία τώρα παρουσιάζονται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων (καθαρές ζημιές €8.964.000 την 1^η Ιανουαρίου 2018).

ι) ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά μέσα»

Το ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά μέσα» αντικαθιστά τις προβλέψεις του ΔΛΠ 39 που αφορούν την αναγνώριση και την παύση αναγνώρισης των χρηματοοικονομικών μέσων και την ταξινόμηση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και των χρηματοοικονομικών περιουσιακών υποχρεώσεων. Το ΔΠΧΑ 9 εισάγει περαιτέρω καινούργιες αρχές για τη λογιστική αντιστάθμιση κινδύνου και ένα νέο μοντέλο απομείωσης μελλοντικής απόδοσης για χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία.

Το καινούργιο πρότυπο απαιτεί τα χρεόγραφα χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων να ταξινομούνται σε δύο κατηγορίες επιμέτρησης: αυτά που θα επιμετρούνται μετέπειτα σε δίκαιη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων ή μέσω των αποτελεσμάτων και αυτά που θα επιμετρούνται μετέπειτα σε αποσβεσμένο κόστος. Ο προσδιορισμός γίνεται κατά το στάδιο της αρχικής αναγνώρισης. Για τα χρεόγραφα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, η ταξινόμηση εξαρτάται από το επιχειρηματικό μοντέλο διαχείρισής τους και από τα χαρακτηριστικά των συμβατικών ταμειακών ροών τους. Για τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επενδύσεων σε μετοχικούς τίτλους η ταξινόμηση αυτών εξαρτάται από τις προθέσεις του Συγκροτήματος και τον προσδιορισμό.

Συγκεκριμένα, τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που διατηρούνται στο πλαίσιο ενός επιχειρηματικού μοντέλου, στόχος του οποίου είναι η διακράτηση με σκοπό την είσπραξη συμβατικών

ταμειακών ροών, οι οποίες δημιουργούνται σε συγκεκριμένες ημερομηνίες και συνίστανται αποκλειστικά σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου επιμετρούνται στο αποσβεσμένο κόστος. Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που διατηρούνται στο πλαίσιο ενός επιχειρηματικού μοντέλου, του οποίου ο στόχος επιτυγχάνεται τόσο με την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών όσο και με την πώληση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, και, όπου, βάσει των συμβατικών όρων που διέπουν το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο, δημιουργούνται ταμειακές ροές σε συγκεκριμένες ημερομηνίες που συνίστανται αποκλειστικά σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου, επιμετρούνται σε δίκαιη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων. Τέλος, τα περιουσιακά στοιχεία που δεν πληρούν τα κριτήρια για επιμέτρηση σε αποσβεσμένο κόστος ή δίκαιη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων, επιμετρούνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων. Για τις επενδύσεις σε μετοχικούς τίτλους, οι οποίες δεν κατέχονται για εμπορία, η ταξινόμηση εξαρτάται από το αν το Συγκρότημα επέλεξε αμετάκλητα κατά την αρχική αναγνώριση να επιμετρά τις συγκεκριμένες επενδύσεις σε μετοχικούς τίτλους σε δίκαιη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων.

Εάν δεν έχουν πραγματοποιηθεί τέτοιες επιλογές ή εάν οι επενδύσεις σε μετοχικούς τίτλους κατέχονται προς εμπορία, απαιτείται να επιμετρούνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Το ΔΠΧΑ 9 εισάγει επίσης, ένα ενιαίο μοντέλο για την αναγνώριση των ζημιών απομείωσης που εφαρμόζεται σε χρεόγραφα τα οποία επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος και σε δίκαιη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων και καταργεί την αρχή της υφιστάμενης ζημιάς που απαιτούσε την ενεργοποίηση ενός συμβάντος γεγονότος για την αναγνώριση των ζημιών απομείωσης. Το νέο μοντέλο απομείωσης σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9 απαιτεί την αναγνώριση των αποζημιώσεων για επισφαλείς απαιτήσεις με βάση τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές (ΑΠΖ) αντί για τις προκληθείσες πιστωτικές ζημιές που απορρέουν από το ΔΛΠ 39. Το πρότυπο, επιπλέον, εισάγει μια απλοποιημένη προσέγγιση για τον υπολογισμό της απομείωσης των εμπορικών εισπρακτέων, των συμβατικών περιουσιακών

στοιχείων και των απαιτήσεων από μισθώσεις, τα οποία εμπίπτουν επίσης στο πεδίο εφαρμογής της απομείωσης του ΔΠΧΑ 9.

Για τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις, το πρότυπο διατηρεί τις περισσότερες από τις απαιτήσεις του ΔΛΠ 39. Η κύρια αλλαγή είναι ότι στην περίπτωση που εφαρμόζεται η επιλογή της δίκαιης αξίας για τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις, το μέρος της μεταβολής της δίκαιης αξίας, το οποίο προκύπτει λόγω του πιστωτικού κινδύνου της οικονομικής οντότητας, αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα, αντί μέσω των αποτελεσμάτων, εκτός αν αυτό δημιουργεί λογιστική αντιστοιχία.

Με την εισαγωγή του ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά μέσα», το ΣΔΛΠ επιβεβαίωσε ότι τα κέρδη ή οι ζημιές που προκύπτουν από την τροποποίηση των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων που δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη διαγραφή τους, αναγνωρίζονται μέσω των αποτελεσμάτων.

Το ΔΠΧΑ 9 χαλαρώνει τις απαιτήσεις για την αποτελεσματικότητα της λογιστικής αντιστάθμισης αντικαθιστώντας τη δοκιμή αποτελεσματικότητας αντιστάθμισης της φωτεινής γραμμής. Απαιτεί μια οικονομική σχέση μεταξύ του αντισταθμιζόμενου στοιχείου και του μέσου αντιστάθμισης και την «αναλογία αντιστάθμισης» να είναι η ίδια με την οποία τη Διεύθυνση χρησιμοποιεί για σκοπούς διαχείρισης κινδύνου. Επαρκής τεκμηρίωση εξακολουθεί να απαιτείται αλλά διαφέρει από αυτή που ετοιμάζεται κάτω από το ΔΛΠ 39.

Το Συγκρότημα υιοθέτησε το ΔΠΧΑ 9 με μεταβατική ημερομηνία την 1^η Ιανουαρίου 2018, που οδήγησε σε αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές για την αναγνώριση, ταξινόμηση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και στην απομείωση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων.

Οι νέες λογιστικές πολιτικές του Συγκροτήματος ως αποτέλεσμα της υιοθέτησης του ΔΠΧΑ 9 την 1^η Ιανουαρίου 2018 παρουσιάζονται στη Σημείωση 4.

Επιπτώσεις της εφαρμογής

Σύμφωνα με τις πρόνοιες μετάβασης του ΔΠΧΑ 9, το Συγκρότημα επέλεξε την απλοποιημένη προσέγγιση μετάβασης για την εφαρμογή του νέου προτύπου. Αναλόγως, η διαφορά που προκύπτει από την μετάβαση στο ΔΠΧΑ 9 αναγνωρίστηκε την 1^η Ιανουαρίου 2018 ως αναπροσαρμογή στα συσσωρευμένα κέρδη στην αρχή του χρόνου. Σύμφωνα με την μέθοδο μετάβασης που αποφασίστηκε από το Συγκρότημα για την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9, τα συγκριτικά στοιχεία δεν έχουν αναπροσαρμοστεί και παρουσιάζονται με βάση

τις προηγούμενες πολιτικές που συμμορφώνονται με το ΔΠΛ 39. Κατά συνέπεια, οι αναθεωρημένες απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 7 «Χρηματοοικονομικά μέσα: Γνωστοποιήσεις» έχουν εφαρμοστεί μόνο στην τρέχουσα περίοδο. Οι γνωστοποιήσεις της συγκριτικής περιόδου επαναλαμβάνουν αυτές τις γνωστοποιήσεις που έγιναν κατά το προηγούμενο έτος.

Όσον αφορά στα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που κατείχε το Συγκρότημα την 1^η Ιανουαρίου 2018, η Διεύθυνση αξιολόγησε τα επιχειρηματικά μοντέλα που ισχύουν για τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και κατά πόσο οι συμβατικές ταμειακές ροές τους συνίστανται αποκλειστικά σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων (ΑΠΚΤ). Επιπλέον, πραγματοποιήθηκε ξεχωριστή αξιολόγηση των μετοχικών τίτλων που κατείχε το Συγκρότημα, για να διαπιστωθεί εάν διακρατούνται για εμπορία ή όχι. Ως αποτέλεσμα των δύο αξιολογήσεων, η Διεύθυνση ταξινόμησε τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία με βάση το ΔΠΧΑ 9.

Ως αποτέλεσμα της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9, το Συγκρότημα αναθεώρησε τη μεθοδολογία απομείωσης για κάθε κατηγορία περιουσιακών στοιχείων με βάση τις νέες απαιτήσεις απομείωσης. Από την 1^η Ιανουαρίου 2018, το Συγκρότημα αξιολογεί σε μελλοντική βάση τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές που σχετίζονται με τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που αναγνωρίζονται σε αποσβεσμένο κόστος και σε δίκαιη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων, μετρητά και μετρητά στην τράπεζα και βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις με αρχική ημερομηνία λήξης τριών μηνών και άνω και δανειακές δεσμεύσεις και χρηματοοικονομικές εγγυήσεις. Η μεθοδολογία απομείωσης που εφαρμόστηκε εξαρτάται από το εάν υπήρξε σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου και κατά πόσο τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία θεωρούνται ως χαμηλού πιστωτικού κινδύνου.

Το Συγκρότημα έχει τους πιο κάτω τύπους περιουσιακών στοιχείων που υπόκεινται στο νέο μοντέλο των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών του ΔΠΧΑ 9: εμπορικά εισπρακτέα, χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος, μετρητά και μετρητά στην τράπεζα και βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις με αρχική ημερομηνία λήξης τριών μηνών και άνω.

Το Συγκρότημα υιοθέτησε το απλοποιημένο μοντέλο αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών για τα εμπορικά εισπρακτέα, όπως απαιτείται από το ΔΠΧΑ 9, παράγραφος 5.5.15 και το γενικό μοντέλο αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών για τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

αποσβεσμένο κόστος, μετρητά και μετρητά στην τράπεζα και βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις με αρχική ημερομηνία λήξης τριών μηνών και άνω.

Με βάση την αξιολόγηση που πραγματοποιήθηκε από τη Διεύθυνση, η επιπρόσθετη ζημιά απομείωσης την 1^η Ιανουαρίου 2018 ανέρχεται σε €8.964.000. Αναλόγως, οι επιπτώσεις της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 στα συσσωρευμένα κέρδη του Συγκροτήματος την

1^η Ιανουαρίου 2018, ανέρχονταν σε ζημίες €7.843.000, καθαρές από αναβαλλόμενη φορολογία.

Ο πιο κάτω πίνακας συμφιλιώνει τη λογιστική αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων από τις προηγούμενες κατηγορίες επιμέτρησης τους με βάση το ΔΛΠ 39 στις νέες κατηγορίες επιμέτρησης τους κατά τη μετάβαση στο ΔΠΧΑ 9 την 1^η Ιανουαρίου 2018.

Χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο	Σημ.	Ταξινόμηση με βάση το ΔΛΠ39	Νέα Ταξινόμηση με βάση το ΔΠΧΑ 9	Λογιστική Αξία σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 (τελικό υπόλοιπο 31/12/2017)	Λογιστική Αξία σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9 (αρχικό υπόλοιπο 1/1/2018)
				€000	€000
Εισηγμένοι μετοχικοί τίτλοι	17 (γ)	Επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	Επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	557	557
Εμπορικά εισπρακτέα	17 (α)	Δάνεια και εισπρακτέα	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος	80.170	80.170
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος	17 (β)	Δάνεια και εισπρακτέα	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος	19.361	19.361
Βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις με αρχική ημερομηνία λήξης τριών μηνών και άνω	20	Δάνεια και εισπρακτέα	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος	378.687	378.687
Μετρητά και μετρητά στην τράπεζα	20	Δάνεια και εισπρακτέα	Επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος	33.412	33.412

Επενδύσεις σε μετοχικούς τίτλους που προηγουμένως ταξινομήθηκαν ως χρηματοοικονομικά στοιχεία σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων:

Μετοχικοί τίτλοι - αν αυτοί είναι διακρατούμενοι για εμπορία απαιτείται να κατέχονται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων με βάση το ΔΠΧΑ 9. Ως αποτέλεσμα, δεν υπήρχε αντίκτυπος από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 στα ποσά που αναγνωρίστηκαν σε σχέση με τις επενδύσεις σε

μετοχικούς τίτλους διακρατούμενες για εμπορία και που προηγουμένως ήταν ταξινομημένες ως χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων. Με βάση το ΔΛΠ 39, μετοχικοί τίτλοι που έχουν προσδιορισθεί σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων κατά την αρχική αναγνώρισή τους, ήταν αυτοί που ήταν διαχειρίσιμοι και η απόδοσή τους αξιολογείται με βάση τη δίκαιη αξία, σύμφωνα με την καταγεγραμμένη επενδυτική πολιτική του Συγκροτήματος. Πληροφορίες για αυτά τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία παραχωρήθηκαν εσωτερικά σε βάση δίκαιης αξίας στο κυρίως Διευθυντικό Προσωπικό του Συγκροτήματος. Με βάση το ΔΠΧΑ 9, οι επενδύσεις σε μετοχικούς τίτλους επιμετρούνται πάντα σε δίκαιη αξία, έτσι ως αποτέλεσμα αυτού δεν υπήρχε αντίκτυπος από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9.

Άλλα χρηματοοικονομικά μέσα:

Για όλα τα υπόλοιπα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, η Διεύθυνση αξιολόγησε ότι το επιχειρηματικό μοντέλο του Συγκροτήματος για τη διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων είναι «διακράτηση για είσπραξη» και αυτά τα περιουσιακά στοιχεία πληρούν τις προϋποθέσεις ΑΠΚΤ. Ως αποτέλεσμα, όλα τα άλλα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ταξινομήθηκαν ως χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος και αναταξινομήθηκαν από την κατηγορία «Δάνεια και Εισπρακτέα» με βάση το ΔΛΠ 39, το οποίο «αποσύρθηκε». Προηγουμένως,

με βάση το ΔΛΠ 39, αυτά τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούνταν σε αποσβεσμένο κόστος. Επομένως, δεν υπήρχε αντίκτυπος από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 την 1^η Ιανουαρίου 2018.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2017, όλες οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις του Συγκροτήματος αναγνωρίζονταν σε αποσβεσμένο κόστος. Αρχίζοντας από την 1^η Ιανουαρίου 2018, οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις του Συγκροτήματος συνέχισαν να ταξινομούνται σε αποσβεσμένο κόστος.

Η αξιολόγηση του αντίκτυπου της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 στις λογιστικές πολιτικές του Συγκροτήματος, απαιτεί από τη Διεύθυνση να κάνει ορισμένες σημαντικές εκτιμήσεις κατά τη διαδικασία εφαρμογής του νέου προτύπου. Οι εκτιμήσεις που είχαν τον πιο σημαντικό αντίκτυπο στις αποφάσεις της Διεύθυνσης παρουσιάζονται στη Σημείωση 7.

Συμφιλίωση πρόβλεψης απομείωσης αξίας στις 31 Δεκεμβρίου 2017 και πιστωτικών ζημιών την 1^η Ιανουαρίου 2018.

Ο παρακάτω πίνακας συμφιλιώνει την πρόβλεψη απομείωσης της προηγούμενης περιόδου για απομείωση που αποτιμάται σύμφωνα με το μοντέλο ζημιών που προκύπτει από το ΔΛΠ 39 στη νέα πιστωτική ζημιά που υπολογίζεται σύμφωνα με το μοντέλο αναμενόμενων ζημιών σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9, την 1^η Ιανουαρίου 2018:

	Πρόβλεψη με βάση το ΔΛΠ 39 ή ΔΛΠ 37 την 31 ^η Δεκεμβρίου 2017	Επίδραση Επιμέτρησης από τις πραγματοποιηθείσες ζημιές στις αναμενόμενες ζημιές	Πρόβλεψη πιστωτικών ζημιών με βάση το ΔΠΧΑ 9 την 1 ^η Ιανουαρίου 2018
	€000	€000	€000
Κατηγορία δάνεια και εισπρακτέα			
Εμπορικά εισπρακτέα	15.259	1.118	16.377
Άλλα χρηματοοικονομικά εισπρακτέα	75	162	237
Άλλα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	-	7.684	7.684

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

Η επίδραση αυτών των μεταβολών στα ίδια κεφάλαια του Συγκροτήματος έχει ως εξής:

	Επίδραση στα συσσωρευμένα κέρδη
	€000
Την 31 ^η Δεκεμβρίου 2017 – ΔΛΠ 39	<u>1.312.660</u>
Αναγνώριση αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών με βάση το ΔΠΧΑ 9:	
Εμπορικά εισπρακτέα	(1.118)
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος	(162)
Μετρητά και μετρητά στην τράπεζα	(15)
Βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις	(7.669)
Αναβαλλόμενος φόρος	<u>1.121</u>
Συνολική επίδραση	<u>(7.843)</u>
Την 1 ^η Ιανουαρίου 2018	<u>1.304.817</u>

ii) ΔΠΧΑ 15 «Έσοδα από συμβάσεις με πελάτες»

Το ΔΠΧΑ 15 «Έσοδα από συμβάσεις με πελάτες» και σχετικές τροποποιήσεις αντικαθιστούν το ΔΛΠ 18 «Έσοδα», το ΔΛΠ 11 «Συμβάσεις κατασκευής» και σχετικές ερμηνείες. Το νέο πρότυπο αντικαθιστά τα ξεχωριστά μοντέλα για την αναγνώριση των εισοδημάτων από πωλήσεις προϊόντων, υπηρεσιών και κατασκευαστικών συμβάσεων με βάση τα

προηγούμενα ΔΠΧΑ και καθιερώνει ενιαίες απαιτήσεις σχετικά με τη φύση, το ποσό και το χρονοδιάγραμμα αναγνώρισης των εσόδων. Το ΔΠΧΑ15 εισάγει τη βασική αρχή ότι τα έσοδα πρέπει να αναγνωρίζονται με τέτοιο τρόπο που να απεικονίζουν τη μεταφορά αγαθών και υπηρεσιών σε πελάτες και να αντικατοπτρίζουν το αντίτιμο, το οποίο το Συγκρότημα εκτιμά ότι δικαιούται έναντι της μεταφοράς αυτών των αγαθών ή υπηρεσιών στον πελάτη, την τιμή συναλλαγής.

Το νέο πρότυπο παραθέτει ένα μοντέλο 5 σταδίων βασισμένο σε αρχές που πρέπει να εφαρμόζεται σε όλες τις κατηγορίες συμβάσεων με πελάτες. Τα πακέτα αγαθών ή υπηρεσιών πρέπει να αξιολογούνται κατά πόσο περιλαμβάνουν μία ή περισσότερες υποχρεώσεις εκτέλεσης (διακριτές υποσχέσεις παράδοσης αγαθών ή υπηρεσιών). Ξεχωριστές υποχρεώσεις εκτέλεσης πρέπει να αναγνωρίζονται και να λογίζονται ξεχωριστά και τυχόν εκπτώσεις ή επιστροφές επί της τιμής της σύμβασης πρέπει γενικά να κατανομούνται στα επιμέρους στοιχεία.

Το ΔΠΧΑ 15 παραχωρεί επιπλέον καθοδήγηση στην επιμέτρηση των εισοδημάτων που προκύπτουν από συμβάσεις με μεταβλητό αντάλλαγμα λόγω εκπτώσεων, επιδοτήσεων τιμής, αποστολών αποθεμάτων κλπ. Σύμφωνα με το νέο πρότυπο, όταν η τιμή συναλλαγής ποικίλει, το Συγκρότημα συμπεριλαμβάνει στην τιμή συναλλαγής μέρος ή όλο το ποσό του μεταβλητού ανταλλάγματος μόνο στον βαθμό στον οποίο υπάρχει αυξημένη πιθανότητα να μην προκύψει σημαντική αναστροφή στο ποσό του συσσωρευμένου εσόδου που έχει αναγνωριστεί, όταν εξαλειφθεί στη συνέχεια η αβεβαιότητα που σχετίζεται με το μεταβλητό αντάλλαγμα. Επιπλέον, επαυξητικά κόστη που έχει επωμιστεί η οικονομική οντότητα για την εξασφάλιση μιας σύμβασης με πελάτη κεφαλαιοποιούνται και αναγνωρίζονται σαν περιουσιακό στοιχείο και στην συνέχεια αποσβένεται σε συστηματική βάση η οποία συνάδει με τη μεταβίβαση στον πελάτη των αγαθών ή υπηρεσιών με τα οποία σχετίζεται.

Οι τροποποιήσεις του ΔΠΧΑ 15 διευκρινίζουν πώς να προσδιοριστεί μια υποχρέωση εκτέλεσης σε μια σύμβαση, πώς να καθοριστεί εάν μια εταιρεία λειτουργεί ως εντολέας (ο παροχών ενός αγαθού ή υπηρεσίας), ή ένας εντολοδόχος (υπεύθυνος για τη διευθέτηση της παροχής του αγαθού ή της υπηρεσίας) και πώς να καθοριστεί εάν τα έσοδα από τη χορήγηση μιας άδειας θα πρέπει να αναγνωρίζονται σε ένα χρονικό σημείο ή με την πάροδο του χρόνου. Εκτός από τις διευκρινίσεις, οι τροποποιήσεις περιλαμβάνουν δύο επιπλέον ελαφρύνσεις για τη μείωση του κόστους και της πολυπλοκότητας για μια εταιρεία, όταν εφαρμόζει για πρώτη φορά το νέο Πρότυπο.

Οι νέες λογιστικές πολιτικές του Συγκροτήματος μετά από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 15 την 1^η Ιανουαρίου 2018 παρουσιάζονται πιο κάτω στη Σημείωση 4.

Επιπτώσεις της εφαρμογής

Σε σχέση με τις πρόνοιες της μετάβασης του ΔΠΧΑ 15, το Συγκρότημα επέλεξε την απλοποιημένη προσέγγιση μετάβασης του νέου προτύπου με βάση την οποία η σωρευτική επίδραση της αρχικής

εφαρμογής του ΔΠΧΑ 15 αναγνωρίζεται αναδρομικά κατά την ημερομηνία αρχικής εφαρμογής, ως αναπροσαρμογή στα αρχικά συσσωρευμένα κέρδη, απευθείας στα ίδια κεφάλαια.

Το Συγκρότημα εφάρμοσε το ΔΠΧΑ 15 αναδρομικά μόνο σε συμβάσεις που δεν αποτελούν ολοκληρωθείσες συμβάσεις κατά την ημερομηνία πρώτης εφαρμογής και υιοθέτησε την πρακτική λύση να μην αναθεωρήσει αναδρομικά συμβάσεις για τις οποίες έγιναν τροποποιήσεις πριν από την ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής.

Με βάση τη λεπτομερή ανάλυση των εισοδηματικών ροών του Συγκροτήματος και των ξεχωριστών όρων των συμβάσεων και στη βάση των δεδομένων και των περιστάσεων που σχετίζονται με τις εισοδηματικές συναλλαγές του Συγκροτήματος, δεν υπήρχε επίδραση από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 15 την 1^η Ιανουαρίου 2018.

Η αξιολόγηση των επιπτώσεων της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 15 στις λογιστικές πολιτικές του Συγκροτήματος, απαιτεί από τη Διεύθυνση να κάνει ορισμένες σημαντικές εκτιμήσεις κατά τη διαδικασία εφαρμογής του νέου προτύπου. Οι εκτιμήσεις που είχαν τον πιο σημαντικό αντίκτυπο στις αποφάσεις της Διεύθυνσης παρουσιάζονται στη Σημείωση 7.

4. Περίληψη Σημαντικών Λογιστικών Πολιτικών

Οι κυριότερες λογιστικές πολιτικές που εφαρμόστηκαν στην κατάρτιση αυτών των οικονομικών καταστάσεων εκτίθενται πιο κάτω. Εκτός από τις αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές που απορρέουν από την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 9 και του ΔΠΧΑ 15, οι οποίες ισχύουν από την 1^η Ιανουαρίου 2018, οι πολιτικές αυτές εφαρμόστηκαν με συνέπεια για όλα τα έτη που παρουσιάζονται, εκτός αν αναφέρεται διαφορετικά. Οι βασικές λογιστικές πολιτικές σχετικά με τα χρηματοπιστωτικά μέσα και την αναγνώριση εσόδων που εφαρμόστηκαν μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2017 παρουσιάζονται στη Σημείωση 30.

Εξαρτημένες εταιρείες

Εξαρτημένες εταιρείες είναι αυτές που ελέγχονται από το Συγκρότημα. Ο έλεγχος υπάρχει όταν το Συγκρότημα είναι εκτεθειμένο ή έχει δικαιώματα σε κυμαινόμενες αποδόσεις στο πλαίσιο της συμμετοχής του στην εκδότη και έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει τις αποδόσεις αυτές μέσω της εξουσίας του επί της εκδότης. Η εξαρτημένη ενοποιείται από την ημερομηνία, κατά την οποία ο έλεγχος μεταφέρεται στο Συγκρότημα και παύει να ενοποιείται από την ημερομηνία που ο έλεγχος τερματίζεται. Όλες οι ενδοσυγκροτηματικές συναλλαγές, υπόλοιπα και μη πραγματοποιηθέντα

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

κέρδη από συναλλαγές μεταξύ εταιρειών του συγκροτήματος απαλείφονται ως επίσης και οι μη πραγματοποιηθείσες ζημιές εκτός αν το κόστος δεν μπορεί να ανακτηθεί.

Η λογιστική μέθοδος της αγοράς χρησιμοποιείται όταν το Συγκρότημα αγοράζει μια εξαρτημένη εταιρεία. Το κόστος εξαγοράς θεωρείται ως η δίκαιη αξία των περιουσιακών στοιχείων που παραχωρούνται και συμμετοχικών τίτλων που εκδίδονται και υποχρεώσεων που δημιουργούνται ή αναλαμβάνονται την ημέρα της ανταλλαγής. Οποιαδήποτε άλλα έξοδα που είναι άμεσα συνδεδεμένα με την εξαγορά αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα. Τα αναγνωρίσιμα περιουσιακά στοιχεία που εξαγοράζονται και οι υποχρεώσεις, συμπεριλαμβανομένων των ενδεχομένων υποχρεώσεων που αναλαμβάνονται, αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία της απόκτησης σε δίκαιες αξίες. Όταν το κόστος εξαγοράς υπερβαίνει της συμμετοχής στην καθαρή δίκαιη αξία του αναγνωρίσιμου καθαρού ενεργητικού που εξαγοράζει, τότε αναγνωρίζεται υπεραξία. Στην περίπτωση που το κόστος εξαγοράς είναι λιγότερο από τη συμμετοχή στην καθαρή δίκαιη αξία του αναγνωρίσιμου καθαρού ενεργητικού που εξαγοράστηκε στην θυγατρική, τότε η διαφορά αναγνωρίζεται αμέσως στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Έσοδα

Αναγνώριση και επιμέτρηση

Το εισόδημα αντιπροσωπεύει το ποσό που αντανakλά το αντάλλαγμα που το Συγκρότημα εκτιμά ότι δικαιούται έναντι της μεταβίβασης των υποσχόμενων αγαθών ή υπηρεσιών στον πελάτη, εκτός από ποσά που εισπράχθηκαν εκ μέρους τρίτων (για παράδειγμα, φορολογία προστιθέμενης αξίας).

Το Συγκρότημα αναγνωρίζει τα εισοδήματα όταν τα μέρη έχουν εγκρίνει τη σύμβαση (γραπτώς, προφορικά ή σύμφωνα με άλλες συνήθειες επιχειρηματικές πρακτικές) και έχουν δεσμευτεί να εκτελέσουν τις αντίστοιχες υποχρεώσεις τους, το Συγκρότημα μπορεί να προσδιορίσει τα δικαιώματα κάθε μέρους αναφορικά με τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που πρόκειται να μεταβιβαστούν, το Συγκρότημα μπορεί να προσδιορίσει τους όρους πληρωμής για τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που πρόκειται

να μεταβιβαστούν, η σύμβαση έχει εμπορική υπόσταση (ήτοι ο κίνδυνος, ο χρόνος ή το ποσό των μελλοντικών ταμειακών ροών του Συγκροτήματος αναμένεται να μεταβληθούν ως αποτέλεσμα της σύμβασης) και είναι πιθανό το Συγκρότημα να εισπράξει το αντάλλαγμα που δικαιούται έναντι των αγαθών και υπηρεσιών που θα μεταβιβαστούν στον πελάτη και όταν συγκεκριμένα κριτήρια πληρούνται για κάθε μία εκ των εργασιών του Συγκροτήματος.

Το Συγκρότημα βασίζει τις εκτιμήσεις του σε ιστορικά αποτελέσματα λαμβάνοντας υπόψη το είδος του πελάτη, το είδος της συναλλαγής και τις ιδιαιτερότητες της κάθε εργασίας. Προκειμένου να εκτιμήσει πόσο πιθανό είναι να εισπραχθεί ένα ποσό ανταλλάγματος, το Συγκρότημα εξετάζει μόνο την ικανότητα και την πρόθεση του πελάτη να καταβάλει το ποσό του ανταλλάγματος όταν αυτό καταστεί απαιτητό.

Οι εκτιμήσεις των εισοδημάτων, των κόστων ή της προόδου προς την πλήρη εκπλήρωση της υποχρέωσης εκτέλεσης αναθεωρούνται σε περίπτωση αλλαγής των συνθηκών. Οποιοσδήποτε αυξήσεις ή μειώσεις που μπορεί να προκύψουν στις εκτιμήσεις απεικονίζονται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων κατά την περίοδο στην οποία οι περιστάσεις που οδήγησαν στην αναθεώρηση γίνονται γνωστές στη διοίκηση.

Προσδιορισμός των υποχρεώσεων εκτέλεσης

Το Συγκρότημα αξιολογεί κατά πόσο οι συμβάσεις που αφορούν την παροχή μιας σειράς αγαθών ή/και υπηρεσιών περιέχουν μία ή περισσότερες υποχρεώσεις εκτέλεσης (ξεχωριστές υποσχέσεις εκτέλεσης μιας υπηρεσίας) και κατανέμουν την τιμή συναλλαγής σε κάθε υποχρέωση εκτέλεσης που προσδιορίζεται βάσει της αυτόνομης τιμής πώλησης. Ένα αγαθό ή μία υπηρεσία που το Συγκρότημα την έχει υποσχεθεί σε έναν πελάτη είναι ξεχωριστή εάν ο πελάτης μπορεί να επωφεληθεί από το αγαθό ή την υπηρεσία, είτε μεμονωμένα είτε από κοινού με άλλους πόρους, οι οποίοι είναι άμεσα διαθέσιμοι στον πελάτη (δηλαδή το αγαθό ή η υπηρεσία έχει τη δυνατότητα να είναι διακριτό) και η υπόσχεση του Συγκροτήματος να μεταβιβάσει το αγαθό ή την υπηρεσία στον πελάτη μπορεί να προσδιοριστεί χωριστά από άλλες υποσχέσεις που περιέχονται στη σύμβαση (δηλαδή το αγαθό ή η υπηρεσία είναι διακριτό στο πλαίσιο της σύμβασης).

(α) Πωλήσεις ηλεκτρικής ενέργειας

Οι πωλήσεις ηλεκτρικής ενέργειας αντιπροσωπεύουν ποσά εισπρακτέα με βάση την κατανάλωση όπως καταγράφεται σε μετρητές χωρίς ΦΠΑ. Οι πωλήσεις επίσης, περιλαμβάνουν υπολογισμό της αξίας των μονάδων που προμηθεύτηκαν στους καταναλωτές μεταξύ της ημερομηνίας της τελευταίας καταγραφείσας ένδειξης μετρητών και το τέλος του έτους και αυτός ο υπολογισμός περιλαμβάνεται στα εισπρακτέα στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης.

(β) Κεφαλαιουχικές συνεισφορές καταναλωτών

Το Συγκρότημα δέχεται αιτήσεις από ιδιώτες και εταιρείες που επιθυμούν την επέκταση του δικτύου σε περιοχές που δεν καλύπτονται από το υφιστάμενο δίκτυο. Περαιτέρω, το Συγκρότημα δέχεται αιτήσεις για παραχώρηση επιπρόσθετου φορτίου από δίκτυο που το Συγκρότημα έχει ήδη κατασκευάσει. Και στις δύο περιπτώσεις το Συγκρότημα χρεώνει τους αιτητές το κόστος κατασκευής.

Το γεγονός ότι το κόστος ανακτάται από τους αιτητές έχει ως αποτέλεσμα να μη χρειάζεται να ανακτηθεί μέσω των διατιμήσεων ηλεκτρικού ρεύματος από τους καταναλωτές. Σε αντίθετη περίπτωση το κόστος αυτό θα συμπεριλαμβανόταν στις διατιμήσεις και οι καταναλωτές θα χρεώνονταν για την κατανάλωση ηλεκτρικού ρεύματος με ψηλότερη τιμή. Όλοι οι αιτητές για επέκταση δικτύου, επιβαρύνονται με κεφαλαιουχική συνεισφορά και όλοι οι καταναλωτές χρεώνονται με τις ίδιες διατιμήσεις.

Οι αιτητές εξασφαλίζουν το δικαίωμα διαρκούς πρόσβασης στο δίκτυο για απεριόριστο χρονικό διάστημα. Το Συγκρότημα δεσμεύεται να παρέχει πρόσβαση για απεριόριστο χρονικό διάστημα. Οι κεφαλαιουχικές συνεισφορές αντιπροσωπεύουν το τίμημα για συνεχή υπηρεσία και ως εκ τούτου τα έσοδα παρουσιάζονται ως αναβαλλόμενα έσοδα και μεταφέρονται σταδιακά στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων σε περίοδο ταυτόσημη με αυτή των περιουσιακών στοιχείων που έχει κατασκευάσει/ αποκτήσει για αυτό τον σκοπό και που έχουν μέσο όρο ζωής 33 1/3 έτη. Το διάστημα αυτό θεωρείται λογική προσέγγιση του υπολογισμού της περιόδου της πελατειακής σχέσης.

(γ) Έσοδα αφαλάτωσης

Τα έσοδα αφαλάτωσης αντιπροσωπεύουν την πώληση αφαλατωμένου νερού στο Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων με βάση την προμήθεια όπως καταγράφεται στους μετρητές χωρίς ΦΠΑ. Οι πωλήσεις επίσης, περιλαμβάνουν υπολογισμό της αξίας των μετρικών τόνων που προμηθεύτηκαν

μεταξύ της ημερομηνίας της τελευταίας τιμολόγησης και το τέλος του έτους και αυτός ο υπολογισμός περιλαμβάνεται στα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης.

(δ) Έσοδα από συμβάσεις για αντικατάσταση και συντήρηση οδικού φωτισμού

Τα έσοδα αντιπροσωπεύουν την αντικατάσταση και συντήρηση οδικού φωτισμού για Κοινοτικά Συμβούλια και Δήμους. Το Συγκρότημα προσδιορίζει τις υποχρεώσεις εκτέλεσης ανά συμβόλαιο και κατανέμει την τιμή συναλλαγής σε κάθε υποχρέωση εκτέλεσης που έχει προσδιοριστεί, βάσει της αυτόνομης τιμής πώλησης.

Σκέλος χρηματοδότησης

Το Συγκρότημα δεν έχει σημαντικές συμβάσεις, όπου η περίοδος μεταξύ της μεταβίβασης των υποσχόμενων αγαθών ή υπηρεσιών στον πελάτη και η πληρωμή από τον πελάτη υπερβαίνει τον ένα χρόνο. Ως αποτέλεσμα, το Συγκρότημα επιλέγει να χρησιμοποιήσει την πρακτική λύση και δεν αναπροσαρμόζει οποιεσδήποτε από τις τιμές συναλλαγής για την πάροδο του χρόνου.

Συμβατικά περιουσιακά στοιχεία και συμβατικές υποχρεώσεις

Στην περίπτωση που οι υπηρεσίες που παραχωρεί το Συγκρότημα κατά την ημερομηνία αναφοράς υπερβαίνουν τις πληρωμές που έγιναν από τον πελάτη κατά την ημερομηνία αυτή και το Συγκρότημα δεν έχει το άνευ όρων δικαίωμα να χρεώσει τον πελάτη για τις υπηρεσίες που προσφέρθηκαν, τότε αναγνωρίζεται ένα συμβατικό περιουσιακό στοιχείο. Το Συγκρότημα αξιολογεί το συμβατικό περιουσιακό στοιχείο για απομείωση σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9 χρησιμοποιώντας την απλοποιημένη μέθοδο που επιτρέπει το ΔΠΧΑ 9, η οποία απαιτεί όπως οι αναμενόμενες ζημιές κατά τη διάρκεια ζωής να αναγνωρίζονται κατά την αρχική αναγνώριση του συμβατικού περιουσιακού στοιχείου. Η απομείωση του συμβατικού περιουσιακού στοιχείου επιμετρείται, παρουσιάζεται και γνωστοποιείται στην ίδια βάση όπως ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο που εμπίπτει στο φάσμα του ΔΠΧΑ 9. Εάν οι πληρωμές που έγιναν από έναν πελάτη υπερβαίνουν τις υπηρεσίες που προσφέρθηκαν κάτω από τη σχετική σύμβαση, μια συμβατική υποχρέωση αναγνωρίζεται. Το Συγκρότημα αναγνωρίζει οποιαδήποτε άνευ όρων δικαιώματα στην αντιπαροχή ξεχωριστά από τα συμβατικά περιουσιακά στοιχεία, ως εμπορικά εισπρακτέα, επειδή μόνο η πάροδος του χρόνου απαιτείται, πριν να γίνει οφειλόμενη μια πληρωμή.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

Τα συμβατικά περιουσιακά στοιχεία διαγράφονται όταν δεν υπάρχει εύλογη προσδοκία ανάκτησης. Οι δείκτες ότι δεν υπάρχει εύλογη προσδοκία είσπραξης περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την αποτυχία ενός οφειλέτη να συμμετάσχει σε σχέδιο αποπληρωμής με το Συγκρότημα και την αποτυχία να καταβάλει συμβατικές πληρωμές για περίοδο μεγαλύτερη των 180 ημερών λόγω καθυστέρησης.

Μετατροπή ξένου νομίσματος

(α) Νόμισμα λειτουργίας και παρουσίασης

Τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Συγκροτήματος επιμετρώνται χρησιμοποιώντας το νόμισμα του κύριου οικονομικού περιβάλλοντος μέσα στο οποίο λειτουργεί το Συγκρότημα («το νόμισμα λειτουργίας»). Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζονται σε Ευρώ (€), το οποίο είναι το νόμισμα λειτουργίας και παρουσίασης του Συγκροτήματος.

(β) Συναλλαγές και υπόλοιπα

Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα καταχωρούνται στο νόμισμα λειτουργίας με βάση τις τιμές συναλλάγματος που ισχύουν την ημερομηνία της συναλλαγής. Συναλλαγματικά κέρδη και ζημιές προκύπτουν από την εξόφληση τέτοιων συναλλαγών και από τη μετατροπή με τη συναλλαγματική ισοτιμία που ισχύει στο τέλος του έτους χρηματικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων που είναι σε ξένα νομίσματα αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα.

Όλα τα συναλλαγματικά κέρδη και ζημιές παρουσιάζονται στα αποτελέσματα εντός των «χρηματοδοτικών εξόδων».

Ωφελήματα υπαλλήλων

Το Συγκρότημα λειτουργεί ένα σχέδιο καθορισμένου ωφελήματος, υπό μορφή ενός εφάπαξ ποσού και ωφελήματος στην αφυπηρέτηση και διάφορα άλλα σχέδια καθορισμένων συνεισφορών, τα ενεργητικά στοιχεία των οποίων κρατούνται σε ξεχωριστά ταμεία που διαχειρίζονται επιτροπές. Αυτά τα σχέδια χρηματοδοτούνται κυρίως από το Συγκρότημα.

Το καθαρό έξοδο/(έσοδο) από τόκους και το κόστος των ωφελημάτων αφυπηρέτησης χρεώνεται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας του προσωπικού και υπολογίζεται ετήσια από ανεξάρτητους διπλωματούχους αναλογιστές, με βάση τη μέθοδο προβολής μονάδας (projected unit method), με σκοπό να δημιουργηθούν επαρκή αποθεματικά. Το Συγκρότημα καθορίζει το καθαρό έξοδο/(έσοδο) από τόκους σχετικά με την καθαρή υποχρέωση (το καθαρό στοιχείο ενεργητικού) των καθορισμένων παροχών για την περίοδο εφαρμόζοντας το προεξοφλητικό επιτόκιο που χρησιμοποιείται για την επιμέτρηση της υποχρέωσης (του στοιχείου ενεργητικού) των καθορισμένων παροχών, λαμβάνοντας υπόψη τυχόν μεταβολές στη καθαρή υποχρέωση (στο καθαρό στοιχείο ενεργητικού) των καθορισμένων παροχών κατά τη διάρκεια της περιόδου ως αποτέλεσμα των εισφορών και καταβολής των παροχών. Επανακαταμετρήσεις της καθαρής υποχρέωσης των καθορισμένων παροχών, οι οποίες περιλαμβάνουν αναλογιστικά κέρδη και ζημιές, την απόδοση των στοιχείων ενεργητικού του σχεδίου (χωρίς τους τόκους) και την επίδραση του ανώτατου ορίου των στοιχείων ενεργητικού (αν υπάρχουν, εκτός των τόκων), αναγνωρίζονται αμέσως στα άλλα συνολικά εισοδήματα.

Οι εισφορές για το σχέδιο καθορισμένου ωφελήματος γίνονται σε μηνιαία βάση με σκοπό να δημιουργηθούν επαρκή αποθεματικά κατά τη διάρκεια της εργασιακής ζωής των υπαλλήλων. Επιπρόσθετα, από το 2015 βρίσκεται σε ισχύ το Σχέδιο ανάκαμψης το οποίο διαλαμβάνει ετήσια καταβολή ελλειμματικής εισφοράς προς το Ταμείο Συντάξεως. Από τον Οκτώβριο του 2011, με βάση τα μέτρα του πρώτου πακέτου οικονομικής εξυγίανσης γίνονται αποκοπές από τους μισθούς των μελών του Ταμείου ύψους 3%, για σκοπούς διασφάλισης της βιωσιμότητάς του.

Το ΔΛΠ 19 δεν απαιτεί τη διάκριση μεταξύ βραχυπρόθεσμων και μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων που προκύπτουν από παροχές μετά την έξοδο από την υπηρεσία. Το Συγκρότημα αναγνωρίζει την καθαρή υποχρέωση του Ταμείου Συντάξεως ως βραχυπρόθεσμη υποχρέωση, επειδή η διάκριση μεταξύ βραχυπρόθεσμων και μη βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων που προκύπτουν από το σχέδιο καθορισμένου ωφελήματος μπορεί μερικές φορές να είναι αυθαίρετη.

Οι συνεισφορές της Αρχής στα σχέδια καθορισμένων συνεισφορών χρεώνονται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στο έτος που σχετίζονται.

Τρέχουσα και αναβαλλόμενη φορολογία

Η χρέωση φορολογίας για την περίοδο περιλαμβάνει την τρέχουσα και αναβαλλόμενη φορολογία συμπεριλαμβανομένων τόκων και προστίμων. Η φορολογία αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα, εκτός στην έκταση που σχετίζεται με στοιχεία που αναγνωρίζονται στα άλλα συνολικά εισοδήματα. Στην περίπτωση αυτή, η φορολογία αναγνωρίζεται επίσης, στα άλλα συνολικά εισοδήματα.

Η τρέχουσα χρέωση φορολογίας υπολογίζεται με βάση τη φορολογική νομοθεσία που έχει θεσπιστεί ή ουσιαστικά θεσπιστεί μέχρι την ημερομηνία αναφοράς στη χώρα, όπου το Συγκρότημα δραστηριοποιείται και δημιουργεί φορολογητέο εισόδημα. Το Συγκρότημα αξιολογεί περιοδικά τις θέσεις που λαμβάνονται σε φορολογικές δηλώσεις σε σχέση με καταστάσεις όπου η εφαρμοσθείσα φορολογική νομοθεσία υπόκειται σε ερμηνεία. Εάν η εφαρμοσθείσα φορολογική νομοθεσία υπόκειται σε ερμηνεία, καθορίζεται πρόβλεψη όπου είναι κατάλληλο με βάση τα ποσά που υπολογίζεται να πληρωθούν στις φορολογικές αρχές.

Η αναβαλλόμενη φορολογία αναγνωρίζεται χρησιμοποιώντας τη μέθοδο υποχρέωσης πάνω στις προσωρινές διαφορές που προκύπτουν μεταξύ της φορολογικής βάσης των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων και της λογιστικής τους αξίας στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις. Εντούτοις, η αναβαλλόμενη φορολογία δεν λογίζεται εάν προκύπτει από αρχική αναγνώριση ενός περιουσιακού στοιχείου ή υποχρέωσης σε μια συναλλαγή εκτός από σύνεση επιχειρήσεων, η οποία κατά τη στιγμή της συναλλαγής δεν επηρεάζει ούτε τα λογιστικά ούτε τα φορολογητέα κέρδη ή ζημιές. Η αναβαλλόμενη φορολογία καθορίζεται χρησιμοποιώντας φορολογικούς συντελεστές και νομοθεσίες που έχουν θεσπιστεί ή ουσιαστικά θεσπιστεί μέχρι την ημερομηνία αναφοράς και αναμένεται ότι θα ισχύουν όταν η σχετική αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση εκποιηθεί ή όταν η αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση διακανονιστεί.

Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αναγνωρίζονται στην έκταση που είναι πιθανόν ότι μελλοντικά φορολογητέα κέρδη θα είναι διαθέσιμα έναντι των οποίων οι προσωρινές διαφορές μπορούν να χρησιμοποιηθούν.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις συμψηφίζονται όταν υπάρχει νομικά ισχυρό δικαίωμα συμψηφισμού τρεχουσών

φορολογικών απαιτήσεων με τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις και όταν οι αναβαλλόμενοι φόροι σχετίζονται με φόρο εισοδήματος που χρεώνεται από την ίδια φορολογική αρχή, στην Αρχή, όπου υπάρχει πρόθεση για διακανονισμό των υπολοίπων σε καθαρή βάση.

Ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός

Όλα τα στοιχεία ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού παρουσιάζονται σε ιστορικό κόστος μείον αποσβέσεις. Το ιστορικό κόστος περιλαμβάνει δαπάνες που σχετίζονται άμεσα με την απόκτηση στοιχείων ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού. Το κόστος των έργων που εκτελέστηκαν από εργολάβους βασίζεται στην αξία της εργασίας που έγινε και πιστοποιήθηκε από συμβούλους μηχανικούς. Το κόστος των έργων που εκτελέστηκαν από το προσωπικό του Συγκροτήματος αποτελείται από υλικά, εργατικά και γενικά έξοδα.

Σημαντικά ανταλλακτικά και εφεδρικά μηχανήματα υπολογίζονται ως ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός όταν το Συγκρότημα αναμένει να τα χρησιμοποιήσει για περισσότερο από μια περίοδο.

Η γη δεν αποσβένεται. Οι αποσβέσεις για άλλα στοιχεία ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού υπολογίζονται χρησιμοποιώντας τη σταθερή μέθοδο, ώστε να κατανεμηθεί το κόστος μείον η υπολειμματική τους αξία στο διάστημα της εκτιμημένης ωφέλιμης ζωής τους. Η διάρκεια αναμενόμενης ωφέλιμης ζωής των κυριότερων στοιχείων ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού έχει ως εξής:

	Έτη
Κτήρια ηλεκτροπαραγωγών σταθμών	30
Άλλα κτήρια	35
Εγκαταστάσεις και μηχανήματα ηλεκτροπαραγωγών σταθμών	25
Άλλες εγκαταστάσεις και μηχανήματα	25-30
Γραμμές και καλώδια	35-40
Μετρητές	15
Οχήματα	7
Έπιπλα, σκεύη και εξοπλισμός γραφείου	10
Εργαλεία και όργανα	10
Ηλεκτρονικοί υπολογιστές	5
Λογισμικά προγράμματα	3

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

Η υπολειμματική αξία και οι ωφέλιμες ζωές αναθεωρούνται και προσαρμόζονται σε κάθε ημερομηνία αναφοράς εάν αυτό θεωρείται αναγκαίο.

Η λογιστική αξία ενός στοιχείου ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού μειώνεται αμέσως στο ανακτήσιμο ποσό, εάν η λογιστική αξία υπερβαίνει το υπολογιζόμενο ανακτήσιμο ποσό.

Δαπάνες για επιδιορθώσεις και συντήρηση ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού χρεώνονται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στο έτος που προκύπτουν. Το κόστος σημαντικών ανακαινίσεων και άλλες μεταγενέστερες δαπάνες περιλαμβάνονται στη λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου ή ανάλογα αναγνωρίζονται ως ξεχωριστό περιουσιακό στοιχείο, μόνο όταν είναι πιθανό πως θα προκύψουν μελλοντικά οικονομικά οφέλη στο Συγκρότημα σε σχέση με το περιουσιακό στοιχείο, και το κόστος του μπορεί να υπολογιστεί αξιόπιστα.

Κέρδη και ζημιές από διάθεση ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού προσδιορίζονται με τη σύγκριση των εισπράξεων με τη λογιστική αξία και αναγνωρίζονται στα «άλλα κέρδη/ζημιές - καθαρά» στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

Δικαιώματα εκπομπής θερμοκηπιακών αερίων

Με βάση τον Περί Θέσπισης Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπής Αερίων του Θερμοκηπίου Νόμο, Ν.132(Ι)/2004, κατανέμονται δικαιώματα εκπομπής θερμοκηπιακών αερίων στους διάφορους φορείς εκμετάλλευσης (εταιρείες), με στόχο τη μείωση των επιπέδων μόλυνσης του περιβάλλοντος.

Ο κάθε φορέας εκμετάλλευσης, του οποίου οι ετήσιες εκπομπές ξεπερνούν το σύνολο των δικαιωμάτων που του εκχωρήθηκαν για το συγκεκριμένο έτος, είναι υποχρεωμένος να αγοράζει τόσα δικαιώματα όσα είναι οι καθ' υπέρβαση εκπομπές και παράλληλα να πληρώνει διοικητικό πρόστιμο για κάθε τόνο εκπομπής.

Δικαιώματα εκπομπών θερμοκηπιακών αερίων που παραχωρούνται, αναγνωρίζονται αρχικά σε ονομαστική αξία (μηδενική αξία) από το χρονικό

σημείο που το Συγκρότημα έχει τον έλεγχο αυτών των δικαιωμάτων. Δικαιώματα εκπομπών θερμοκηπιακών αερίων που αγοράζονται, αναγνωρίζονται αρχικά σε τιμή κόστους (τιμή αγοράς) ως άυλα περιουσιακά στοιχεία. Υποχρέωση αναγνωρίζεται όταν οι πραγματικές εκπομπές υπερβαίνουν τα κατανομημένα δικαιώματα. Το ύψος της υποχρέωσης περιλαμβάνει το συνολικό κόστος των δικαιωμάτων που αγοράστηκαν σε τιμή κόστους και τυχόν επιπλέον έλλειμμα στην τρέχουσα τιμή της αγοράς κατά την ημερομηνία αναφοράς. Οι αναπροσαρμογές στο ύψος της υποχρέωσης αναγνωρίζονται στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων.

Τα άυλα περιουσιακά στοιχεία παραδίδονται σε μηδενική αξία στο τέλος της περιόδου συμμόρφωσης αντικατοπτρίζοντας την κατανάλωση των οικονομικών ωφελιμάτων. Πλεονάσματα δικαιωμάτων μπορούν να μεταφερθούν και να συμψηφιστούν με μελλοντικά ελλείμματα (μέχρι το τέλος της περιόδου συμμόρφωσης) ή να πωληθούν. Τα έσοδα από πωλήσεις πλεονασμάτων αναγνωρίζονται όταν τα δικαιώματα πωληθούν. Κατά τη διάρκεια του έτους δεν υπήρξαν πωλήσεις πλεονασμάτων.

Απομείωση στην αξία μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Τα περιουσιακά στοιχεία με απεριόριστη ωφέλιμη ζωή, συμπεριλαμβανομένης υπεραξίας, δεν αποσβένονται, αλλά ελέγχονται κάθε χρόνο για απομείωση στην αξία. Τα περιουσιακά στοιχεία (εκτός από αποθέματα και αναβαλλόμενη φορολογία) που αποσβένονται ελέγχονται για απομείωση στην αξία, όταν γεγονότα ή αλλαγές στις περιστάσεις δείχνουν πως η λογιστική αξία μπορεί να μην είναι ανακτήσιμη. Ζημιά απομείωσης αναγνωρίζεται για τη διαφορά της λογιστικής αξίας και του ανακτήσιμου ποσού του περιουσιακού στοιχείου. Το ανακτήσιμο ποσό είναι το μεγαλύτερο της δίκαιης αξίας του περιουσιακού στοιχείου μείον έξοδα πωλήσεων και της αξίας λόγω χρήσης. Για σκοπούς προσδιορισμού της απομείωσης, τα περιουσιακά στοιχεία ομαδοποιούνται στα μικρότερα επίπεδα για τα οποία υπάρχουν ξεχωριστές, αναγνωρίσιμες ταμειακές ροές (μονάδες δημιουργίας ταμειακών ροών). Μη χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, εκτός της υπεραξίας, τα οποία έχουν υποστεί απομείωση

ελέγχονται για πιθανή αντιστροφή της απομείωσης σε κάθε ημερομηνία ενοποιημένης κατάστασης οικονομικής θέσης.

Οι ζημιές απομείωσης αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα.

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία - Ταξινόμηση

Από την 1^η Ιανουαρίου 2018, το Συγκρότημα ταξινομεί τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία του στις πιο κάτω κατηγορίες επιμέτρησης:

- στα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρούνται σε δίκαιη αξία (είτε μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων είτε μέσω των αποτελεσμάτων) και
- στα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος.

Η ταξινόμηση και η μετέπειτα επιμέτρηση των χρεωστικών χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων εξαρτάται από (i) το επιχειρηματικό μοντέλο του Συγκροτήματος για τη διαχείριση του σχετικού χαρτοφυλακίου χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και (ii) τα χαρακτηριστικά των συμβατικών ταμειακών ροών του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου. Κατά την αρχική αναγνώριση το Συγκρότημα μπορεί να προσδιορίσει αμετάκλητα ένα χρεωστικό χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο, που κατά τα άλλα πληροί τις απαιτήσεις για αποτίμηση στο αποσβεσμένο κόστος, είτε στη δίκαιη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων είτε στη δίκαιη αξία μέσω αποτελεσμάτων εάν αυτό απαλείφει ή μειώνει σημαντικά μια λογιστική αναντιστοιχία που διαφορετικά θα προέκυπτε.

Για επενδύσεις σε μετοχικούς τίτλους που δεν κατέχονται για εμπορία, η ταξινόμηση θα εξαρτηθεί από το κατά πόσο το Συγκρότημα προσδιόρισε αμετάκλητα κατά την αρχική αναγνώριση όπως λογιστεί η μετοχική επένδυση σε δίκαιη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων. Ο προσδιορισμός αυτός γίνεται ανά επένδυση.

Όλα τα υπόλοιπα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ταξινομούνται σε δίκαιη αξία μέσω αποτελεσμάτων.

Για τα περιουσιακά στοιχεία που επιμετρούνται σε δίκαιη αξία, τα κέρδη και ζημιές θα αναγνωριστούν είτε στα αποτελέσματα είτε στα άλλα συνολικά εισοδήματα. Για επενδύσεις σε μετοχικούς τίτλους που δεν διακρατούνται για εμπορία, αυτό θα εξαρτηθεί στο κατά πόσο το Συγκρότημα έκανε μια αμετάκλητη επιλογή κατά την αρχική αναγνώριση για να λογιστεί η μετοχική επένδυση σε δίκαιη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων.

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία - Αναγνώριση και παύση αναγνώρισης

Όλες οι αγορές και πωλήσεις χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που απαιτούν παράδοση εντός του χρονικού πλαισίου που ορίζεται από τον κανονισμό ή από τη σύμβαση αγοράς («αγορές και πωλήσεις με βάση συμβόλαιο κανονικής παράδοσης») αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία της συναλλαγής που είναι η ημερομηνία κατά την οποία το Συγκρότημα δεσμεύεται να παραδώσει ένα χρηματοοικονομικό μέσο. Όλες οι αγορές και πωλήσεις αναγνωρίζονται όταν το Συγκρότημα καταστεί μέρος στις συμβατικές διατάξεις του μέσου.

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία παύουν να αναγνωρίζονται όταν τα δικαιώματα είσπραξης ταμειακών ροών από τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία έχουν λήξει ή έχουν μεταφερθεί και το Συγκρότημα έχει μεταφέρει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη της ιδιοκτησίας.

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία - Επιμέτρηση

Κατά την αρχική αναγνώριση, το Συγκρότημα επιμετρά ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο σε δίκαιη αξία και επιπλέον, στην περίπτωση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου που δεν είναι σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, το κόστος συναλλαγής που σχετίζεται άμεσα με την απόκτηση του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου. Το κόστος συναλλαγής των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που αναγνωρίστηκαν σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων αναγνωρίζεται ως έξοδο στις κερδοζημιές. Η δίκαιη αξία κατά την αρχική αναγνώριση αναγνωρίζεται μόνο εάν υπάρχει διαφορά μεταξύ της δίκαιης αξίας και της τιμής συναλλαγής η οποία μπορεί να αποδειχθεί από άλλες παρατηρήσιμες τρέχουσες συναλλαγές στην αγορά με το ίδιο μέσο ή από μια τεχνική αποτίμησης των οποίων τα στοιχεία εισαγωγής περιλαμβάνουν μόνο στοιχεία από παρατηρήσιμες αγορές.

Χρεόγραφα

Η μεταγενέστερη επιμέτρηση των χρεογράφων εξαρτάται από το επιχειρηματικό μοντέλο του Συγκροτήματος για τη διαχείριση του περιουσιακού στοιχείου και των χαρακτηριστικών των ταμειακών ροών του περιουσιακού στοιχείου. Υπάρχουν τρεις κατηγορίες αποτίμησης στις οποίες το Συγκρότημα ταξινομεί τα χρεόγραφα:

Αποσβεσμένο κόστος: Περιουσιακά στοιχεία που διακρατούνται για είσπραξη των συμβατικών ταμειακών ροών, όπου οι ταμειακές αυτές ροές αντιπροσωπεύουν αποκλειστικά αποπληρωμές κεφαλαίου και τόκων, επιμετρώνται σε

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

αποσβεσμένο κόστος. Οι πιστωτικοί τόκοι από αυτά τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία περιλαμβάνονται στα «άλλα έσοδα». Οποιοδήποτε κέρδος ή ζημιά που προκύπτει κατά την παύση αναγνώρισης αναγνωρίζεται απευθείας στις κερδοζημιές και παρουσιάζεται στα άλλα κέρδη/(ζημιές) μαζί με τα συναλλαγματικά κέρδη και ζημιές. Οι ζημιές απομείωσης παρουσιάζονται ως ξεχωριστό στοιχείο στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρώνται σε αποσβεσμένο κόστος αποτελούνται από: μετρητά και μετρητά στην τράπεζα, βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις με αρχική ημερομηνία λήξης τριών μηνών και άνω, εμπορικά εισπρακτέα και χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος.

Δίκαιη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων: Τα περιουσιακά στοιχεία που διακρατούνται για είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών και για πώληση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, όπου οι ταμειακές ροές του περιουσιακού στοιχείου αντιπροσωπεύουν αποκλειστικά αποπληρωμές κεφαλαίου και τόκων, επιμετρώνται σε δίκαιη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων. Οι μεταβολές στη λογιστική αξία αναγνωρίζονται μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων, εκτός από την αναγνώριση των ζημιών ή κερδών απομείωσης, πιστωτικών τόκων και συναλλαγματικών κερδών ή ζημιών που αναγνωρίζονται στις κερδοζημιές. Όταν ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο παύει να αναγνωρίζεται, το συνολικό κέρδος ή ζημιά που αναγνωρίστηκε προηγουμένως στα άλλα συνολικά εισοδήματα αναταξινομείται από τα ίδια κεφάλαια στις κερδοζημιές και αναγνωρίζεται στα άλλα κέρδη/(ζημιές). Οι πιστωτικοί τόκοι από αυτά τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία περιλαμβάνονται στα άλλα έσοδα. Συναλλαγματικά κέρδη και ζημιές παρουσιάζονται στα άλλα κέρδη/(ζημιές) και τα έξοδα απομείωσης παρουσιάζονται ως ξεχωριστό στοιχείο στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

Δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων: Τα περιουσιακά στοιχεία που δεν πληρούν τα κριτήρια για αποσβεσμένο κόστος ή δίκαιη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων επιμετρώνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων. Τα κέρδη ή ζημιές σε χρεόγραφα που μετέπειτα επιμετρώνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων αναγνωρίζονται

στις κερδοζημιές και παρουσιάζονται καθαρά μέσα στα άλλα κέρδη/(ζημιές) στην περίοδο κατά την οποία προκύπτουν.

Μετοχικοί τίτλοι

Το Συγκρότημα μετέπειτα επιμετρά όλους τους μετοχικούς τίτλους σε δίκαιη αξία. Όπου η Διεύθυνση του Συγκροτήματος επέλεξε να παρουσιάζει τα κέρδη και ζημιές δίκαιης αξίας σε μετοχικούς τίτλους μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων, δεν υπάρχει μετέπειτα αναταξινόμηση των κερδών ή ζημιών δίκαιης αξίας στις κερδοζημιές ακολούθως της παύσης αναγνώρισης της επένδυσης και οποιαδήποτε σχετικά υπόλοιπα μέσα στο αποθεματικό δίκαιης αξίας μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων αναταξινομούνται στα συσσωρευμένα κέρδη. Η πολιτική του Συγκροτήματος είναι να προσδιορίζει τους μετοχικούς τίτλους σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Οι αλλαγές στη δίκαιη αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων αναγνωρίζονται στα άλλα κέρδη/(ζημιές) στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων, όπως αρμόζει. Οι ζημιές απομείωσης (και η αντιστροφή των ζημιών απομείωσης) σε μετοχικούς τίτλους επιμετρώνται σε δίκαιη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων και δεν παρουσιάζονται ξεχωριστά από άλλες αλλαγές στη δίκαιη αξία.

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία - απομείωση - πρόβλεψη αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς ΑΠΖ

Από την 1^η Ιανουαρίου 2018, το Συγκρότημα αξιολογεί σε μελλοντική βάση τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για χρεόγραφα (περιλαμβανομένων δανείων) που επιμετρώνται σε αποσβεσμένο κόστος και σε δίκαιη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων και με την έκθεση που προκύπτει από δανειακές δεσμεύσεις και συμβάσεις χρηματοοικονομικής εγγύησης. Το Συγκρότημα επιμετρά την ΑΠΖ και αναγνωρίζει πρόβλεψη για πιστωτική ζημιά σε κάθε ημερομηνία αναφοράς. Η αποτίμηση των ΑΠΖ αντικατοπτρίζει: (i) ένα αμερόληπτα καθορισμένο και σταθμισμένο βάσει πιθανοτήτων ποσό που καθορίζεται από την αξιολόγηση μιας σειράς πιθανών εκβάσεων, (ii) τη

διαχρονική αξία του χρήματος και (iii) λογικές και βάσιμες πληροφορίες οι οποίες είναι διαθέσιμες κατά την ημερομηνία αναφοράς χωρίς αδικαιολόγητο κόστος ή προσπάθεια και αφορούν παρελθόντα γεγονότα, τρέχουσες συνθήκες και προβλέψεις των μελλοντικών οικονομικών συνθηκών.

Η λογιστική αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων μειώνεται μέσω της χρήσης ενός λογαριασμού πρόβλεψης, και το πόσο της ζημιάς αναγνωρίζεται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στις «καθαρές ζημιές απομείωσης σε χρηματοοικονομικά και συμβατικά περιουσιακά στοιχεία».

Τα χρεόγραφα που επιμετρώνται σε αποσβεσμένο κόστος παρουσιάζονται στον ισολογισμό καθαρά από την πρόβλεψη για ΑΠΖ.

Για χρεόγραφα σε δίκαιη αξία μέσω των άλλων συνολικών εισοδημάτων, μια πρόβλεψη για ΑΠΖ αναγνωρίζεται στις κερδοζημιές και επηρεάζει τα κέρδη ή ζημιές δίκαιης αξίας που αναγνωρίζονται στα άλλα συνολικά εισοδήματα παρά τη λογιστική αξία αυτών των μέσων.

Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές αναγνωρίζονται και επιμετρώνται σύμφωνα με μία από τις δύο προσεγγίσεις: τη γενική προσέγγιση ή την απλοποιημένη προσέγγιση.

Για εμπορικά εισπρακτέα περιλαμβανομένων εμπορικών εισπρακτέων που δεν περιλαμβάνουν ένα σημαντικό σκέλος χρηματοδότησης, το Συγκρότημα εφαρμόζει την απλοποιημένη προσέγγιση που επιτρέπεται από το ΔΠΧΑ 9, η οποία χρησιμοποιεί τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια ζωής που πρέπει να αναγνωριστούν κατά την αρχική αναγνώριση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων.

Για όλα τα άλλα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που υπόκεινται σε απομείωση με βάση το ΔΠΧΑ 9, το Συγκρότημα εφαρμόζει τη γενική προσέγγιση - το μοντέλο απομείωσης τριών σταδίων. Το Συγκρότημα εφαρμόζει το μοντέλο απομείωσης τριών σταδίων, με βάση τις αλλαγές στον πιστωτικό κίνδυνο από την αρχική αναγνώριση. Ένα χρηματοοικονομικό μέσο που δεν είναι πιστωτικά απομειωμένο κατά την αρχική αναγνώριση ταξινομείται στο Στάδιο 1.

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στο Στάδιο 1 αναγνωρίζουν τις ΑΠΖ τους σε ένα ποσό ίσο με το ποσοστό των ΑΠΖ κατά τη διάρκεια ζωής που προκύπτει από τυχόν γεγονότα αθέτησης πληρωμής μέσα στους επόμενους 12 μήνες ή μέχρι τη λήξη της σύμβασης, εάν είναι πιο νωρίς («ΑΠΖ 12 μηνών»). Εάν το Συγκρότημα παρατηρήσει μία

σημαντική αύξηση στον πιστωτικό κίνδυνο («ΣΑΠΚ») από την αρχική αναγνώριση, το περιουσιακό στοιχείο μεταφέρεται στο Στάδιο 2 και οι ΑΠΖ επιμετρώνται με βάση τις ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου, δηλαδή μέχρι τη λήξη της σύμβασης αλλά λαμβάνοντας υπόψη τις αναμενόμενες προπληρωμές, εάν υπάρχουν («ΑΠΖ κατά τη διάρκεια ζωής»). Ανατρέξτε στη Σημείωση 6, στην παράγραφο Πιστωτικού κινδύνου, για την περιγραφή του πώς το Συγκρότημα καθορίζει το πότε έχει συμβεί μια ΣΑΠΚ. Εάν το Συγκρότημα καθορίσει ότι ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο είναι πιστωτικά απομειωμένο, το περιουσιακό στοιχείο μεταφέρεται στο Στάδιο 3 και οι ΑΠΖ επιμετρώνται ως ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια ζωής. Ο ορισμός του Συγκροτήματος για τα πιστωτικά απομειωμένα περιουσιακά στοιχεία και ο ορισμός αθέτησης υποχρεώσεων επεξηγείται στη Σημείωση 6, παράγραφος Πιστωτικού κινδύνου.

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία - Επαναταξινόμηση

Τα χρηματοοικονομικά μέσα επαναταξινομούνται μόνο όταν το Συγκρότημα τροποποιεί το επιχειρηματικό μοντέλο για τη διαχείριση αυτών των περιουσιακών στοιχείων. Η επαναταξινόμηση έχει μελλοντική επίδραση και ξεκινά από την πρώτη περίοδο αναφοράς ακολούθως της αλλαγής.

Χρηματοοικονομικά Περιουσιακά Στοιχεία - Διαγραφή

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διαγράφονται, πλήρως ή εν μέρει, όταν το Συγκρότημα έχει εξαντλήσει όλες τις πρακτικές μεθόδους ανάκτησης και έχει αποφασίσει ότι δεν υπάρχει εύλογη προσδοκία ανάκτησης. Η διαγραφή αντιπροσωπεύει ένα γεγονός παύσης αναγνώρισης. Το Συγκρότημα μπορεί να διαγράψει χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που εξακολουθούν να υπόκεινται σε δραστηριότητες επιβολής όταν το Συγκρότημα επιδιώκει την ανάκτηση συμβατικών οφειλών, ωστόσο δεν υπάρχει εύλογη προσδοκία ανάκτησης.

Χρηματοοικονομικά Περιουσιακά Στοιχεία - Τροποποίηση

Το Συγκρότημα μερικές φορές επαναδιαπραγματεύεται ή τροποποιεί τις συμβατικές ταμειακές ροές των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων. Το Συγκρότημα αξιολογεί κατά πόσο η τροποποίηση των συμβατικών ταμειακών ροών είναι σημαντική, λαμβάνοντας υπόψη οποιοσδήποτε νέους συμβατικούς όρους που επηρεάζουν σημαντικά το προφίλ κινδύνου του περιουσιακού στοιχείου.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

Εάν οι τροποποιημένοι όροι διαφέρουν σημαντικά, τα δικαιώματα από τις ταμειακές ροές από το αρχικό περιουσιακό στοιχείο λήγουν και το Συγκρότημα διαγράφει το αρχικό χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο και αναγνωρίζει ένα νέο περιουσιακό στοιχείο σε δίκαιη αξία. Η ημερομηνία επαναδιαπραγμάτευσης θεωρείται ως η ημερομηνία αρχικής αναγνώρισης για σκοπούς υπολογισμού μεταγενέστερης απομείωσης, συμπεριλαμβανομένου του προσδιορισμού κατά πόσο έχει συμβεί ένα ΣΑΠΚ. Το Συγκρότημα επίσης, αξιολογεί κατά πόσο ένα νέο δάνειο ή χρεόγραφο πληροί το κριτήριο ΣΑΠΚ. Οποιαδήποτε διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας του αρχικού περιουσιακού στοιχείου που διαγράφηκε και της δίκαιης αξίας του νέου σημαντικά τροποποιημένου περιουσιακού στοιχείου αναγνωρίζεται στις κερδοζημιές, εκτός εάν η ουσία της τροποποίησης αποδίδεται σε κεφαλαιουχικές συναλλαγές με τους ιδιοκτήτες.

Σε μια κατάσταση, όπου η επαναδιαπραγμάτευση οφειλόταν σε οικονομικές δυσκολίες του αντισυμβαλλομένου και σε αδυναμία εκτέλεσης των αρχικά συμφωνημένων πληρωμών, το Συγκρότημα συγκρίνει τις αρχικές και αναθεωρημένες αναμενόμενες ταμειακές ροές για να αξιολογήσει κατά πόσο οι κίνδυνοι και τα οφέλη του περιουσιακού στοιχείου έχουν διαφοροποιηθεί σημαντικά ως αποτέλεσμα της συμβατικής τροποποίησης. Εάν οι κίνδυνοι και τα οφέλη δεν αλλάξουν, το τροποποιημένο περιουσιακό στοιχείο δεν διαφέρει ουσιαστικά από το αρχικό περιουσιακό στοιχείο και η τροποποίηση δεν οδηγεί σε διαγραφή. Το Συγκρότημα υπολογίζει εκ νέου την ακαθάριστη λογιστική αξία προεξοφλώντας τις τροποποιημένες συμβατικές ταμειακές ροές με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο και αναγνωρίζει το κέρδος ή ζημία τροποποίησης στα αποτελέσματα.

Μετρητά και μετρητά στην τράπεζα

Στην κατάσταση ταμειακών ροών, τα μετρητά και μετρητά στην τράπεζα περιλαμβάνουν μετρητά στο ταμείο, καταθέσεις σε τράπεζες με αρχική ημερομηνία λήξης κάτω των τριών μηνών, οι οποίες είναι άμεσα μετατρέψιμες σε γνωστά ποσά μετρητών και οι οποίες υπόκεινται σε ασήμαντο κίνδυνο αλλαγών στην αξία τους, και τραπεζικά παρατραβήγματα. Τα μετρητά και μετρητά στην τράπεζα αναγνωρίζονται σε αποσβεσμένο κόστος επειδή: (i) κατέχονται για είσπραξη συμβατικών

ταμειακών ροών και οι ταμειακές αυτές ροές αντιπροσωπεύουν ΑΠΚΤ, και (ii) δεν ταξινομούνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις

Αυτά τα ποσά αφορούν βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις με όρο λήξης 3 – 12 μήνες και διακρατούνται με σκοπό να συλλεχθούν οι συμβατικές ταμειακές ροές τους και οι ταμειακές ροές τους αντιπροσωπεύουν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου και τόκων. Κατά συνέπεια, αυτά επιμετρώνται στο αποσβεσμένο κόστος, μείον την πρόβλεψη για απομείωση.

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος

Αυτά τα ποσά γενικά προκύπτουν από συναλλαγές εκτός των συνήθων λειτουργικών εργασιών του Συγκροτήματος. Αυτά διακρατούνται με σκοπό να συλλεχθούν οι συμβατικές ταμειακές ροές τους και οι ταμειακές ροές τους αντιπροσωπεύουν αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου και τόκων. Κατά συνέπεια, αυτά επιμετρώνται στο αποσβεσμένο κόστος χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, μείον την πρόβλεψη για απομείωση. Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος ταξινομούνται ως κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία, εάν αυτά οφείλονται μέσα σε ένα έτος ή λιγότερο (ή κατά τη συνήθη πορεία του κύκλου εργασιών της επιχείρησης, εάν είναι μεγαλύτερος). Αν όχι, παρουσιάζονται ως μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία.

Πιστωτικοί τόκοι

Οι πιστωτικοί τόκοι από χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος που υπολογίζονται χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου αναγνωρίζονται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων ως «Άλλα έσοδα». Οι πιστωτικοί τόκοι υπολογίζονται εφαρμόζοντας το πραγματικό επιτόκιο στη μεικτή λογιστική αξία ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου με εξαίρεση τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που μετέπειτα καθίστανται πιστωτικά απομειωμένα. Για τα πιστωτικά απομειωμένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία – Στάδιο 3, το πραγματικό

επιτόκιο εφαρμόζεται στην καθαρή λογιστική αξία του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου (μετά από αφαίρεση της πρόβλεψης ζημιάς), ενώ για Στάδιο 1 και Στάδιο 2 – εφαρμόζεται στο μεικτό ποσό των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων.

Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις - κατηγορίες αποτίμησης

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις αναγνωρίζονται αρχικά σε δίκαιη αξία και ταξινομούνται μετέπειτα στην κατηγορία αποσβεσμένου κόστους.

Δανεισμός

Ο δανεισμός αναγνωρίζεται αρχικά σε δίκαιη αξία μετά την αφαίρεση του κόστους συναλλαγής. Ο δανεισμός παρουσιάζεται μετέπειτα σε αποσβεσμένο κόστος. Οποιαδήποτε διαφορά μεταξύ των εισπράξεων (μετά την αφαίρεση του κόστους συναλλαγής) και της αξίας εξόφλησης αναγνωρίζεται στις κερδοζημιές κατά τη διάρκεια του δανείου, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, εκτός εάν είναι άμεσα αποδοτέα στην αγορά, κατασκευή ή παραγωγή περιουσιακού στοιχείου που πληροί τα κριτήρια, στην οποία περίπτωση κεφαλαιοποιούνται ως μέρος του κόστους του περιουσιακού στοιχείου.

Αμοιβές που πληρώνονται για τη δημιουργία διευκολύνσεων δανεισμού αναγνωρίζονται ως κόστος συναλλαγής του δανείου στην έκταση όπου είναι πιθανόν ότι μέρος ή ολόκληρη η διευκόλυνση θα χρησιμοποιηθεί. Στην περίπτωση αυτή, η αμοιβή αναβάλλεται μέχρι την ανάληψη του δανείου. Στην περίπτωση που δεν υπάρχουν στοιχεία ότι είναι πιθανό ένα μέρος ή ολόκληρη η διευκόλυνση να χρησιμοποιηθεί, η αμοιβή κεφαλαιοποιείται ως προπληρωμή (για υπηρεσίες ρευστότητας) και αποσβένεται κατά τη διάρκεια της περιόδου της διευκόλυνσης με την οποία σχετίζεται.

Ο δανεισμός αφαιρείται από τον ισολογισμό όταν η υποχρέωση που καθορίζεται στο συμβόλαιο εκπληρώνεται, ακυρώνεται ή λήγει. Η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης που έχει εξοφληθεί ή μεταβιβάσει σε ένα άλλο μέρος και το καταβληθέν τίμημα, συμπεριλαμβανομένων οποιωνδήποτε μη χρηματικών περιουσιακών στοιχείων που μεταβιβάστηκαν ή υποχρεώσεων που αναλήφθηκαν, αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα ως άλλα έσοδα ή χρηματοοικονομικά έξοδα.

Μια ουσιάς τροποποίηση των όρων υφιστάμενης χρηματοοικονομικής υποχρέωσης ή μέρους αυτής, λογίζεται ως τερματισμός της αρχικής χρηματοοικονομικής υποχρέωσης και αναγνώριση μιας νέας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης. Κάθε

κέρδος ή ζημία από τον τερματισμό αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα, εκτός όταν προκύπτει ως αποτέλεσμα συναλλαγών με μετόχους που ενεργούν υπό την ιδιότητά τους ως μέτοχοι, οπότε αναγνωρίζεται απευθείας στα ίδια κεφάλαια. Οι όροι θεωρούνται ουσιαστικά διαφορετικοί, αν η προεξοφλημένη παρούσα αξία των ταμειακών ροών, βάσει των νέων όρων, συμπεριλαμβανομένων τυχόν τελών που καταβλήθηκαν μετά την αφαίρεση τυχόν αμοιβών που εισπράχθηκαν και προεξοφλήθηκαν με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο, είναι τουλάχιστον 10% διαφορετική από την προεξοφλημένη παρούσα αξία των ταμειακών ροών που απομένουν από την αρχική χρηματοοικονομική υποχρέωση. Τυχόν κόστος ή τέλος που προέκυψαν αναγνωρίζονται ως μέρος του κέρδους ή της ζημιάς κατά τον τερματισμό.

Τα κόστη δανεισμού αποτελούν τόκο και άλλα έξοδα με τα οποία επιβαρύνεται το Συγκρότημα σε σχέση με το δανεισμό κεφαλαίων, περιλαμβανομένου τόκου δανεισμού, απόσβεση εκπτώσεων ή επιμίσθιου που σχετίζονται με δανεισμό, απόσβεση επιπλέον κόστους που σχετίζεται με τη διευθέτηση δανεισμού, χρεώσεις χρηματοδοτικών μισθώσεων και συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από δανεισμό σε ξένο νόμισμα σε περίπτωση που θεωρούνται ως μια προσαρμογή στους χρεωστικούς τόκους.

Τα κόστη δανεισμού που σχετίζονται άμεσα με την αγορά, κατασκευή ή παραγωγή περιουσιακού στοιχείου που πληροί τα κριτήρια, που είναι ένα περιουσιακό στοιχείο που υποχρεωτικά καταλαμβάνει σημαντικό χρονικό διάστημα για να ετοιμαστεί για την προτιθέμενη χρήση ή πώληση του, κεφαλαιοποιούνται ως μέρος του κόστους του συγκεκριμένου περιουσιακού στοιχείου, όταν είναι πιθανόν ότι θα επιφέρουν μελλοντικά οικονομικά οφέλη στην Εταιρεία και τα κόστη μπορούν να υπολογιστούν αξιόπιστα. Ο δανεισμός ταξινομείται ως βραχυπρόθεσμη υποχρέωση, εκτός εάν το Συγκρότημα έχει το δικαίωμα άνευ όρων να αναβάλει την αποπληρωμή της υποχρέωσης για τουλάχιστον δώδεκα μήνες μετά την ημερομηνία της ενοποιημένης κατάστασης οικονομικής θέσης.

Μισθώσεις

Μισθώσεις όπου σημαντικό μέρος των κινδύνων και ανταμοιβών της ιδιοκτησίας παραμένουν με τον εκμισθωτή ταξινομούνται ως λειτουργικές μισθώσεις. Πληρωμές που αφορούν λειτουργικές μισθώσεις (μετά την αφαίρεση κινήτρων που εισπράχθηκαν από τον εκμισθωτή) χρεώνονται στα αποτελέσματα σύμφωνα με τη σταθερή μέθοδο στο διάστημα της περιόδου μίσθωσης.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

Αποθέματα

Τα αποθέματα εμφανίζονται στην τιμή κόστους ή στην καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία, όποια από τις δύο είναι χαμηλότερη. Η τιμή κόστους καθορίζεται με τη μέθοδο του μέσου σταθμικού κόστους. Η τιμή κόστους περιλαμβάνει την τιμή αγοράς και έξοδα μεταφοράς και επεξεργασίας. Δεν περιλαμβάνει το κόστος δανεισμού. Η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία είναι η υπολογιζόμενη τιμή πώλησης κατά τη συνήθη πορεία των εργασιών, μείον έξοδα διάθεσης. Γίνεται πρόβλεψη για κατεστραμμένα, επιδεινωμένα, απαρχαιωμένα και μη χρησιμοποιήσιμα υλικά όπου αρμόζει.

Εμπορικά εισπρακτέα

Τα εμπορικά εισπρακτέα είναι ποσά που οφείλονται από πελάτες για πώληση εμπορευμάτων ή παροχή υπηρεσιών κατά τη συνήθη πορεία των εργασιών. Εάν η είσπραξη αναμένεται σε ένα χρόνο ή λιγότερο (ή κατά τη συνήθη πορεία του κύκλου εργασιών της επιχείρησης, εάν είναι μεγαλύτερος), ταξινομούνται ως κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία. Αν όχι, παρουσιάζονται ως μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία. Τα εμπορικά εισπρακτέα αναγνωρίζονται αρχικά σε δίκαιη αξία και μετέπειτα παρουσιάζονται σε αποσβεσμένο κόστος, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, μείον πρόνοιας για απομείωση της αξίας.

Τα εμπορικά εισπρακτέα αναγνωρίζονται αρχικά στο ποσό της άνευ όρων αντιπαροχής εκτός και αν περιλαμβάνουν σημαντικά στοιχεία χρηματοδότησης, στην οποία περίπτωση αναγνωρίζονται σε δίκαιη αξία. Το Συγκρότημα κατέχει τα εμπορικά εισπρακτέα με σκοπό να συλλέξει τις συμβατικές ταμειακές ροές και επομένως τα επιμετρά σε μεταγενέστερο στάδιο σε αποσβεσμένο κόστος χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

Τα εμπορικά εισπρακτέα εναπόκεινται επίσης, στις απαιτήσεις απομείωσης του ΔΠΧΑ 9. Το Συγκρότημα εφαρμόζει την απλοποιημένη μέθοδο του ΔΠΧΑ 9 για την αποτίμηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών η οποία χρησιμοποιεί μια πρόνοια για απομείωση στην αξία όλων των εμπορικών εισπρακτέων κατά τη διάρκεια ζωής τους. Ανατρέξτε στη Σημείωση 6 Πιστωτικός Κίνδυνος.

Τα εμπορικά εισπρακτέα διαγράφονται όταν δεν υπάρχει εύλογη προσδοκία ανάκτησης. Οι δείκτες

ότι δεν υπάρχει εύλογη προσδοκία είσπραξης περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την αποτυχία ενός οφειλέτη να συμμετάσχει σε σχέδιο αποπληρωμής με το Συγκρότημα και την αποτυχία να καταβάλει συμβατικές πληρωμές για περίοδο κυρίως όχι μικρότερη των 2 ετών. Η αξιολόγηση γίνεται για κάθε πελάτη ξεχωριστά λαμβάνοντας υπόψη τα δεδομένα του κάθε πελάτη.

Προβλέψεις

Οι προβλέψεις αναγνωρίζονται όταν το Συγκρότημα έχει μια παρούσα νομική ή τεκμαρτή υποχρέωση που προκύπτει από γεγονότα που έχουν προηγηθεί, είναι πιθανό να υπάρξει ροή περιουσιακών στοιχείων για εξόφληση αυτής της υποχρέωσης και το ποσό της υποχρέωσης έχει υπολογιστεί αξιόπιστα. Δεν αναγνωρίζονται προβλέψεις για μελλοντικές ζημιές.

Οι προβλέψεις υπολογίζονται ως η τρέχουσα αξία των εξόδων που αναμένεται να απαιτηθούν για την εξόφληση της υποχρέωσης, χρησιμοποιώντας ένα ποσοστό πριν τη φορολογία, το οποίο αποδίδει τρέχουσες αξιολογήσεις αγοράς της αξίας του χρήματος διαχρονικά και τους κινδύνους που σχετίζονται με την υποχρέωση. Η αύξηση στην πρόβλεψη λόγω της παρέλευσης χρόνου αναγνωρίζεται ως χρεωστικός τόκος.

Εμπορικοί και άλλοι πιστωτές

Οι εμπορικοί και άλλοι πιστωτές είναι υποχρεώσεις για πληρωμή αγαθών ή υπηρεσιών που έχουν αποκτηθεί κατά τη συνήθη διεξαγωγή των εργασιών του Συγκροτήματος, από προμηθευτές. Οι εμπορικοί πιστωτές ταξινομούνται ως βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, εάν η πληρωμή οφείλεται εντός ενός έτους ή λιγότερο (ή κατά τον συνήθη κύκλο εργασιών του Συγκροτήματος εάν είναι μεγαλύτερος). Αν όχι, παρουσιάζονται στις μη βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.

Οι εμπορικοί και άλλοι πιστωτές αναγνωρίζονται αρχικά σε δίκαιη αξία και μετέπειτα παρουσιάζονται σε αποσβεσμένο κόστος, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

Συγκριτικά ποσά

Όπου χρειαζόταν, τα συγκριτικά ποσά έχουν αναπροσαρμοστεί για να συνάδουν με τις αλλαγές στην παρουσίαση στο τρέχον έτος.

5. Νέες Λογιστικές Ανακοινώσεις

Κατά την ημερομηνία έγκρισης αυτών των οικονομικών καταστάσεων μια σειρά από νέα πρότυπα και τροποποιήσεις προτύπων και διερμηνείες ισχύουν για λογιστικές περιόδους που αρχίζουν μετά την 1^η Ιανουαρίου 2018, και δεν έχουν εφαρμοστεί στην κατάρτιση αυτών των οικονομικών καταστάσεων. Κανένα από αυτά δεν αναμένεται να έχει σημαντική επίδραση στις οικονομικές καταστάσεις του Συγκροτήματος, με εξαίρεση τα ακόλουθα:

ΔΠΧΑ 16, Μισθώσεις (εκδόθηκε στις 13 Ιανουαρίου 2016 και ισχύει για περιόδους που αρχίζουν από ή μετά την 1^η Ιανουαρίου 2019). Το νέο πρότυπο καθορίζει τις αρχές για την αναγνώριση, τη μέτρηση, την παρουσίαση και γνωστοποίηση των μισθώσεων. Όλες οι μισθώσεις έχουν ως αποτέλεσμα ο μισθωτής να αποκτά το δικαίωμα χρήσης ενός περιουσιακού στοιχείου κατά την έναρξη της μίσθωσης και, αν οι πληρωμές μισθωμάτων γίνονται με το πέρασμα του χρόνου, να αποκτά και τη χρηματοδότηση. Κατά συνέπεια, το ΔΠΧΑ 16 απαλείφει την κατάταξη των μισθώσεων ως λειτουργικές μισθώσεις ή χρηματοδοτικές μισθώσεις όπως απαιτείται από το ΔΛΠ 17 και, αντ' αυτού, εισάγει ένα ενιαίο λογιστικό μισθωτικό μοντέλο. Οι μισθωτές θα πρέπει να αναγνωρίσουν: (α) περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις για όλες τις μισθώσεις με διάρκεια άνω των 12 μηνών, εκτός εάν το υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο είναι χαμηλής αξίας και (β) τις αποσβέσεις περιουσιακών στοιχείων μίσθωσης ξεχωριστά από τόκους από τις υποχρεώσεις της μίσθωσης στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Το ΔΠΧΑ 16 συνεχίζει ουσιαστικά τις λογιστικές απαιτήσεις του ΔΛΠ 17 για εκμισθωτές. Κατά συνέπεια, ένας εκμισθωτής συνεχίζει να ταξινομεί μισθώσεις ως λειτουργικές μισθώσεις ή χρηματοδοτικές μισθώσεις, και να χειρίζεται οριστικά τα δύο αυτά είδη μισθώσεων με διαφορετικό τρόπο. Το Συγκρότημα στο παρόν στάδιο αξιολογεί την επίδραση των τροποποιήσεων στις οικονομικές καταστάσεις και κατά την ημερομηνία έγκρισης αυτών των οικονομικών καταστάσεων η επίδραση των τροποποιήσεων δεν είναι γνωστή/ή δεν είναι εύλογα εκτιμητέα.

Σχέδιο τροποποίησης, Περικοπής ή Διακανονισμού-Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 19 (εκδόθηκε 7 Φεβρουαρίου 2018 και ισχύει για ετήσιες περιόδους που αρχίζουν από ή μετά την 1^η Ιανουαρίου 2019). Οι τροποποιήσεις προσδιορίζουν τον τρόπο καθορισμού των συνταξιοδοτικών εξόδων όταν προκύπτουν αλλαγές σε ένα πρόγραμμα συνταξιοδότησης καθορισμένων παροχών. Όταν προκύπτει μια αλλαγή - μια τροποποίηση, περικοπή ή διακανονισμός - το ΔΛΠ 19 απαιτεί επαναμέτρηση της καθαρής υποχρέωσης ή περιουσιακού στοιχείου

καθορισμένων παροχών. Οι τροποποιήσεις απαιτούν τη χρήση αναθεωρημένων παραδοχών από αυτή την επαναμέτρηση για τον προσδιορισμό του τρέχοντος κόστους υπηρεσιών και του καθαρού τόκου για το υπόλοιπο της περιόδου αναφοράς μετά την αλλαγή στο σχέδιο. Πριν από τις τροποποιήσεις, το ΔΛΠ 19 δεν διευκρίνιζε τον τρόπο προσδιορισμού αυτών των εξόδων για την περίοδο μετά την αλλαγή στο σχέδιο. Απαιτώντας τη χρήση αναθεωρημένων παραδοχών, οι τροποποιήσεις αναμένεται να παρέχουν χρήσιμες πληροφορίες στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων. Το Συγκρότημα αξιολογεί επί του παρόντος τον αντίκτυπο των τροποποιήσεων στις οικονομικές καταστάσεις και κατά την ημερομηνία έκδοσης αυτών των οικονομικών καταστάσεων ο αντίκτυπος των τροποποιήσεων δεν είναι γνωστός ή δεν μπορεί να υπολογιστεί σε λογική βάση.

6. Διαχείριση Χρηματοοικονομικού Κινδύνου

(i) Παράγοντες χρηματοοικονομικών κινδύνων

Οι εργασίες του Συγκροτήματος το εκθέτουν σε ποικίλους χρηματοοικονομικούς κινδύνους: κίνδυνο αγοράς (περιλαμβανομένου συναλλαγματικού κινδύνου και κινδύνου επιτοκίου που αφορά τις ταμειακές ροές), πιστωτικό κίνδυνο και κίνδυνο ρευστότητας.

Το πρόγραμμα διαχείρισης κινδύνου του Συγκροτήματος επικεντρώνεται στη μη προβλεψιμότητα των χρηματαγορών και αποσκοπεί στη μείωση των πιθανών αρνητικών επιπτώσεων στην οικονομική επίδοση του Συγκροτήματος. Η διαχείριση κινδύνου διενεργείται από ένα κεντρικό γενικό λογιστήριο σύμφωνα με αρχές που εγκρίνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο. Το λογιστήριο αναγνωρίζει, αξιολογεί και αντισταθμίζει τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους σε στενή συνεργασία με τις λειτουργικές μονάδες του Συγκροτήματος.

Κίνδυνος αγοράς

Ο κίνδυνος αγοράς είναι ο κίνδυνος, όπου μεταβολές στις τιμές αγοράς, όπως συναλλαγματικές αξίες, αξίες επιτοκίων και τιμές μετοχών, θα επηρεάσουν το εισόδημα ή την αξία των χρηματοοικονομικών μέσων που κατέχει το Συγκρότημα.

Ο σκοπός της διαχείρισης κινδύνου της αγοράς είναι η διαχείριση και ο έλεγχος της έκθεσης σε κίνδυνο της αγοράς στο πλαίσιο αποδεκτών παραμέτρων, με παράλληλη βελτιστοποίηση της απόδοσης.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

Συναλλαγματικός κίνδυνος

Ο συναλλαγματικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος η αξία των χρηματοοικονομικών μέσων να κυμαίνεται λόγω αλλαγών στις συναλλαγματικές ισοτιμίες. Ο συναλλαγματικός κίνδυνος προκύπτει όταν μελλοντικές εμπορικές συναλλαγές και τα αναγνωρισμένα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις είναι σε νόμισμα διαφορετικό από το νόμισμα λειτουργίας του Συγκροτήματος. Το Συγκρότημα εισάγει πρώτες ύλες από το εξωτερικό και υπόκειται σε συναλλαγματικό κίνδυνο που προκύπτει από συναλλαγές και υπόλοιπα σε Δολάρια Ηνωμένων Πολιτειών, αλλά θεωρεί ότι οι οποιεσδήποτε αλλαγές στις ισοτιμίες δεν θα

επιφέρουν σημαντική επίδραση στα αποτελέσματα του.

Η Διεύθυνση παρακολουθεί τις διακυμάνσεις στις συναλλαγματικές ισοτιμίες σε συνεχή βάση και ενεργεί ανάλογα.

Οι καθαρές συναλλαγματικές διαφορές που (πιστώθηκαν)/χρεώθηκαν στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων είναι ύψους €894.000 (2017: €1.502.000) και αφορούν συνήθεις εργασίες και χρηματοδοτικές δραστηριότητες (Σημ. 13).

Η έκθεση του Συγκροτήματος στο συναλλαγματικό κίνδυνο ήταν ως ακολούθως:

31 Δεκεμβρίου 2018	Δολάρια Ηνωμένων Πολιτειών
	€000
Περιουσιακά στοιχεία:	
Βραχυπρόθεσμες καταθέσεις	12.475
	12.475
Υποχρεώσεις:	
Προμηθευτές	(30.968)
Ποσό διαθέσιμο για διαδικασία εκκίνησης	(13.385)
	(44.353)
Καθαρή έκθεση σε κίνδυνο	(31.878)

31 Δεκεμβρίου 2017	Δολάρια Ηνωμένων Πολιτειών
	€000
Περιουσιακά στοιχεία:	
Βραχυπρόθεσμες καταθέσεις	11.746
	11.746
Υποχρεώσεις:	
Προμηθευτές	(32.532)
Ποσό διαθέσιμο για διαδικασία εκκίνησης	(12.717)
	(45.249)
Καθαρή έκθεση σε κίνδυνο	(33.503)

Ανάλυση ευαισθησίας

Η ενδυνάμωση κατά 10% του Ευρώ έναντι των πιο κάτω ξένων νομισμάτων στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και 2017, θα είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση στα ίδια κεφάλαια και τα αποτελέσματα όπως παρουσιάζεται πιο κάτω. Ο υπολογισμός αυτός προϋποθέτει ότι

άλλοι παράγοντες και συγκεκριμένα τα επιτόκια παραμένουν σταθερά. Σε περίπτωση αποδυνάμωσης κατά 10% του Ευρώ έναντι των πιο κάτω ξένων νομισμάτων στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και 2017 θα προκύψει η ίδια αλλά αντίθετη επίδραση στα ίδια κεφάλαια και τα αποτελέσματα.

	Ίδια κεφάλαια		Αποτελέσματα	
	2018	2017	2018	2017
	€000	€000	€000	€000
Δολάρια Ηνωμένων Πολιτειών	2.789	2.931	2.789	2.931
	2.789	2.931	2.789	2.931

Κίνδυνος επιτοκίου που αφορά τις ταμειακές ροές

Ο κίνδυνος επιτοκίου, είναι ο κίνδυνος η αξία των χρηματοοικονομικών μέσων να διακυμαίνεται εξαιτίας αλλαγών στα επιτόκια της αγοράς. Τα έσοδα και ροή μετρητών από εργασίες του Συγκροτήματος είναι εξαρτημένα από αλλαγές στα επιτόκια της αγοράς.

Ο κίνδυνος επιτοκίου του Συγκροτήματος προέρχεται από μακροπρόθεσμο δανεισμό. Ο δανεισμός που

εκδόθηκε σε κυμαινόμενα επιτόκια εκθέτει το Συγκρότημα σε κίνδυνο επιτοκίου που αφορά τις ταμειακές ροές. Ο δανεισμός που εκδόθηκε σε σταθερά επιτόκια εκθέτει το Συγκρότημα σε κίνδυνο επιτοκίου που αφορά τη δίκαιη αξία.

Κατά την ημερομηνία παρουσίασης των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, η ανάλυση των τοκοφόρων χρηματοοικονομικών μέσων σε σχέση με τα επιτόκια ήταν:

	2018	2017
	€000	€000
<i>Χρηματοοικονομικά μέσα σταθερού επιτοκίου</i>		
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	357.637	378.687
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις	(365)	(404)
<i>Χρηματοοικονομικά μέσα κυμαινόμενου επιτοκίου</i>		
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις	(299.452)	(341.093)
	57.820	37.190

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

Ανάλυση ευαισθησίας

Η μείωση των επιτοκίων κατά 100 βασικές μονάδες στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και 2017 θα είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση στα ίδια κεφάλαια και τα αποτελέσματα, όπως παρουσιάζεται πιο κάτω. Ο υπολογισμός αυτός προϋποθέτει ότι άλλοι παράγοντες και συγκεκριμένα οι τιμές συναλλάγματος παραμένουν σταθεροί. Σε περίπτωση μείωσης των επιτοκίων κατά 100 βασικές μονάδες θα προκύψει η ίδια αλλά αντίθετη επίδραση στα ίδια κεφάλαια και τα αποτελέσματα.

	Ίδια κεφάλαια		Αποτελέσματα	
	2018	2017	2018	2017
	€000	€000	€000	€000
Χρηματοοικονομικά μέσα κυμαινόμενου επιτοκίου	2.620	2.985	2.620	2.985
	<u>2.620</u>	<u>2.985</u>	<u>2.620</u>	<u>2.985</u>

Η Διεύθυνση του Συγκροτήματος παρακολουθεί τις διακυμάνσεις στα επιτόκια σε συνεχή βάση και ενεργεί ανάλογα.

Πιστωτικός κίνδυνος

Ο πιστωτικός κίνδυνος προκύπτει όταν η αδυναμία των συμβαλλόμενων μερών να εξοφλήσουν τις υποχρεώσεις τους θα μπορούσε να μειώσει το ποσό των μελλοντικών ταμειακών εισροών από χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού κατά την ημερομηνία αναφοράς.

Ο πιστωτικός κίνδυνος προκύπτει από μετρητά και μετρητά στην τράπεζα, βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις, καθώς και από έκθεση σε πιστώσεις προς πελάτες, περιλαμβανομένων εκκρεμών εισπρακτέων.

(i). Διαχείριση κινδύνων

Οι πωλήσεις σε πελάτες διευθετούνται σε μετρητά, τραπεζικές εντολές ή χρησιμοποιώντας πιστωτικές κάρτες.

Για τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, χρησιμοποιούνται αξιολογήσεις από ανεξάρτητα μέρη.

(ii). Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Το Συγκρότημα διαθέτει τρία είδη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που υπόκεινται στο μοντέλο της αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας:

- Εμπορικά εισπρακτέα
- Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβέσιμο κόστος
- Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα (μετρητά και μετρητά στην τράπεζα και βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις με αρχική ημερομηνία λήξης τριών μηνών και άνω)

Εμπορικά εισπρακτέα

Το Συγκρότημα εφαρμόζει την απλοποιημένη προσέγγιση του ΔΠΧΑ 9 για τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, η οποία χρησιμοποιεί ένα επίδομα αναμενόμενης ζημίας καθ' όλη τη διάρκεια ζωής για όλα τα εμπορικά εισπρακτέα.

Για τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, τα εμπορικά εισπρακτέα έχουν ομαδοποιηθεί με βάση τα κοινά χαρακτηριστικά του πιστωτικού κινδύνου και τις ημέρες καθυστέρησης.

Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει την ομαδοποίηση των εμπορικών εισπρακτέων που εφαρμόζεται από το Συγκρότημα:

Πελάτες	Κατηγορία
Κυβερνητικά Τμήματα/Υπηρεσίες	Συγγενικά Μέρη
Δήμοι	
Κοινότητες	
Άλλα Συγγενικά Μέρη	
Οικιακοί	Άλλοι
Ευάλωτοι	
Άλλοι	

Τα αναμενόμενα ποσοστά ζημιάς βασίζονται στα προφίλ πληρωμών των πωλήσεων για την περίοδο 48 μηνών πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 2018 ή την 1^η Ιανουαρίου 2018 αντίστοιχα και στις αντίστοιχες ιστορικές ζημιές που σημειώθηκαν κατά την περίοδο αυτή. Τα ιστορικά ποσοστά ζημιών προσαρμόζονται ώστε να αντικατοπτρίζουν τρέχουσες και μελλοντικές πληροφορίες για τους μακροοικονομικούς παράγοντες που επηρεάζουν την ικανότητα των πελατών να διακανονίζουν τα εισπρακτέα. Το Συγκρότημα έχει προσδιορίσει το ΑΕΠ της χώρας στην οποία πωλεί τα αγαθά και τις υπηρεσίες του ως τον πιο σημαντικό παράγοντα και προσαρμόζει ανάλογα τα ιστορικά ποσοστά ζημιών βάσει των αναμενόμενων μεταβολών στον παράγοντα αυτό.

Ο πιο κάτω πίνακας συνοψίζει τα αναμενόμενα ποσοστά ζημιάς που έχουν καθοριστεί από το Συγκρότημα:

	Αναμενόμενο ποσοστό ζημιάς			
	Ενεργοί Λογαριασμοί		Τελικοί Λογαριασμοί	
Ημέρες Καθυστέρησης	Συγγενικά Μέρη	Άλλοι	Συγγενικά Μέρη	Άλλοι
Πριν τη λήξη	0,12%	0,25%	0,25%	0,50%
21 μέχρι 60	0,25%	0,50%	0,50%	1,00%
Πάνω από 61 μέχρι 90	1,00%	2,00%	2,00%	4,00%
Πάνω από 91 μέχρι 120	2,50%	5,00%	10,00%	20,00%
Πάνω από 121 μέχρι 360	10,00%	15,00%	40,00%	60,00%
Πάνω από 360	40,00%	60,00%	80,00%	100,00%

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

Για όλους τους τελικούς λογαριασμούς (ανεξαρτήτως της κατηγοριοποίησής τους), των οποίων το έτος έκδοσής τους προηγείται του έτους των υπό αναφορά οικονομικών καταστάσεων αναγνωρίζεται αναμενόμενη πιστωτική ζημιά με ποσοστό 100%.

Επιπρόσθετα, το Συγκρότημα αναγνωρίζει αναμενόμενη πιστωτική ζημιά στα εισπρακτέα από μη καταγραφείσα κατανάλωση με ποσοστό 0,1%.

Με βάση τα πιο πάνω, το επίδομα ζημιάς για τα εμπορικά εισπρακτέα, περιλαμβανομένων και εισπρακτέων αναφορικά με μη καταγραφείσα κατανάλωση στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και την 1^η Ιανουαρίου 2018 (κατά την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 9) καθορίστηκε ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2018					
	Τελικοί Λογαριασμοί		Ενεργοί Λογαριασμοί		Άλλα Εμπορικά Εισπρακτέα	
	Μικτή λογιστική αξία	Ποσό πρόβλεψης ζημιάς	Μικτή λογιστική αξία	Ποσό πρόβλεψης ζημιάς	Μικτή λογιστική αξία	Ποσό πρόβλεψης ζημιάς
Ημέρες Καθυστερήσης	€000	€000	€000	€000	€000	€000
Πέραν των 365	13.013	13.013	1.168	652	1.192	1.192
Από 181 έως 365	323	235	672	92	-	-
Από 121 έως 180	168	112	562	79	-	-
Από 91 έως 121	228	132	1.036	49	-	-
Από 61 έως 90	156	22	1.909	37	-	-
Από 21 έως 60	324	167	17.942	87	-	-
Μη ληξηπρόθεσμα	315	5	42.762	99	50.365	44
Σύνολο	14.527	13.686	66.051	1.095	51.557	1.236

	1 Ιανουαρίου 2018					
	Τελικοί Λογαριασμοί		Ενεργοί Λογαριασμοί		Άλλα Εμπορικά Εισπρακτέα	
	Μικτή λογιστική αξία	Ποσό πρόβλεψης ζημιάς	Μικτή λογιστική αξία	Ποσό πρόβλεψης ζημιάς	Μικτή λογιστική αξία	Ποσό πρόβλεψης ζημιάς
Ημέρες Καθυστερήσης	€000	€000	€000	€000	€000	€000
Πέραν των 365	13.431	13.425	1.260	704	1.336	1.336
Από 181 έως 365	393	278	836	111	-	-
Από 121 έως 180	138	90	684	95	-	-
Από 91 έως 121	107	29	958	46	-	-
Από 61 έως 90	139	45	1.739	33	-	-
Από 21 έως 60	132	23	10.555	50	-	-
Μη ληξηπρόθεσμα	86	19	28.020	65	35.615	29
Σύνολο	14.426	13.909	44.052	1.104	36.951	1.365

Οι τελικές ζημίες απομείωσης για τα εμπορικά εισπρακτέα στις 31 Δεκεμβρίου 2018 συμβιβάζονται με τις προβλέψεις αρχικής ζημιάς ως εξής:

	Εμπορικά Εισπρακτέα
	€000
31 Δεκεμβρίου 2017 - υπολογίζεται σύμφωνα με το ΔΛΠ 39	15.259
Τα ποσά επαναπροσδιορίστηκαν μέσω των συσσωρευμένων αρχικών κερδών	1.119
Αρχική πρόβλεψη ζημιάς την 1 ^η Ιανουαρίου 2018 - υπολογιζόμενη σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9	16.378
Μείωση της πρόβλεψης ζημιάς που αναγνωρίστηκε στα αποτελέσματα κατά τη διάρκεια του έτους	(361)
31 Δεκεμβρίου 2018	16.017

Τα εμπορικά εισπρακτέα από πελάτες διαγράφονται όταν δεν υπάρχει εύλογη προσδοκία ανάκτησης. Οι δείκτες ότι δεν υπάρχει εύλογη προσδοκία ανάκτησης περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την αποτυχία ενός οφειλέτη να συμμετάσχει σε σχέδιο αποπληρωμής με το Συγκρότημα και την αποτυχία να καταβάλει συμβατικές πληρωμές για περίοδο μεγαλύτερη των 365 ημερών λόγω καθυστέρησης.

Οι διαγραφές των εμπορικών εισπρακτέων παρουσιάζονται ως καθαρές ζημίες στο λειτουργικό κέρδος. Οι μεταγενέστερες ανακτήσεις ποσών που είχαν διαγραφεί προηγουμένως πιστώνονται στο ίδιο στοιχείο.

Προηγούμενη λογιστική πολιτική για απομείωση των εμπορικών εισπρακτέων.

Κατά το προηγούμενο έτος, η απομείωση των εμπορικών εισπρακτέων εκτιμόταν με βάση το μοντέλο ζημιών. Μία πρόβλεψη απομείωσης των εμπορικών εισπρακτέων δημιουργόταν όταν υπήρχαν αντικειμενικά στοιχεία ότι το Συγκρότημα δεν θα ήταν σε θέση να εισπράξει όλα τα οφειλόμενα ποσά με βάση τους αρχικούς όρους των εισπρακτέων. Το ποσό της πρόβλεψης ήταν η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας και του ανακτήσιμου ποσού, που είναι η παρούσα αξία των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών, εφαρμόζοντας το πραγματικό επιτόκιο. Η λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου

μειωνόταν με τη χρήση λογαριασμού απομείωσης και το ποσό της ζημιάς αναγνωριζόταν στα «λειτουργικά έξοδα». Όταν μια εμπορική απαίτηση ήταν αδύνατο να εισπρακτεί, αποσβενόταν έναντι του λογαριασμού πρόβλεψης για εμπορικές απαιτήσεις. Οι μεταγενέστερες ανακτήσεις των ποσών που είχαν διαγραφεί προηγουμένως πιστώνονταν έναντι των «λειτουργικά έξοδων» στα αποτελέσματα.

Άλλα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος

Τα άλλα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος περιλαμβάνουν άλλα χρηματοοικονομικά εισπρακτέα και ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα.

Για τα άλλα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος εφαρμόζεται το γενικό μοντέλο πιστωτικής ζημιάς.

Το Συγκρότημα εξετάζει την πιθανότητα αθέτησης της υποχρέωσης κατά την αρχική αναγνώριση του περιουσιακού στοιχείου και κατά πόσο υπήρξε σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου σε συνεχή βάση καθ' όλη την περίοδο αναφοράς. Για να εκτιμηθεί κατά πόσον υπάρχει σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου, το Συγκρότημα συγκρίνει τον κίνδυνο αθέτησης που συνέβη στο περιουσιακό στοιχείο κατά την ημερομηνία αναφοράς με τον κίνδυνο αθέτησης κατά την ημερομηνία

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

της αρχικής αναγνώρισης. Η εκτίμηση λαμβάνει υπόψη τις διαθέσιμες λογικές και υποστηρικτικές πληροφορίες που αφορούν το μέλλον. Συγκεκριμένα, ενσωματώνονται οι ακόλουθοι δείκτες:

- εσωτερική πιστοληπτική ικανότητα
- εξωτερική πιστοληπτική ικανότητα (εφόσον είναι διαθέσιμη)
- πραγματικές ή αναμενόμενες σημαντικές δυσμενείς αλλαγές στις επιχειρηματικές, χρηματοοικονομικές ή οικονομικές συνθήκες, οι οποίες αναμένεται να προκαλέσουν σημαντικές αλλαγές στην ικανότητα του αντισυμβαλλόμενου να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του
- σημαντικές αυξήσεις του πιστωτικού κινδύνου σε άλλα χρηματοπιστωτικά μέσα του ίδιου αντισυμβαλλομένου
- σημαντικές μεταβολές στην αξία των εξασφαλίσεων που υποστηρίζουν την υποχρέωση ή την ποιότητα των εγγυήσεων τρίτων ή των πιστωτικών βελτιώσεων
- σημαντικές αλλαγές στην αναμενόμενη απόδοση και συμπεριφορά του αντισυμβαλλόμενου, συμπεριλαμβανομένων των αλλαγών στην κατάσταση πληρωμής του αντισυμβαλλόμενου στο Συγκρότημα και των μεταβολών στα αποτελέσματα εκμετάλλευσης του αντισυμβαλλομένου.

Μακροοικονομικές πληροφορίες (όπως τα επιτόκια της αγοράς ή οι ρυθμοί ανάπτυξης) ενσωματώνονται ως μέρος του εσωτερικού μοντέλου αξιολόγησης. Τα ιστορικά ποσοστά ζημιών προσαρμόζονται ώστε να αντικατοπτρίζουν τρέχουσες και μελλοντικές πληροφορίες για τους μακροοικονομικούς παράγοντες που επηρεάζουν την ικανότητα των πελατών να διακανονίζουν τις απαιτήσεις. Το Συγκρότημα έχει προσδιορίσει το ΑΕΠ της χώρας στην οποία δραστηριοποιείται ως τον πιο σημαντικό παράγοντα και προσαρμόζει ανάλογα τα ιστορικά

ποσοστά ζημιών βάσει των αναμενόμενων μεταβολών στον παράγοντα αυτό.

Ανεξάρτητα από την πιο πάνω ανάλυση, η σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου τεκμηριώνεται εάν ο οφειλέτης είναι σε καθυστέρηση άνω των 30 ημερών για την καταβολή της συμβατικής πληρωμής.

Ένα χρηματοοικονομικό μέσο θεωρείται ότι υφίσταται αθέτηση το αργότερο μετά από 90 ημέρες καθυστέρησης.

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διαγράφονται όταν δεν υπάρχει εύλογη προσδοκόμενη ανάκτηση, όπως στην περίπτωση που ο οφειλέτης δεν έχει συνάψει σχέδιο αποπληρωμής με το Συγκρότημα. Το Συγκρότημα κατηγοριοποιεί ένα εισπρακτέο για διαγραφή, όταν ο οφειλέτης δεν καταβάλλει συμβατικές πληρωμές άνω των 365 μερών μετά την λήξη. Όταν τα εισπρακτέα έχουν διαγραφεί, το Συγκρότημα συνεχίζει να ασκεί δραστηριότητες επιβολής της νομοθεσίας για να προσπαθήσει να ανακτήσει την οφειλόμενη απαίτηση. Όταν πραγματοποιούνται ανακτήσεις, αυτές αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα.

Το Συγκρότημα χρησιμοποιεί τρεις κατηγορίες για άλλα χρηματοοικονομικά εισπρακτέα και ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα που αντικατοπτρίζουν τον πιστωτικό τους κίνδυνο και τον τρόπο με τον οποίο καθορίζεται η πρόβλεψη για ζημία για καθεμία από αυτές τις κατηγορίες. Αυτές οι εσωτερικές αξιολογήσεις πιστωτικού κινδύνου ευθυγραμμίζονται, εκεί όπου είναι δυνατό, με εξωτερικές εταιρείες πιστοληπτικής αξιολόγησης, όπως το Standard and Poor, η Moody's και η Fitch.

Μια σύνοψη των υποθέσεων που υποστηρίζουν το αναμενόμενο μοντέλο της πιστωτικής ζημίας του Συγκροτήματος έχει ως εξής:

Κατηγορία	Ορισμός του Συγκροτήματος ανά κατηγορία	Βάση για την αναγνώριση της αναμενόμενης πρόβλεψης για πιστωτικές ζημιές	Βάση υπολογισμού των εισοδημάτων από τόκους
Εξυπηρετούμενο	Οι αντισυμβαλλόμενοι έχουν χαμηλό κίνδυνο αθέτησης υποχρεώσεων και ισχυρή ικανότητα κάλυψης των συμβατικών ταμειακών ροών	Στάδιο 1: 12 μήνες αναμενόμενες ζημιές. Όταν ο αναμενόμενος χρόνος ζωής ενός περιουσιακού στοιχείου είναι μικρότερος από 12 μήνες, οι αναμενόμενες ζημιές επιμετρώνται στην αναμενόμενη διάρκεια ζωής του.	Μικτή λογιστική αξία
Υπο-εξυπηρετούμενο	Αντισυμβαλλόμενοι για τους οποίους υπάρχει σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου, δεδομένου ότι η σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου τεκμηριώνεται εάν οι τόκοι ή/και οι αποπληρωμές κεφαλαίου παρουσίασαν 30 ημέρες καθυστέρησης (βλέπετε πιο πάνω λεπτομέρειες)	Στάδιο 2: Αναμενόμενες ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια ζωής	Μικτή λογιστική αξία
Μη εξυπηρετούμενο	Οι αποπληρωμές τόκων ή/και κεφαλαίου είναι σε 90 ημέρες καθυστέρησης	Στάδιο 3: Ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια ζωής	Αποσβεσμένη λογιστική αξία (καθαρή από πιστωτική απομείωση)
Διαγραφή	Οι αποπληρωμές τόκων ή/και κεφαλαίων είναι σε 365 ημέρες καθυστέρησης και δεν υπάρχει εύλογη προσδοκόμενη ανάκτηση.	Διαγραφή περιουσιακού στοιχείου	Κανένα

Το Συγκρότημα δεν έχει χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία τα οποία υπόκεινται στις απαιτήσεις απομείωσης του ΔΠΧΑ 9 και τα οποία έχουν τροποποιήσει τις συμβατικές ταμειακές τους ροές.

Κατά τη διάρκεια των άλλων χρηματοοικονομικών εισπρακτέων και ταμειακών διαθέσιμων και ισοδύναμων, η επιχείρηση υπολογίζει τον πιστωτικό κίνδυνο, προβλέποντας κατάλληλα τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές σε χρονική βάση. Κατά τον υπολογισμό των αναμενόμενων ποσοστών πιστωτικών ζημιών, το Συγκρότημα εξετάζει τα ιστορικά ποσοστά ζημιών για κάθε κατηγορία των πιο πάνω χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και προσαρμόζει τα μακροοικονομικά στοιχεία που αφορούν για το μέλλον. Για τα ταμειακά διαθέσιμα

και ισοδύναμα, έχει χρησιμοποιηθεί η παραδοχή ότι, σε περίπτωση αθέτησης, το ποσοστό ζημίας θα ανέρχεται σε 45%.

Το Συγκρότημα αναγνωρίζει πιστωτικές ζημιές έναντι άλλων χρηματοοικονομικών εισπρακτέων και των ταμειακών διαθέσιμων και ισοδύναμων. Οι ακόλουθοι πίνακες περιλαμβάνουν την ανάλυση της έκθεσης σε πιστωτικό κίνδυνο κάθε κατηγορίας χρηματοπιστωτικών μέσων για τα οποία αναγνωρίζεται αναμενόμενη πιστωτική ζημία. Οι ακαθάριστες λογιστικές αξίες πιο κάτω αντιπροσωπεύουν επίσης, τη μέγιστη έκθεση του Συγκροτήματος σε πιστωτικό κίνδυνο για αυτά τα περιουσιακά στοιχεία την 31^η Δεκεμβρίου 2018.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

Άλλα χρηματοοικονομικά εισπρακτέα

Εσωτερική πιστοληπτική ικανότητα	Μικτή λογιστική αξία €000	(Πρόβλεψη ζημιάς) €000	Λογιστική αξία (μετά την πρόβλεψη απομείωσης) €000
Εξυπηρετούμενο	15.348	(256)	15.092
Υπο-εξυπηρετούμενο	-	-	-
Μη Εξυπηρετούμενο	75	(75)	-
Διαγραφή	-	-	-
Σύνολο άλλων εισπρακτέων	15.423	(331)	15.092

Βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις

Εσωτερική πιστοληπτική αξιολόγηση	Εξωτερική πιστοληπτική αξιολόγηση	Μικτή λογιστική αξία €000	(Πρόβλεψη ζημιάς) €000	Λογιστική αξία (μετά την πρόβλεψη απομείωσης) €000
Εξυπηρετούμενο	BBB - B	28.607	(230)	28.377
Εξυπηρετούμενο	CCC - C	83.831	(1.056)	82.775
Εξυπηρετούμενο	Χωρίς αξιολόγηση	250.348	(3.863)	246.485
Σύνολο βραχυπρόθεσμων καταθέσεων		362.786	(5.149)	357.637

Δεν σημειώθηκαν σημαντικές αλλαγές στις τεχνικές εκτίμησης ή στις υποθέσεις κατά την περίοδο αναφοράς.

Μετρητά και μετρητά στην τράπεζα

Εσωτερική πιστοληπτική αξιολόγηση	Εξωτερική πιστοληπτική αξιολόγηση	Μικτή λογιστική αξία €000	(Πρόβλεψη ζημιάς) €000	Λογιστική αξία (μετά την πρόβλεψη απομείωσης) €000
Εξυπηρετούμενο	BBB - B	815	-	815
Εξυπηρετούμενο	CCC - C	42.115	(15)	42.100
Εξυπηρετούμενο	Χωρίς αξιολόγηση	2.234	(3)	2.231
Σύνολο¹		45.164	(18)	45.146

¹ Το υπόλοιπο του στοιχείου της ενοποιημένης κατάστασης οικονομικής θέσης μετρητά και μετρητά στην τράπεζα είναι μετρητά στο ταμείο.

Δεν σημειώθηκαν σημαντικές αλλαγές στις τεχνικές εκτίμησης ή στις υποθέσεις κατά την περίοδο αναφοράς.

Άλλα χρηματοοικονομικά εισπρακτέα

Ο ακόλουθος πίνακας παρουσιάζει τις μεταβολές στην αποζημίωση πιστωτικής ζημιάς και την μικτή λογιστική αξία άλλων εισπρακτέων μεταξύ της έναρξης και της λήξης της περιόδου αναφοράς:

	Πρόβλεψη ζημιών			Μικτή λογιστική αξία		
	Επίπεδο 1 Εξυπηρετούμενο €000	Επίπεδο 3 Μη εξυπηρετούμενο €000	Σύνολο €000	Επίπεδο 1 Εξυπηρετούμενο €000	Επίπεδο 3 Μη εξυπηρετούμενο €000	Σύνολο €000
Την 31 Δεκεμβρίου 2017 (υπολογιζόμενη βάσει του ΔΛΠ 39)	-	75	75	19.361	75	19.436
Ποσά αναπροσαρμοσμένα μέσω των αρχικών συσσωρευμένων κερδών	162	-	162	-	-	-
Αρχικά ποσά την 1^η Ιανουαρίου 2018 (υπολογιζόμενα σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9)	162	75	237	19.361	75	19.436
Μεταβολή στα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	94	-	94	(4.013)	-	(4.013)
Τελικά ποσά στις 31 Δεκεμβρίου 2018 (υπολογιζόμενα σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9)	256	75	331	15.348	75	15.423

Βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις

Ο ακόλουθος πίνακας παρουσιάζει τις μεταβολές στην αποζημίωση πιστωτικής ζημιάς και την μικτή λογιστική αξία βραχυπρόθεσμων καταθέσεων μεταξύ της έναρξης και της λήξης της περιόδου αναφοράς:

	Πρόβλεψη ζημιών		Μικτή λογιστική αξία	
	Επίπεδο 1 Εξυπηρετούμενο €000	Σύνολο €000	Επίπεδο 1 Εξυπηρετούμενο €000	Σύνολο €000
Την 31 ^η Δεκεμβρίου 2017 (υπολογιζόμενη βάσει του ΔΛΠ 39)	-	-	378.687	378.687
Ποσά αναπροσαρμοσμένα μέσω των αρχικών συσσωρευμένων κερδών	7.669	7.669	-	-
Αρχικά ποσά την 1^η Ιανουαρίου 2018 (υπολογιζόμενα σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9)	7.669	7.669	378.687	378.687
Μεταβολή στα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	(2.520)	(2.520)	(15.901)	(15.901)
Τελικά ποσά στις 31 Δεκεμβρίου 2018 (υπολογιζόμενα σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9)	5.149	5.149	362.786	362.786

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

Μετρητά και μετρητά στην τράπεζα

Ο ακόλουθος πίνακας παρουσιάζει τις μεταβολές στην αποζημίωση πιστωτικής ζημίας και τη μικτή λογιστική αξία των μετρητών και μετρητών στην τράπεζα μεταξύ της έναρξης και της λήξης της περιόδου αναφοράς:

	Πρόβλεψη ζημιών		Μικτή λογιστική αξία	
	Επίπεδο 1 Εξυπηρε- τούμενο	Σύνολο	Επίπεδο 1 Εξυπηρε- τούμενο	Σύνολο
	€000	€000	€000	€000
Την 31 ^η Δεκεμβρίου 2017 (υπολογιζόμενη βάσει του ΔΛΠ 39)	-	-	33.412	33.412
Ποσά αναπροσαρμοσμένα μέσω των αρχικών συσσωρευμένων κερδών	15	15	-	-
Αρχικά ποσά την 1^η Ιανουαρίου 2018 (υπολογιζόμενα σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9)	15	15	33.412	33.412
Νέα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που δημιουργήθηκαν ή αγοράστηκαν	3	3	13.206	13.206
Τελικά ποσά στις 31 Δεκεμβρίου 2018 (υπολογιζόμενα σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9)	18	18	46.618	46.618

(iii). Καθαρά κέρδη απομείωσης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα

Κατά τη διάρκεια του έτους, τα ακόλουθα κέρδη αναγνωρίστηκαν στα αποτελέσματα σε σχέση με τα απομειωμένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία:

	2018	2017
	€	€
Απομείωση ζημιών		
- ατομικά απομειωμένα εισπρακτέα (προηγούμενη λογιστική πολιτική)	-	1.794
- μεταβολή της ζημίας απομείωσης για εμπορικά εισπρακτέα	361	-
- αύξηση ζημίας για άλλα χρηματοοικονομικά εισπρακτέα	(94)	-
- μείωση ζημίας και ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	2.517	-
Καθαρά κέρδη απομείωσης στα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία 2.784	2.784	1.794

Πιστωτική ποιότητα των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων στις 31 Δεκεμβρίου 2017

Η πιστωτική ποιότητα των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων τα οποία δεν είναι ούτε ληξιπρόθεσμα ούτε απομειωμένα, μπορεί να καθοριστεί με αναφορά σε εξωτερικές πιστωτικές αξιολογήσεις (αν υπάρχουν):

	2017
	€000
Μη ληξιπρόθεσμα εμπορικά εισπρακτέα - καθαρά	
Ομάδα 1	1.430
Ομάδα 2	8.469
Ομάδα 3	29.818
	39.717
Ληξιπρόθεσμα εμπορικά εισπρακτέα - καθαρά	
Ομάδα 4	11.817
Ομάδα 5	2.511
Ομάδα 6	686
Ομάδα 7	5.117
Ομάδα 8	20.322
	40.453
Άλλα εισπρακτέα	
Ομάδα 9	8.671
Ομάδα 10	10.690
	19.361
Βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις	
B1	23.700
Caa1	133.023
Caa2	11.147
Caa3	39.991
Χωρίς αξιολόγηση ⁽¹⁾	170.826
	378.687
Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών⁽²⁾	
BB	-
Ba3	708
Caa1	26.390
Caa2	1.369
Caa3	2.112
	30.579

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

Ομάδα 1:	Νέοι πελάτες (λιγότερο από 6 μήνες) χωρίς αθετήσεις εκπλήρωσης υποχρεώσεων στο παρελθόν.
Ομάδα 2:	Υφιστάμενοι πελάτες (περισσότερο από 6 μήνες) χωρίς αθετήσεις εκπλήρωσης υποχρεώσεων στο παρελθόν.
Ομάδα 3:	Εισπρακτέα για κατανάλωση που τιμολογήθηκε στο επόμενο έτος.
Ομάδα 4:	Υφιστάμενοι πελάτες (περισσότερο από 6 μήνες) με αθετήσεις εκπλήρωσης υποχρεώσεων στο παρελθόν. Όλες οι αθετήσεις επανακτήθηκαν πλήρως.
Ομάδα 5:	Εισπρακτέα για τα οποία έχει γίνει πρόβλεψη, εξαιρουμένων των συγγενικών μερών.
Ομάδα 6:	Εισπρακτέα από συγγενικά μέρη για τα οποία έχει γίνει πρόβλεψη.
Ομάδα 7:	Εισπρακτέα από συγγενικά μέρη συμπεριλαμβανομένων ποσών με αθετήσεις εκπλήρωσης υποχρεώσεων στο παρελθόν.
Ομάδα 8:	Άλλα εμπορικά εισπρακτέα συμπεριλαμβανομένων ποσών με αθετήσεις εκπλήρωσης υποχρεώσεων στο παρελθόν.
Ομάδα 9:	Άλλα εισπρακτέα χωρίς αθετήσεις εκπλήρωσης υποχρεώσεων στο παρελθόν.
Ομάδα 10:	Ληξιπρόθεσμα εισπρακτέα

¹ Η Διεύθυνση παρακολουθεί τον πιστωτικό κίνδυνο που προκύπτει από τις καταθέσεις σε χρηματοπιστωτικά \ ιδρύματα χωρίς αξιολόγηση.

² Το υπόλοιπο του στοιχείου της ενοποιημένης κατάστασης οικονομικής θέσης μετρητά και αντίστοιχα μετρητών είναι μετρητά στο ταμείο και μετρητά και αντίστοιχα μετρητών χωρίς αξιολόγηση. Τα μετρητά και αντίστοιχα μετρητών που είναι χωρίς αξιολόγηση ανέρχονται σε €2.357.000.

Κανένα από τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία τα οποία δεν είναι ούτε ληξιπρόθεσμα ούτε απομειωμένα, δεν έχει τύχει επαναδιαπραγμάτευσης.

Κίνδυνος ρευστότητας

Ο κίνδυνος ρευστότητας είναι ο κίνδυνος που προκύπτει όταν οι λήξεις των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων δεν συμπίπτουν. Όταν οι λήξεις δεν συμπίπτουν, η αποδοτικότητα μπορεί να αυξηθεί αλλά ταυτόχρονα μπορεί να αυξηθεί ο κίνδυνος ζημιών.

Ο πιο κάτω πίνακας αναλύει τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις του Συγκροτήματος σε σχετικές

κατηγορίες λήξεων, με βάση την εναπομένουσα περίοδο κατά την ημερομηνία αναφοράς μέχρι την ημερομηνία λήξης του συμβολαίου. Τα ποσά που παρουσιάζονται στον πίνακα είναι οι συμβατικές μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές. Υπόλοιπα με λήξη εντός 12 μηνών ισούνται με τις λογιστικές τους αξίες, αφού η επίδραση της προεξόφλησης δεν είναι σημαντική.

	Λιγότερο από έναν χρόνο	Από ένα μέχρι δύο χρόνια	Από δύο μέχρι πέντε χρόνια	Πάνω από πέντε χρόνια
	€000	€000	€000	€000
Στις 31 Δεκεμβρίου 2017				
Δανεισμός (Κεφάλαιο και τόκος)	47.838	46.717	122.793	193.029
Εμπορικοί και άλλοι πιστωτές*	121.442	-	-	-
	<u>169.280</u>	<u>46.717</u>	<u>122.793</u>	<u>193.029</u>
Στις 31 Δεκεμβρίου 2018				
Δανεισμός (Κεφάλαιο και τόκος)	40.680	39.946	106.643	165.132
Εμπορικοί και άλλοι πιστωτές*	138.116	-	-	-
	<u>178.796</u>	<u>39.946</u>	<u>106.643</u>	<u>165.132</u>

*Εκτός από υποχρεώσεις που προβλέπονται από τον Νόμο και αναβαλλόμενα έσοδα

Το Συγκρότημα εφαρμόζει διαδικασίες με σκοπό την ελαχιστοποίηση τέτοιων ζημιών, όπως τη διατήρηση ικανοποιητικών ποσών μετρητών και άλλων στοιχείων ενεργητικού με υψηλή ρευστότητα και με το να διατηρεί ένα ικανοποιητικό ποσό σε δεσμευμένες πιστωτικές διευκολύνσεις.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

ii) Διαχείριση κεφαλαιοοικονομικού κινδύνου

Οι επιδιώξεις του Συγκροτήματος όταν διαχειρίζεται κεφάλαια, είναι η διασφάλιση της ικανότητας του Συγκροτήματος να συνεχίσει ως δρώσα λειτουργική μονάδα και να διατηρήσει την καταλληλότερη κεφαλαιουχική δομή για να μειώσει το κόστος κεφαλαίου.

Το Συγκρότημα παρακολουθεί το κεφάλαιο στη βάση της σχέσης του δανεισμού ως προς το σύνολο των απασχολούμενων κεφαλαίων. Η σχέση αυτή υπολογίζεται ως ο καθαρός δανεισμός διαιρούμενος με το συνολικό κεφάλαιο. Ο καθαρός δανεισμός υπολογίζεται ως το σύνολο δανεισμού (περιλαμβανομένου «βραχυπρόθεσμου και μη βραχυπρόθεσμου δανεισμού» όπως παρουσιάζεται

στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης) μείον βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις και μετρητά και μετρητά στην τράπεζα. Το συνολικό κεφάλαιο υπολογίζεται ως «ίδια κεφάλαια» (Αποθεματικά και Αναβαλλόμενα έσοδα όπως παρουσιάζονται στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης), προσθέτοντας τον καθαρό δανεισμό.

Κατά τη διάρκεια του 2018, η στρατηγική του Συγκροτήματος, η οποία δεν είχε διαφοροποιηθεί από το 2017, ήταν η διατήρηση σχέσης δανεισμού προς το σύνολο απασχολούμενων κεφαλαίων μεταξύ 0% και 10%. Η σχέση δανεισμού προς το σύνολο απασχολούμενων κεφαλαίων στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και 2017 ήταν ως εξής:

	2018	2017
	€000	€000
Σύνολο δανεισμού (Σημ. 21)	299.817	341.497
Μείον: Βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις (Σημ. 20)	(357.637)	(378.687)
Μετρητά και μετρητά στην τράπεζα (Σημ. 20)	(46.600)	(33.412)
Καθαρός δανεισμός	(104.420)	(70.602)
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	1.568.261	1.562.148
Σύνολο κεφαλαίου όπως καθορίστηκε από το Συγκρότημα	1.463.841	1.491.546
Σχέση καθαρού δανεισμού προς το σύνολο απασχολούμενων κεφαλαίων	(7)%	(5)%

(iii) Εκτίμηση δίκαιων αξιών

Οι εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων του Συγκροτήματος είναι περίπου οι ίδιες όπως και τα ποσά που παρουσιάζονται στην κατάσταση οικονομικής θέσης.

Ο πιο κάτω πίνακας αναλύει τα χρηματοοικονομικά

μέσα που αποτιμούνται στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης σε δίκαιη αξία, με βάση τις μεθόδους εκτίμησης. Τα διάφορα επίπεδα έχουν προσδιοριστεί ως εξής:

- Χρηματιστηριακές τιμές (μη προσαρμοσμένες) σε ενεργείς αγορές για πανομοιότυπα περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις (Επίπεδο 1).

- Στοιχεία εισαγωγής εκτός από χρηματιστηριακές τιμές τίτλων που περιλαμβάνονται στο Επίπεδο 1, οι οποίες είναι παρατηρήσιμες για το περιουσιακό στοιχείο ή την υποχρέωση, είτε άμεσα (δηλαδή ως τιμές) είτε έμμεσα (δηλαδή που προέρχονται από τιμές) (Επίπεδο 2).

- Τα στοιχεία εισαγωγής για το περιουσιακό στοιχείο δεν βασίζονται σε παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς (δηλαδή μη παρατηρήσιμα στοιχεία εισαγωγής) (Επίπεδο 3).

	Επίπεδο 1	Επίπεδο 1
	2018	2017
	€000	€000
Περιουσιακά στοιχεία		
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρούνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων: - Εμπορικοί τίτλοι	351	557
Σύνολο χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων υπολογισμένα σε δίκαιη αξία	351	557

Η δίκαιη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων που εμπορεύονται σε ενεργείς αγορές βασίζεται στις χρηματιστηριακές τιμές την ημερομηνία της οικονομικής θέσης. Μια αγορά θεωρείται ως ενεργή, εάν οι χρηματιστηριακές τιμές είναι άμεσα και τακτικά διαθέσιμες από ένα χρηματιστήριο, έμπορο, χρηματιστή, βιομηχανικό όμιλο, υπηρεσία εκτίμησης, ή εποπτική υπηρεσία, και εκείνες οι τιμές αντιπροσωπεύουν πραγματικές και συχνές συναλλαγές αγοράς σε καθαρά εμπορική βάση. Η χρηματιστηριακή τιμή που χρησιμοποιείται για τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που κατέχει το Συγκρότημα είναι η τρέχουσα τιμή προσφοράς. Αυτά τα μέσα περιλαμβάνονται στο Επίπεδο 1. Τα μέσα που περιλαμβάνονται στο Επίπεδο 1 περιλαμβάνουν κυρίως επενδύσεις σε μετοχές που είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου και ταξινομούνται ως εμπορικοί τίτλοι.

Η δίκαιη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων που δεν εμπορεύονται σε ενεργή αγορά (για παράδειγμα, μετοχικοί τίτλοι που δεν είναι εισηγμένοι σε χρηματιστήριο) καθορίζεται χρησιμοποιώντας μεθόδους αποτίμησης. Αυτές οι μέθοδοι αποτίμησης μεγιστοποιούν τη χρήση παρατηρήσιμων δεδομένων της αγοράς, που είναι διαθέσιμα, και βασίζονται όσο το δυνατό λιγότερο σε εκτιμήσεις που σχετίζονται άμεσα με την οντότητα. Εάν όλα τα βασικά δεδομένα που χρειάζονται στον καθορισμό της δίκαιης αξίας ενός μέσου είναι παρατηρήσιμα, το μέσο αυτό περιλαμβάνεται στο Επίπεδο 2.

Εάν ένα ή περισσότερα από τα βασικά δεδομένα δεν βασίζονται σε παρατηρήσιμα γεγονότα της αγοράς, το μέσο περιλαμβάνεται στο Επίπεδο 3.

Συγκεκριμένες μέθοδοι αποτίμησης που χρησιμοποιούνται στην εκτίμηση της δίκαιης αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων περιλαμβάνουν:

- Χρηματιστηριακές τιμές αγοράς ή προσφερόμενες τιμές από έμπορο για παρόμοια μέσα.
- Προσαρμοσμένα συγκρίσιμα πολλαπλάσια τιμών προς λογιστική αξία.
- Άλλες τεχνικές όπως ανάλυση προεξοφλημένων ταμειακών ροών.

Οι λογιστικοί υπολογισμοί και εκτιμήσεις αξιολογούνται σε συνεχή βάση και βασίζονται στην ιστορική εμπειρία και σε παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων προσδοκιών σχετικά με μελλοντικά γεγονότα που πιστεύεται ότι είναι λογικά υπό τις περιστάσεις.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

7. Σημαντικές Λογιστικές Εκτιμήσεις και Άσκηση Κρίσης

Η ετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς απαιτεί από τη Διεύθυνση, την άσκηση κρίσης, τη διατύπωση εκτιμήσεων και παραδοχών του Συγκροτήματος οι οποίες επηρεάζουν την εφαρμογή των λογιστικών πολιτικών και των υπό αναφορά ποσών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων, εσόδων και εξόδων. Οι εκτιμήσεις και οι υποστηρίζουσες παραδοχές βασίζονται στην ιστορική εμπειρία και σε διάφορους άλλους παράγοντες, οι οποίοι πιστεύεται ότι είναι λογικοί υπό τις περιστάσεις. Τα πραγματικά αποτελέσματα μπορεί να διαφέρουν από αυτές τις εκτιμήσεις.

Οι εκτιμήσεις και υποστηρίζουσες παραδοχές αναθεωρούνται σε συνεχή βάση. Αναθεωρήσεις σε λογιστικές εκτιμήσεις αναγνωρίζονται στην περίοδο κατά την οποία η εκτίμηση αναθεωρείται αν η αναθεώρηση επηρεάζει μόνο αυτή την περίοδο ή την περίοδο της αναθεώρησης και μελλοντικές περιόδους, αν η αναθεώρηση επηρεάζει τόσο την τρέχουσα όσο και μελλοντικές περιόδους.

Το Συγκρότημα κάνει υπολογισμούς και παραδοχές σε σχέση με το μέλλον. Ως αποτέλεσμα, οι λογιστικοί υπολογισμοί σπανίως συμπίπτουν με τα πραγματικά αποτελέσματα. Οι υπολογισμοί και οι παραδοχές που πιθανόν να προκαλέσουν ουσιώδεις αναπροσαρμογές στη λογιστική αξία περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων κατά το επόμενο οικονομικό έτος παρουσιάζονται πιο κάτω:

(i) Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Η πρόβλεψη ζημιάς για τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία βασίζεται σε παραδοχές σχετικά με τους κινδύνους αθέτησης και των αναμενόμενων ζημιών. Το Συγκρότημα χρησιμοποιεί την κρίση για να κάνει αυτές τις υποθέσεις και να επιλέξει τις εισροές για τον υπολογισμό της απομείωσης, με βάση το ιστορικό του Συγκροτήματος στο παρελθόν, τις υπάρχουσες συνθήκες της αγοράς καθώς και εκτιμήσεις των μελλοντικών εκτιμήσεων στο τέλος κάθε περιόδου αναφοράς. Λεπτομέρειες σχετικά με τις βασικές παραδοχές και τις εισροές που χρησιμοποιήθηκαν παρατίθενται στη Σημείωση 6 Πιστωτικός Κίνδυνος.

Μια αύξηση ή μείωση στο ποσοστό ζημιάς σε περίπτωση αθέτησης κατά 1% σε σύγκριση με το ποσοστό ζημιάς σε περίπτωση αθέτησης που χρησιμοποιήθηκε στις εκτιμήσεις ΑΠΖ που υπολογίστηκαν για τα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και 1^η Ιανουαρίου 2018, θα είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση ή μείωση των επιδομάτων της πιστωτικής ζημιάς κατά €115.000 και €171.000 αντίστοιχα.

(ii) Αναβαλλόμενα έσοδα

Το Συγκρότημα δέχεται αιτήσεις από ιδιώτες και εταιρείες που επιθυμούν την επέκταση του δικτύου σε περιοχές που δεν καλύπτονται από το υφιστάμενο δίκτυο. Περαιτέρω το Συγκρότημα δέχεται αιτήσεις για παραχώρηση επιπρόσθετου φορτίου από δίκτυο που το Συγκρότημα έχει ήδη κατασκευάσει. Και στις δύο περιπτώσεις το Συγκρότημα χρεώνει, βάσει σχετικής Ρυθμιστικής Απόφασης, τους αιτητές με το κόστος κατασκευής, το οποίο καταβάλλεται από τους αιτητές πριν την διεξαγωγή της σχετικής εργασίας. Η Διοίκηση του Συγκροτήματος αξιολόγησε πως οι εν λόγω συμφωνίες δεν εμπεριέχουν σημαντική χρηματοδότηση, εφόσον η καταβολή του τιμήματος από τους αιτητές πριν τη διεξαγωγή της σχετικής εργασίας, διέπεται από τη σχετική Ρυθμιστική Απόφαση. Τα περιουσιακά στοιχεία παραμένουν υπό τον έλεγχο του Συγκροτήματος, η οποία ενεργεί όλες τις απαραίτητες δαπάνες για επιδιορθώσεις και συντήρηση. Το κόστος κατασκευής αναγνωρίζεται στα ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμό.

Το γεγονός ότι το κόστος ανακτάται από τους αιτητές έχει ως αποτέλεσμα να μην χρειάζεται να ανακτηθεί μέσω των διατιμήσεων ηλεκτρικού ρεύματος από τους καταναλωτές. Σε αντίθετη περίπτωση το κόστος αυτό θα συμπεριλαμβανόταν στις διατιμήσεις και οι καταναλωτές θα χρεώνονταν για την κατανάλωση ηλεκτρικού ρεύματος με ψηλότερη τιμή. Όλοι οι αιτητές για επέκταση δικτύου, επιβαρύνονται με κεφαλαιουχική συνεισφορά και όλοι οι καταναλωτές χρεώνονται με τις ίδιες διατιμήσεις.

Οι αιτητές εξασφαλίζουν το δικαίωμα διαρκούς πρόσβασης στο δίκτυο για απεριόριστο χρονικό διάστημα. Το Συγκρότημα δεσμεύεται να παρέχει πρόσβαση για απεριόριστο χρονικό διάστημα. Οι κεφαλαιουχικές συνεισφορές αντιπροσωπεύουν το τίμημα για συνεχή υπηρεσία και ως εκ τούτου τα έσοδα παρουσιάζονται ως αναβαλλόμενα έσοδα και

μεταφέρονται σταδιακά στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων, περίοδος ταυτόσημη με αυτή των περιουσιακών στοιχείων που έχει κατασκευάσει/αποκτήσει για αυτό τον σκοπό και που έχουν μέσο όρο ζωής 33 1/3 έτη. Το διάστημα αυτό θεωρείται λογική προσέγγιση του υπολογισμού της περιόδου της πελατειακής σχέσης.

ii) Φορολογία

Για τον προσδιορισμό της πρόβλεψης για εταιρικό φόρο απαιτούνται σημαντικές εκτιμήσεις. Για συγκεκριμένες συναλλαγές και υπολογισμούς, ο προσδιορισμός της τελικής φορολογίας είναι αβέβαιος. Το Συγκρότημα αναγνωρίζει υποχρεώσεις για προβλεπόμενα φορολογικά ζητήματα με βάση υπολογισμούς για το κατά πόσο θα προκύψει επιπρόσθετη φορολογία. Όπου το τελικό φορολογικό αποτέλεσμα αυτών των ζητημάτων διαφέρει από το ποσό που έχει αρχικά αναγνωριστεί οι διαφορές επηρεάζουν τις τρέχουσες και αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις στην περίοδο που έγινε ο προσδιορισμός.

8. Εισόδημα

	2018	2017
	€000	€000
Πωλήσεις ηλεκτρικής ενέργειας	723.622	628.187
Έσοδα αφαλάτωσης	15.480	13.613
Κεφαλαιουχικές συνεισφορές καταναλωτών	22.541	22.068
Έσοδα επανασύνδεσης	1.547	1.596
Άλλο εισόδημα	4.864	2.099
Συνολικό εισόδημα	768.054	667.563

Δεν υπήρχε ουσιώδης επίδραση από την αλλαγή στις πολιτικές αναγνώρισης εσόδων που ισχύουν από την 1^η Ιανουαρίου 2018.

Οι πωλήσεις ηλεκτρικής ενέργειας δεν περιλαμβάνουν

Αν το τελικό αποτέλεσμα είχε 10% διαφορά από τους υπολογισμούς της Διεύθυνσης το Συγκρότημα θα έπρεπε να αυξήσει τις τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις κατά €181.400 (2017: €176.200), αν το τελικό αποτέλεσμα δεν ήταν ευνοϊκό.

(iii) Σχέδιο αφυπηρέτησης καθορισμένου ωφελήματος

Η παρούσα αξία της υποχρέωσης του σχεδίου αφυπηρέτησης εξαρτάται από διάφορους παράγοντες που καθορίζονται στη βάση αναλογιστικής μελέτης με τη χρησιμοποίηση διάφορων παραδοχών. Οι παραδοχές και εκτιμήσεις που χρησιμοποιούνται στον καθορισμό του συνταξιοδοτικού κόστους και της υποχρέωσης περιουσιακού στοιχείου περιλαμβάνουν το προεξοφλητικό επιτόκιο, την αναμενόμενη αύξηση μισθών και συντάξεων. Τέτοιες παραδοχές και εκτιμήσεις υπόκεινται σε σημαντική αβεβαιότητα λόγω της μακροπρόθεσμης φύσης του Σχεδίου.

την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας που παρέχεται σε Τουρκοκυπρίους σε μη ελεγχόμενες από την Δημοκρατία περιοχές. Η μη τιμολογηθείσα ηλεκτρική ενέργεια υπολογιζόμενη με ειδική τιμή, ανέρχεται σε €467.000 (2017: €465.000).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

9. Άλλα Λειτουργικά Έσοδα - Καθαρά

	2018	2017
	€000	€000
Έσοδα από παραχώρηση τηλεπικοινωνιακής υποδομής	1.588	1.612
Αποζημίωση από ασφαλιστική εταιρεία	6.031	-
Έσοδα από ΔΣΜΚ	3.757	3.019
Κέρδος από πώληση επενδύσεων σε θυγατρικές εταιρείες	6	-
Διάφορα έσοδα	3.019	1.882
Πιστωτικοί τόκοι που υπολογίζονται με βάση το πραγματικό επιτόκιο από χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος:		
Τόκοι από τράπεζες	4.000	5.417
Άλλοι	606	630
	19.007	12.560

10. Άλλα Έσοδα / (Ζημιές) - Καθαρά

	2018	2017
	€000	€000
Ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός (Σημ. 15):		
Κέρδος / (ζημιά) από πωλήσεις	269	(1)
Ζημιές δίκαιων αξιών σε χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που αποτιμούνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	(206)	(77)
	63	(78)

11. Λειτουργικά Έξοδα

	2018	2017
	€000	€000
Καύσιμα	415.703	335.931
Αγορά ηλεκτρικής ενέργειας από τρίτους	37.865	28.213
Κόστος δικαιωμάτων εκπομπής θερμοκηπιακών αερίων	38.474	12.238
Συνδρομή ΚΟΔΑΠ	5.297	5.340
Μισθοί και εργοδοτικές εισφορές (Σημ. 12)	87.992	86.819
Αποσβέσεις ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού (Σημ. 15)	98.136	97.822
Επισκευές και συντήρηση	25.569	21.326
Αμοιβή ανεξάρτητων ελεγκτών για τον υποχρεωτικό έλεγχο των ετήσιων λογαριασμών	68	66
Έξοδα ενοικίασης	689	609
Πρόβλεψη απομείωσης αποθεμάτων	900	1.286
Διαγραφή αποθεμάτων	741	971
Διαγραφή/πρόβλεψη επισφαλών χρεών	(91)	(1.794)
Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου	1.906	1.770
Τέλος Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου	6.645	4.130
Μεταφορικά	2.353	2.196
Ασφάλιστρα	3.491	2.996
Τηλεφωνικά και ταχυδρομικά	1.603	1.726
Ηλεκτρισμός, καθαριότητα και νερό	1.865	1.866
Άλλα έξοδα	15.103	14.312
Σύνολο εξόδων	744.309	617.823

Οι συνολικές αμοιβές που χρεώθηκαν από το νόμιμο ελεγκτικό γραφείο της Αρχής για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018 για υπηρεσίες φορολογικών συμβούλων ανήλθαν σε €7.900 (2017: €6.000) και για λοιπές μη ελεγκτικές υπηρεσίες ανήλθαν σε €162.800 (2017: €27.500).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

12. Κόστος Προσωπικού

	2018	2017
	€000	€000
Μισθοί	68.576	65.571
Κοινωνικές ασφάλισεις και άλλα κόστη	8.568	8.212
Ταμείο κοινωνικής συνοχής	1.387	1.322
Συνταξιοδοτικά κόστη - κόστος τρέχοντος έτους	14.763	16.233
Αποκοπή από απολαβές υπαλλήλων (Υποσημ. 1)	(1.748)	(1.699)
Άλλα σχέδια καθορισμένης συνεισφοράς	3.530	3.388
	<u>95.076</u>	<u>93.027</u>
Μέσος όρος απασχοληθέντος προσωπικού κατά τη διάρκεια του έτους	<u>2.055</u>	<u>2.029</u>

Υποσημείωση 1: Το ποσό αντιπροσωπεύει αποκοπή ποσοστού ίσου με 3% επί των μισθών των υπαλλήλων που καταβάλλεται στο Συγκρότημα για σκοπούς διασφάλισης της βιωσιμότητας του Ταμείου Συντάξεων με βάση το Άρθρο 4 του Νόμου 216(Ι)/2012 και περιλαμβάνεται στις Εισφορές Εργοδότη.

	2018	2017
	€000	€000
Το κόστος προσωπικού κατανεμήθηκε ως εξής:		
Κατάσταση συνολικών εισοδημάτων (Σημ. 11):		
- Μισθοί και εργοδοτικές εισφορές	87.992	86.819
Ποσό που κεφαλαιοποιήθηκε στο πάγιο ενεργητικό και στις εγκαταστάσεις υπό κατασκευή	7.084	6.208
	<u>95.076</u>	<u>93.027</u>

Σχέδιο αφυπηρέτησης καθορισμένου ωφελήματος

Τα ποσά που εμφανίζονται στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης και στην ενοποιημένη κατάσταση άλλων συνολικών εισοδημάτων του Συγκροτήματος στις 31 Δεκεμβρίου 2018 βασίζονται στην αναλογιστική μελέτη που έγινε στις 31 Δεκεμβρίου 2018 σχετικά με το σχέδιο αφυπηρέτησης καθορισμένου ωφελήματος. Τα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν για σκοπούς της αναλογιστικής εκτίμησης πάρθηκαν από τις οικονομικές καταστάσεις του Ταμείου Συντάξεων και Χορηγημάτων Υπαλλήλων Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου («Ταμείο») για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018.

	2018	2017
	€000	€000
Παρούσα αξία υποχρεώσεων	745.286	735.745
Δίκαιη αξία περιουσιακών στοιχείων	(533.092)	(548.005)
Καθαρή υποχρέωση στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης	<u>212.194</u>	<u>187.740</u>
Επίπεδο χρηματοδότησης	<u>72%</u>	<u>74%</u>

	2018	2017
	€000	€000
Κόστος τρέχουσας υπηρεσίας	11.417	12.496
Καθαρός τόκος	3.346	3.737
Σύνολο καταχωρημένο στο κόστος προσωπικού	<u>14.763</u>	<u>16.233</u>

	2018	2017
	€000	€000
Μεταβολές στην καθαρή υποχρέωση καταχωρημένη στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης		
Καθαρή υποχρέωση κατά την έναρξη του έτους	187.740	233.469
Εισφορές εργοδότη	(13.090)	(12.207)
Σύνολο δαπάνης που αναγνωρίστηκε στον λογαριασμό αποτελεσμάτων	<u>14.763</u>	<u>16.233</u>
Συνολικό ποσό που αναγνωρίζεται στην κατάσταση λοιπών συνολικών (εσόδων)/εξόδων	<u>22.781</u>	<u>(49.755)</u>
Καθαρή υποχρέωση στο τέλος του έτους	<u>212.194</u>	<u>187.740</u>

	2018	2017
	€000	€000
Μεταβολές στην παρούσα αξία των υποχρεώσεων		
Παρούσα αξία υποχρέωσης κατά την έναρξη του έτους	735.745	771.662
Κόστος τρέχουσας υπηρεσίας	11.417	12.496
Κόστος τόκου	13.062	12.257
Εισφορές εργαζομένων	1.084	1.064
Παροχές που πληρώθηκαν από το Ταμείο	(24.545)	(24.710)
Προσαρμογές:		
- Αναλογιστική ζημιά/(κέρδος) - οικονομικές υποθέσεις	7.625	(31.012)
- Αναλογιστική ζημιά/(κέρδος) - εμπειρία περιόδου	898	(6.012)
Παρούσα αξία υποχρέωσης στο τέλος του έτους	<u>745.286</u>	<u>735.745</u>

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

Μεταβολές στην αξία των περιουσιακών στοιχείων	2018	2017
	€000	€000
Αξία περιουσιακών στοιχείων στην αρχή του έτους	548.005	538.193
Αναμενόμενη απόδοση των περιουσιακών στοιχείων	9.716	8.520
Εισφορές εργοδότη (Σημείωση)	13.090	12.207
Εισφορές εργαζομένων	1.084	1.064
Παροχές που πληρώθηκαν από το Ταμείο	(24.545)	(24.710)
Προσαρμογές: Αναλογιστική (ζημιά)/κέρδος	(14.258)	12.731
Αξία περιουσιακών στοιχείων προγράμματος στο τέλος του έτους	533.092	548.005

Σημείωση: Στις εισφορές εργοδότη περιλαμβάνεται ποσό ύψους €1.717.000 (2017: €1.669.000) που αποκόπηκε με ποσοστό 3% από τους μισθούς των υπαλλήλων για σκοπούς διασφάλισης της βιωσιμότητας του Ταμείου Συντάξεως με βάση το Άρθρο 4 του Νόμου 216(ι)/2012 και παρουσιάζεται έναντι του κόστους προσωπικού του Συγκροτήματος.

Επαναμετρήσεις:	2018	2017
	€000	€000
(Ζημιά)/κέρδος στην επαναμέτρηση της υποχρέωσης	(8.523)	37.024
Διαφορά μεταξύ αναμενόμενης και πραγματικής απόδοσης περιουσιακών στοιχείων	(14.258)	12.731
(Ζημιά)/κέρδος προς καταχώρηση στην κατάσταση λοιπών συνολικών εσόδων	(22.781)	49.755

Το συσσωρευμένο ποσό που αναγνωρίστηκε στην κατάσταση άλλων συνολικών εισοδημάτων μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2018 ήταν €236.434.000 έλλειμμα (2017: €213.653.000 έλλειμμα).

Οι κυριότερες υποθέσεις που χρησιμοποιήθηκαν για την αναλογιστική εκτίμηση ήταν:

	2018	2017
	%	%
Προεξοφλητικός συντελεστής	1,91	1,79
Μέση αναμενόμενη απόδοση περιουσιακών στοιχείων	1,91	1,79
Ολική αύξηση μισθών	1,25% (0,75%+0,50%) + κλίμακα για προαγωγές & προσαυξήσεις	1,25% (0,75%+0,50%) + κλίμακα για προαγωγές & προσαυξήσεις
Γενική αύξηση μισθών	0,50%	0,50%
Αύξηση συντάξεων κοινωνικών ασφαλίσεων	1,50	1,50
Αύξηση Συντάξεων	1,0	1,0
Αύξηση βασικών ασφαλιστικών αποδοχών	2,00	2,50
Πληθωρισμός	1,50	1,50
Πίνακες θνησιμότητας	60% του PA90	60% του PA90
Διάρκεια υποχρεώσεων	17,76 χρόνια	18,57 χρόνια

Ο προεξοφλητικός συντελεστής, που βάσει του αναθεωρημένου ΔΛΠ19 είναι ο ίδιος με την μέση αναμενόμενη απόδοση περιουσιακών στοιχείων, εξάχθηκε από την καμπύλη απόδοσης σε ευρώ του δείκτη (composite AA) iBoxx με χρονικό ορίζοντα 17,76 χρόνια (2017: 18,57 χρόνια) που είναι και η υπολογισμένη διάρκεια υποχρεώσεων του Σχεδίου.

Οι υποθέσεις αναφορικά με τη μελλοντική θνησιμότητα που έγιναν για το τρέχον έτος

βασίζονται στον δημοσιευμένο πίνακα θνησιμότητας PA90 (2017: PA90). Ο εν λόγω πίνακας μειωμένος κατά 40% είναι αυτός που χρησιμοποιήθηκε για να περιγράψει τα ποσοστά θνησιμότητας των μελών του Σχεδίου μετά την αφυπηρέτηση. Ο μέσος όρος προσδοκώμενης ζωής, σύμφωνα με τον εν λόγω πίνακα, στην ηλικία των 65 (κανονική ηλικία αφυπηρέτησης) είναι για τους άντρες 18.4 χρόνια και για τις γυναίκες 22.2 χρόνια.

Η ευαισθησία της παρούσας αξίας των υποχρεώσεων στις αλλαγές των κυριότερων υποθέσεων, κρατώντας τις άλλες υποθέσεις σταθερές, έχει ως ακολούθως:

	2018		2017	
	Αλλαγή	Επίδραση	Αλλαγή	Επίδραση
Προεξοφλητικό επιτόκιο	+0,50%	-8,20%	+0,50%	-8,30%
Προεξοφλητικό επιτόκιο	-0,50%	9,40%	-0,50%	9,50%
Μισθοί	+0,50%	5,50%	+0,50%	6,00%
Μισθοί	-0,50%	-5,00%	-0,50%	-5,60%
Συντάξεις	+0,50%	9,30%	+0,50%	9,90%
Συντάξεις	-0,50%	-8,50%	-0,50%	-9,00%
Προσδόκιμο ζωής	+1 έτος	4,20%	+1 έτος	4,20%
Προσδόκιμο ζωής	-1 έτος	-4,10%	-1 έτος	-4,10%

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

Με βάση τις μη ελεγμένες Οικονομικές Καταστάσεις του Ταμείου συντάξων και χορηγημάτων, τα περιουσιακά στοιχεία του σχεδίου αμφιπρόσδεξης καθορισμένου ωφελήματος αποτελούνταν από:

	2018		2017	
	€000	%	€000	%
Ακίνητη περιουσία	29.174	5,46	28.362	5,16
Μετοχές	91.434	17,10	94.091	17,11
Χρεόγραφα - Κυβερνητικά	52.419	9,80	49.815	9,06
Χρεόγραφα - Άλλα	-	-	3.929	0,71
Εισπρακτέα	749	0,13	1.296	0,24
Δάνεια	12.349	2,31	19.974	3,63
Αντισταθμιστικά κεφάλαια	11.759	2,20	4.268	0,78
Αμοιβαία ομολογιακά κεφάλαια	205.663	38,46	196.953	35,81
Μετρητά και αντίστοιχα μετρητών	131.234	24,54	151.242	27,50
	534.781	100,00	549.930	100,00

Το ποσό που παρουσιάζεται πιο πάνω είναι το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων πριν την αφαίρεση αποθεματικών και υποχρεώσεων.

Το Ταμείο δεν κατείχε οποιαδήποτε χρηματοοικονομικά μέσα, ακίνητη περιουσία ή άλλο περιουσιακό στοιχείο του Συγκροτήματος.

Η εκτιμώμενη χρέωση στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων για το οικονομικό έτος 2019 βάσει του ΔΛΠ 19 έχει ως ακολούθως:

	2019	2018
	€000	€000
Κόστος τρέχουσας απασχόλησης	9.145	11.083
Καθαρός τόκος	4.172	3.482
Σύνολο	13.317	14.565

Η πραγματική χρέωση στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων θα παραμείνει άγνωστη έως το τέλος του έτους, όπου οι πιθανές πρόσθετες δαπάνες θα πρέπει να καθοριστούν.

Οι αναμενόμενες παροχές από το σχέδιο αμφιπρόσδεξης καθορισμένου ωφελήματος για το επόμενο έτος είναι €26.265.186 (2018: €24.799.360).

Οι αναμενόμενες εισφορές προς το σχέδιο αμφιπρόσδεξης καθορισμένου ωφελήματος για το έτος 2019 είναι €13.335.847 (2018: €14.119.324).

13. Χρηματοδοτικά Έξοδα

	2018	2017
	€000	€000
Τόκοι πληρωτέοι:		
Πάνω σε δάνεια	3.194	4.116
Τόκοι φόρων	-	1
Άλλα	90	46
	3.284	4.163
Καθαρή συναλλαγματική ζημιά	(894)	(1.502)
	2.390	2.661

Τα χρηματοδοτικά έξοδα καταμετρήθηκαν ως εξής:

	2018	2017
	€000	€000
Ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων	2.390	2.661
	2.390	2.661

14. Φορολογία

	2018	2017
	€000	€000
Τρέχουσα φορολογία:		
Εταιρικός φόρος - προηγούμενα έτη	1	-
Εισφορά για την άμυνα	1.190	1.586
Συνολική τρέχουσα φορολογία	1.191	1.586
Αναβαλλόμενη Φορολογία (Σημ. 22):		
Δημιουργία και αντιστροφή των προσωρινών διαφορών	5.288	7.285
Συνολική αναβαλλόμενη φορολογία	5.288	7.285
Χρέωση για φορολογία	6.479	8.871

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

Ο φόρος επί του κέρδους του Συγκροτήματος πριν τη φορολογία διαφέρει από το θεωρητικό ποσό που θα προέκυπτε χρησιμοποιώντας τα εφαρμόσιμα ποσοστά φορολογίας ως εξής:

	2018	2017
	€000	€000
Κέρδος πριν τη φορολογία	43.204	59.561
Φορολογία υπολογιζόμενη με τα εφαρμόσιμα ποσοστά φορολογίας εισοδήματος	5.401	7.445
Φορολογική επίδραση εξόδων που δεν εκπίπτουν για φορολογικούς σκοπούς	163	688
Φορολογική επίδραση εσόδων που δεν φορολογούνται	(1.394)	(848)
Φόρος - προηγούμενα έτη	1	-
Αναβαλλόμενη φορολογία - προηγούμενα έτη	1.118	-
Εισφορά για την άμυνα	1.190	1.586
Χρέωση για φορολογία	6.479	8.871

Ο συντελεστής φόρου εισοδήματος για το Συγκρότημα είναι 12,5%.

Από το φορολογικό έτος 2012, φορολογικές ζημιές μέχρι 5 ετών μπορούν να μεταφερθούν και να χρησιμοποιηθούν έναντι φορολογικών κερδών. Κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις τόκοι εισπρακτέοι μπορεί να υπόκεινται σε αμυντική εισφορά με ποσοστό 30%. Σε τέτοιες περιπτώσεις, οι τόκοι αυτοί εξαιρούνται από τον φόρο εισοδήματος. Σε ορισμένες περιπτώσεις μερίσματα από το εξωτερικό μπορεί να υπόκεινται σε αμυντική εισφορά με ποσοστό 20% για τα έτη 2012 και 2013 και 17% το 2014 και μετά.

Κέρδη από τη διάθεση αξιολογίων που εμπίπτουν στον ορισμό των τίτλων για φορολογικούς σκοπούς (περιλαμβανομένων μετοχών, χρεογράφων, ομολόγων, δικαιωμάτων επ' αυτών, κλπ.) εξαιρούνται από κυπριακό εταιρικό φόρο.

Η (χρέωση)/πίστωση φορολογίας που σχετίζεται με στοιχεία λοιπών συνολικών εσόδων είναι ως εξής:

Φορολογικές επιδράσεις των στοιχείων των λοιπών συνολικών εσόδων

	Έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018			Έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2017		
	Πριν τη φορολογία	(Χρέωση)/πίστωση φορολογίας	Μετά τη φορολογία	Πριν τη φορολογία	(Χρέωση)/πίστωση φορολογίας	Μετά τη φορολογία
	€000	€000	€000	€000	€000	€000
Σχέδιο αφυπηρέτησης καθορισμένου ωφελήματος: Επανακαταμέτρηση υποχρέωσης σχεδίου αφυπηρέτησης	(22.781)	-	(22.781)	49.755	-	49.755
Άλλα συνολικά εισοδήματα	(22.781)	-	(22.781)	49.755	-	49.755

15. Ακίνητα, Έγκαταστάσεις και Εξοπλισμός

	Ιδιόκτητη Γη	Κτήρια	Εγκαταστάσεις και μηχανήματα	Γραμμές, καλώδια και μετρητές	Οχήματα	Έπιπλα, σκεύη και εξοπλισμός γραφείου	Εργαλεία	Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και προγράμματα	Εργασία υπό εκτέλεση	Σύνολο
	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000
Την 1^η Ιανουαρίου 2017										
Κόστος	42.171	357.149	1.515.897	1.057.015	20.974	7.408	7.389	35.851	29.527	3.073.381
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	-	(146.549)	(717.764)	(412.556)	(20.260)	(6.623)	(6.906)	(33.763)	-	(1.344.421)
Καθαρή λογιστική αξία	42.171	210.600	798.133	644.459	714	785	483	2.088	29.527	1.728.960
Έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2017										
Καθαρή λογιστική αξία στην αρχή του έτους	42.171	210.600	798.133	644.459	714	785	483	2.088	29.527	1.728.960
Προσθήκες	264	70	48	211	1.103	182	71	555	42.930	45.434
Πωλήσεις	-	-	-	-	-	-	-	(5)	-	(5)
Χρέωση απόσβεσης	-	(11.901)	(55.825)	(27.575)	(569)	(222)	(151)	(1.579)	-	(97.822)
Μεταφορές	160	2.119	18.312	19.535	-	-	-	1.355	(41.481)	-
Καθαρή λογιστική αξία στο τέλος του έτους	42.595	200.888	760.668	636.630	1.248	745	403	2.414	30.976	1.676.567
Στις 31 Δεκεμβρίου 2017										
Κόστος	42.595	359.338	1.534.257	1.076.760	22.020	7.377	7.460	37.703	30.976	3.118.486
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	-	(158.450)	(773.589)	(440.130)	(20.772)	(6.632)	(7.057)	(35.289)	-	(1.441.919)
Καθαρή λογιστική αξία	42.595	200.888	760.668	636.630	1.248	745	403	2.414	30.976	1.676.567
Έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018										
Καθαρή λογιστική αξία στην αρχή του έτους	42.595	200.888	760.668	636.630	1.248	745	403	2.414	30.976	1.676.567
Προσθήκες	304	104	138	152	834	98	103	1.316	46.343	49.392
Πωλήσεις	(185)	(1)	-	-	-	(2)	-	-	-	(188)
Χρέωση απόσβεσης	-	(11.907)	(55.932)	(27.926)	(400)	(200)	(144)	(1.627)	-	(98.136)
Μεταφορές	193	869	15.739	21.557	-	-	-	53	(38.411)	-
Καθαρή λογιστική αξία στο τέλος του έτους	42.907	189.953	720.613	630.413	1.682	641	362	2.156	38.908	1.627.635
Στις 31 Δεκεμβρίου 2018										
Κόστος	42.907	360.310	1.550.134	1.098.469	22.187	7.444	7.563	39.047	38.908	3.166.969
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	-	(170.357)	(829.521)	(468.056)	(20.505)	(6.803)	(7.201)	(36.891)	-	(1.539.334)
Καθαρή λογιστική αξία	42.907	189.953	720.613	630.413	1.682	641	362	2.156	38.908	1.627.635

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

Στην ενοποιημένη κατάσταση ταμειακών ροών οι εισπράξεις από πώληση ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού περιλαμβάνουν:

	2018	2017
	€000	€000
Καθαρή λογιστική αξία	188	5
Κέρδος/(Ζημιά) από πώληση ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού (Σημ. 10)	269	(1)
Εισπράξεις από πώληση ακινήτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού	457	4

Χρέωση απόσβεσης ύψους €98.136.000 (2017: €97.822.000) χρεώθηκε στα λειτουργικά έξοδα.

Γη και εγκαταστάσεις που βρίσκονται στις περιοχές που κατέχονται από τα τουρκικά στρατεύματα

Το σύνολο του πάγιου ενεργητικού που εμφανίζεται στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης περιλαμβάνει γη και εγκαταστάσεις που βρίσκονται στις περιοχές που κατέχονται από τα τουρκικά στρατεύματα εισβολής και που το κόστος τους είναι περίπου €12.978.000. Η πρόβλεψη για αποσβέσεις των εγκαταστάσεων αυτών μέσα στη χρήση 2018 ήταν μηδέν (2017: μηδέν), το σύνολο των αποσβέσεων στις 31 Δεκεμβρίου 2018 ήταν €12.440.000 (2017: €12.440.000) και αφήνοντας καθαρή λογιστική αξία €538.000 (2017: €538.000) που αντιπροσωπεύει το κόστος της γης. Οι συνέπειες της τουρκικής κατοχής πάνω στην αξία της γης και των εγκαταστάσεων αυτών είναι άγνωστες.

16. Επένδυση σε Κοινοπραξία

	2018	2017
	€000	€000
Στην αρχή του έτους	-	-
Μεταφορά από θυγατρική	10	-
Πώληση σε τρίτο μέρος	(5)	-
Μερίδιο ζημίας σε κοινοπραξία	(5)	-
Στο τέλος του έτους	-	-

Τα πιο πάνω αφορούν στη συμμετοχή του Συγκροτήματος στην κοινοπραξία ΑΗΚ-ΙΑΚ ΑΧΕΡΑ Ανανεώσιμες Λτδ. Η ΑΗΚ-ΙΑΚ ΑΧΕΡΑ Ανανεώσιμες Λτδ έχει μετοχικό κεφάλαιο το οποίο αποτελείται μόνο από συνήθεις μετοχές. Το Συγκρότημα στις 31 Δεκεμβρίου 2018 κατείχε άμεσα στην εταιρεία 51% του μετοχικού κεφαλαίου της. Χώρα ούστασης και επιχειρηματικής δραστηριότητας της εταιρείας είναι η Κύπρος.

Κατά τη διάρκεια του έτους η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου μεταβίβασε στην Ιερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου (ΙΑΚ), 49% των μετοχών που κατείχε στη θυγατρική της εταιρεία EAC Solar Thermal Power Ltd και η εταιρεία στη συνέχεια μετονομάστηκε σε ΑΗΚ-ΙΑΚ ΑΧΕΡΑ Ανανεώσιμες Λτδ. Το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας αποτελείται από 5 μέλη εκ των οποίων δύο διορίζονται από την Αρχή, δύο από την ΙΑΚ και ο Πρόεδρος διορίζεται από κοινού. Με βάση σχετική συμφωνία Κοινής Ανάπτυξης μεταξύ της Αρχής και της ΙΑΚ, σκοπός της εταιρείας είναι η σταδιακή

(σε φάσεις) ανάπτυξη, αδειοδότηση, χρηματοδότηση, κατασκευή, λειτουργία και συντήρηση ενός ή περισσότερων φωτοβολταϊκών πάρκων. Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω, η επένδυση της ΑΗΚ στην εταιρεία ΑΗΚ-ΙΑΚ ΑΧΕΡΑ Ανανεώσιμες Λτδ αποτελεί επένδυση σε Κοινοπραξία.

Κύρια δραστηριότητα της Κοινοπραξίας είναι η ανάπτυξη φωτοβολταϊκών πάρκων. Η Κοινοπραξία έχει στρατηγική σημασία στην επέκταση των δραστηριοτήτων του Συγκροτήματος στον τομέα των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας.

Η Κοινοπραξία είναι ιδιωτική εταιρεία και δεν υπάρχει διαθέσιμη χρηματιστηριακή τιμή για τις μετοχές της.

Δεν υπάρχουν ενδεχόμενες υποχρεώσεις σχετικά με το συμφέρον του Συγκροτήματος στην Κοινοπραξία.

17. Χρηματοοικονομικά Περιουσιακά Στοιχεία και Άλλα Μη Χρηματοοικονομικά Εισπρακτέα

α) Εμπορικά εισπρακτέα

	2018	2017
	€000	€000
Εμπορικά εισπρακτέα	132.135	95.429
Μείον: πρόβλεψη ζημιάς εμπορικών εισπρακτέων	(16.017)	(15.259)
Εμπορικά εισπρακτέα - καθαρά	116.118	80.170

(i) Δίκαιη αξία των εμπορικών εισπρακτέων

Λόγω του βραχυπρόθεσμου χαρακτήρα των εμπορικών εισπρακτέων, η λογιστική τους αξία θεωρείται ότι είναι η ίδια με τη δίκαιη αξία.

(ii) Απομείωση και έκθεση κινδύνου

Πληροφορίες σχετικά με την απομείωση της τρέχουσας περιόδου των εμπορικών εισπρακτέων και την έκθεση του Συγκροτήματος στον πιστωτικό κίνδυνο παρατίθενται στη Σημείωση 6.

Προηγούμενη απομείωση αξίας των εμπορικών εισπρακτέων

Στις 31 Δεκεμβρίου 2017, εμπορικά εισπρακτέα ύψους €58.101.000 ήταν εξυπηρετούμενα.

Εμπορικά εισπρακτέα τα οποία είναι ληξιπρόθεσμα εντός τριών μηνών δεν θεωρούνται να έχουν υποστεί απομείωση. Στις 31 Δεκεμβρίου 2017, εμπορικά εισπρακτέα ύψους €18.872.000 ήταν ληξιπρόθεσμα αλλά δεν είχαν υποστεί απομείωση. Αυτά αποτελούνται από έναν αριθμό ανεξάρτητων πελατών για τους οποίους δεν υπάρχει πρόσφατο ιστορικό αθέτησης εκπλήρωσης υποχρεώσεων. Η χρονολογική ανάλυση αυτών των εμπορικών εισπρακτέων έχει ως εξής:

	2017
	€000
Μέχρι 3 μήνες	15.581
3 μέχρι 6 μήνες	1.129
Πάνω από 6 μήνες	2.162
	18.872

Στις 31 Δεκεμβρίου 2017, εμπορικά εισπρακτέα ύψους €18.456.000 είχαν υποστεί απομείωση, για την οποία έγινε πρόβλεψη. Το ποσό της πρόβλεψης ήταν €15.259.000. Τα απομειωμένα εισπρακτέα αφορούν κυρίως καταναλωτές, οι οποίοι βρίσκονται σε απροσδόκητα δύσκολη οικονομική κατάσταση. Υπολογίστηκε ότι ένα μέρος των εισπρακτέων αναμένεται να ανακτηθεί. Η χρονολογική ανάλυση αυτών των εισπρακτέων έχει ως εξής:

	2017
	€000
Μέχρι 3 μήνες	1.650
3 μέχρι 6 μήνες	1.340
Πάνω από 6 μήνες	15.466
	18.456

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

Η δημιουργία και η αντιστροφή πρόνοιας για εισπρακτέα τα οποία έχουν υποστεί απομείωση έχουν συμπεριληφθεί στα λειτουργικά έξοδα στην ενοποιημένη κατάσταση συνολικών εισοδημάτων (Σημ. 11). Τα ποσά που περιλαμβάνονται στο λογαριασμό πρόβλεψης για απομείωση γενικά διαγράφονται, όταν δεν υπάρχει οποιαδήποτε προσδοκία ανάκτησης επιπρόσθετων μετρητών.

Οι ομάδες των εμπορικών και άλλων εισπρακτέων περιλαμβάνουν περιουσιακά στοιχεία τα οποία έχουν υποστεί απομείωση ή είναι ληξιπρόθεσμα ύψους €75.000.

Η μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο την ημερομηνία αναφοράς, είναι η λογιστική αξία κάθε ομάδας εισπρακτέων που αναφέρεται πιο πάνω. Το Συγκρότημα δεν έχει οποιοδήποτε ενέχυρο ως εξασφάλιση.

Η λογιστική αξία των εμπορικών και άλλων εισπρακτέων του Συγκροτήματος αναλύεται ανά νόμισμα ως εξής:

	2018	2017
	€000	€000
Ευρώ - νόμισμα λειτουργίας και παρουσίασης	116.118	80.170
	<u>116.118</u>	<u>80.170</u>

β) Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος περιλαμβάνουν τα πιο κάτω Άλλα Χρηματοοικονομικά Εισπρακτέα:

	2018	2017
	€000	€000
Κεφαλαιουχικές συνεισφορές εισπρακτέες με δόσεις	404	510
Εισπρακτέα από ταμείο ΑΠΕ	5.290	10.690
Άλλα εισπρακτέα	9.729	8.236
	<u>15.423</u>	<u>19.436</u>
Μείον: Απομείωση ζημιάς για περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος	(331)	(75)
Καθαρά χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε αποσβεσμένο κόστος	15.092	19.361
Μείον μη κυκλοφορούντα ποσά	(131)	(5.432)
Κυκλοφορούντα ποσά	<u>14.961</u>	<u>13.929</u>

Το ποσό των €5.290.000 (2017: €10.690.000) αφορά ληξιπρόθεσμο εισπρακτέο από το Ταμείο ΑΠΕ. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αρχής στη συνεδρία του ημερομηνίας 16/5/2017 αποφάσισε όπως, από τις εισπράξεις του τέλους ΑΠΕ από τους λογαριασμούς ηλεκτρικού ρεύματος στο τέλος κάθε μήνα να αφαιρείται το συνολικό ποσό των επιδοτήσεων που πληρώνει η Αρχή στους Παραγωγούς ΑΠΕ εκ μέρους του Ταμείου του ίδιου μήνα και στη συνέχεια να αφαιρείται το ποσό των €450.000, που είναι το ελάχιστο ποσό που χρειάζεται για εξόφληση του οφειλόμενου προς την Αρχή ποσού εντός της περιόδου των 3 ετών.

Η λήξη των μη κυκλοφορούντων εισπρακτέων ποσών έχει ως εξής:

	2018	2017
	€000	€000
Μεταξύ 1 και 2 χρόνων	43	5.343
Μεταξύ 2 και 5 χρόνων	88	89
	<u>131</u>	<u>5.432</u>

Η δίκαιη αξία των μη κυκλοφορούντων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων είναι περίπου η ίδια με τη λογιστική αξία κατά την ημερομηνία αναφοράς.

Οι λογιστικές αξίες των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων σε αποσβεσμένο κόστος του Συγκροτήματος αναλύονται ανά νόμισμα ως εξής:

	2018	2017
	€000	€000
Ευρώ - νόμισμα λειτουργίας και παρουσίασης	31.523	26.839
	<u>31.523</u>	<u>26.839</u>

γ) Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στη δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρούνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων περιλαμβάνουν τα πιο κάτω:

	2018	2017
	€000	€000
Εισηγμένοι Μετοχικοί τίτλοι - Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου	351	557

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρούνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων παρουσιάζονται στις ροές μετρητών από εργασίες ως μέρος των αλλαγών στο κεφάλαιο κίνησης στην κατάσταση ταμειακών ροών.

Αλλαγές στις δίκαιες αξίες των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που επιμετρούνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων καταχωρούνται στα Άλλα έσοδα / (ζημιές) - καθαρά (Σημ. 10) στα αποτελέσματα.

δ) Άλλα μη χρηματοοικονομικά εισπρακτέα

	2018	2017
	€000	€000
Προκαταβολές σε υπεργολάβους	12.806	3.969
Προκαταβολές και προπληρωμές	3.625	3.509
	<u>16.431</u>	<u>7.478</u>

18. Αποθέματα

	2018	2017
	€000	€000
Καύσιμα	69.528	56.761
Εξαρτήματα και άλλα αναλώσιμα	63.363	62.311
	<u>132.891</u>	<u>119.072</u>

Το κόστος αποθεμάτων που αναγνωρίστηκε ως έξοδο και περιλήφθηκε στα λειτουργικά έξοδα είναι €428.188.000 (2017: €345.525.000).

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, αποθέματα αξίας €5.719.607 (2017: €7.825.113) είχαν υποστεί απομείωση, για την οποία έγινε πρόβλεψη. Το ποσό της πρόβλεψης ήταν €900.000 (2017: €1.286.418).

Τα αποθέματα παρουσιάζονται σε τιμή κόστους μείον απομείωση.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

19. Φορολογία Εισπρακτέα / Φορολογική (Υποχρέωση)

	2018	2017
	€000	€000
Εταιρικός φόρος	4.287	4.287
Έκτακτη εισφορά για την άμυνα	-	(17.375)
	<u>4.287</u>	<u>(13.088)</u>

Για συγκεκριμένες συναλλαγές και υπολογισμούς, ο προσδιορισμός της τελικής φορολογίας είναι αβέβαιος συνήθη πορεία της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Το Συγκρότημα αναγνωρίζει υποχρεώσεις για προβλεπόμενα φορολογικά ζητήματα με βάση υπολογισμούς για το κατά πόσο θα προκύψει επιπρόσθετη φορολογία. Όπου το τελικό φορολογικό αποτέλεσμα αυτών των ζητημάτων διαφέρει από το ποσό που έχει αρχικά αναγνωρισθεί, οι διαφορές επηρεάζουν την πρόβλεψη για εταιρικό φόρο και αναβαλλόμενη φορολογία στην περίοδο που έγινε ο προσδιορισμός της τελικής φορολογίας.

20. Ταμειακά Διαθέσιμα και Ισοδύναμα

Βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις

	2018	2017
	€000	€000
Βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις	362.786	378.687
Μείον πρόβλεψη ζημιάς βραχυπρόθεσμων τραπεζικών καταθέσεων	(5.149)	-
Βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις καθαρές	<u>357.637</u>	<u>378.687</u>

Πληροφορίες σχετικά με την επίδραση στην αξία των βραχυπρόθεσμων καταθέσεων από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 κατά την 1^η Ιανουαρίου 2018 καθώς και για την απομείωση της τρέχουσας περιόδου των βραχυπρόθεσμων τραπεζικών καταθέσεων και την έκθεση του Συγκροτήματος στον πιστωτικό κίνδυνο παρατίθενται στη Σημείωση 6. Το πραγματικό επιτόκιο στις βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις ήταν 0,10% - 2,65% (2017: 0,50% - 2,15%) και αυτές οι καταθέσεις έχουν όρο λήξης 3-12 μήνες (2017: 3 - 12 μήνες). Κατάθεση ύψους €12,5 εκ. (2017: €11,7 εκ.) χρησιμοποιείται ως υποχρέωση για προμήθεια καυσίμων.

Οι βραχυπρόθεσμες καταθέσεις αναλύονται ανά νόμισμα ως εξής:

	2018	2017
	€000	€000
Ευρώ - νόμισμα λειτουργίας και παρουσίασης	345.189	366.941
Δολάρια Ηνωμένων Πολιτειών	12.448	11.746
	<u>357.637</u>	<u>378.687</u>

Μετρητά και μετρητά στην τράπεζα

Τα μετρητά και αντίστοιχα μετρητών που περιλαμβάνονται στην ενοποιημένη κατάσταση ταμειακών ροών αντιπροσωπεύουν τα ποσά της ενοποιημένης κατάστασης οικονομικής θέσης των μετρητών στην τράπεζα και στο ταμείο που αναλύονται ως εξής:

	2018	2017
	€000	€000
Μετρητά στην τράπεζα και στο ταμείο	45.407	32.637
Λογαριασμοί προειδοποίησης	1.211	775
	<u>46.618</u>	<u>33.412</u>
Μείον πρόβλεψη ζημιάς μετρητών στην τράπεζα	(18)	-
Μετρητά και μετρητά στην τράπεζα καθαρά	<u>46.600</u>	<u>33.412</u>

Πληροφορίες σχετικά με την επίδραση στην αξία των μετρητών στην τράπεζα από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 κατά την 1^η Ιανουαρίου 2018 καθώς και για την απομείωση της τρέχουσας περιόδου των μετρητών στην τράπεζα και στο ταμείο και την έκθεση του Συγκροτήματος στον πιστωτικό κίνδυνο παρατίθενται στη Σημείωση 6.

Το πραγματικό επιτόκιο στις βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις ήταν 0,05% - 1,00% (2017: 1,00% - 1,40%) και αυτές οι καταθέσεις έχουν μέσο όρο λήξης 30 ημερών (2017: 30 ημερών).

Τα μετρητά και οι καταθέσεις στην τράπεζα αναλύονται ανά νόμισμα ως εξής:

	2018	2017
	€000	€000
Ευρώ - νόμισμα λειτουργίας και παρουσίασης	46.163	32.862
Δολάρια Ηνωμένων Πολιτειών	437	550
	<u>46.600</u>	<u>33.412</u>

Συμφιλίωση υποχρεώσεων που απορρέουν από χρηματοδοτικές δραστηριότητες:

	Τραπεζικά δάνεια	Σύνολο
	€000	€000
Υπόλοιπο την 1 ^η Ιανουαρίου 2017	417.206	417.206
Ταμειακές συναλλαγές:		
Αποπληρωμές κεφαλαίου	(75.709)	(75.709)
Τόκοι που πληρώθηκαν	(4.113)	(4.113)
Χρεωστικοί τόκοι	4.113	4.113
Υπόλοιπο την 31^η Δεκεμβρίου 2017 / 1^η Ιανουαρίου 2018	341.497	341.497
Ταμειακές συναλλαγές:		
Αποπληρωμές κεφαλαίου	(41.680)	(41.680)
Τόκοι που πληρώθηκαν	(3.192)	(3.192)
Χρεωστικοί τόκοι	3.192	3.192
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2018	299.817	299.817

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

21. Δανεισμός

	2018	2017
	€000	€000
Βραχυπρόθεσμος		
Τραπεζικά δάνεια	37.135	41.680
Μη βραχυπρόθεσμος		
Τραπεζικά δάνεια	262.682	299.817
Σύνολο δανεισμού	299.817	341.497

Λήξη μη βραχυπρόθεσμου δανεισμού

	2018	2017
	€000	€000
Από 1 μέχρι 2 έτη	34.055	37.135
Από 2 μέχρι 5 έτη	88.076	99.893
Μετά από 5 έτη	140.551	162.789
	262.682	299.817

Τα δάνεια είναι πληρωτέα σε ευρώ που έχουν προσδιοριστεί στις σχετικές συμφωνίες. Η αποπληρωμή του κεφαλαίου και του τόκου των δανείων αυτών είναι εγγυημένα από την Κυπριακή Κυβέρνηση.

Τα μεσοσταθμικά πραγματικά επιτόκια κατά την ημερομηνία αναφοράς ήταν ως εξής:

	2018	2017
	%	%
Τραπεζικά παρατραβήγματα και δάνεια	1,0	1,0

Η έκθεση του δανεισμού της Αρχής σε αλλαγές στα επιτόκια και οι ημερομηνίες συμβατικής επανατίμησης κατά την ημερομηνία αναφοράς είναι ως εξής:

	2018	2017
	€000	€000
Δανεισμός με κυμαινόμενο επιτόκιο		
6 μήνες ή λιγότερο	299.452	341.093
Δανεισμός με σταθερό επιτόκιο στη λήξη	365	404
	299.817	341.497

Το Συγκρότημα έχει τις πιο κάτω αχρησιμοποίητες χρηματοδοτικές διευκολύνσεις:

	2018	2017
	€000	€000
Κυμαινόμενο επιτόκιο		
Λήξη εντός ενός έτους	80.000	35.000
Λήξη πέραν του ενός έτους	-	42.500
	80.000	77.500

Η λογιστική αξία των τραπεζικών παρατραβηγμάτων και τραπεζικών δανείων είναι περίπου η ίδια με τη δίκαιη αξία.

Η λογιστική αξία του δανεισμού του Συγκροτήματος αναλύεται ανά νόμισμα ως εξής:

	2018	2017
	€000	€000
Ευρώ - νόμισμα λειτουργίας και παρουσίασης	299.817	341.497
	299.817	341.497

22. Αναβαλλόμενες Φορολογικές Υποχρεώσεις

Η ανάλυση των αναβαλλόμενων φορολογικών υποχρεώσεων είναι ως εξής:

	2018	2017
	€000	€000
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις που θα διακανονιστούν μετά από δώδεκα μήνες	87.125	82.958

Ο αναβαλλόμενος φόρος έχει υπολογιστεί πλήρως, με τη μέθοδο της υποχρέωσης, χρησιμοποιώντας τα εφαρμόσιμα ποσοστά φορολογίας πάνω σε όλες τις προσωρινές διαφορές με εξαίρεση τη διαφορά που προκύπτει λόγω της αναλογιστικής ζημιάς ύψους €241.877 χιλιάδων, την οποία η Διεύθυνση εκτιμά ότι δεν θα μπορέσει να εκμεταλλευθεί εντός της πενταετούς περιόδου που καθορίζει η σχετική νομοθεσία. (Σημ. 14).

Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις συμψηφίζονται όταν υπάρχει νομικά ισχυρό δικαίωμα να συμψηφίζονται τρέχοντα φορολογικά περιουσιακά στοιχεία έναντι τρέχουσων φορολογικών υποχρεώσεων και όταν οι αναβαλλόμενοι φόροι σχετίζονται με την ίδια φορολογική Αρχή. Η μικτή κίνηση του λογαριασμού αναβαλλόμενων φόρων είναι ως εξής:

	2018	2017
	€000	€000
Την 1 ^η Ιανουαρίου	82.958	75.673
Χρέωση στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων (Σημ. 14)	5.288	7.285
Χρέωση στα λοιπά συνολικά έσοδα	-	-
Στις 31 Δεκεμβρίου	87.125	82.958

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

Η κίνηση στην αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση και υποχρέωση κατά τη διάρκεια του έτους έχει ως εξής:

	Επιταχυνόμενη φορολογική απόσβεση	Αναβλημένα έσοδα	Φορολογική ζημιά	Άλλα	Σύνολο
	€000	€000	€000	€000	€000
Την 1 ^η Ιανουαρίου 2017	135.136	(55.885)	(2.224)	(1.354)	75.673
Χρέωση/(πίστωση):					
Κατάσταση αποτελεσμάτων	5.484	(64)	1.820	45	7.285
Υπόλοιπο την 31 ^η Δεκεμβρίου 2017	140.620	(55.949)	(404)	(1.309)	82.958
Αναπροσαρμογή κατά την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 9	-	-	(272)	(849)	(1.121)
Αναπροσαρμοσμένο υπόλοιπο την 1^η Ιανουαρίου 2018	140.620	(55.949)	(676)	(2.158)	81.837
Χρέωση/(πίστωση):					
Κατάσταση αποτελεσμάτων	5.451	(1)	(454)	292	5.288
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2018	146.071	(55.950)	(1.130)	(1.866)	87.125

23. Αναβαλλόμενα Έσοδα

	2018	2017
	€000	€000
Υπόλοιπο την 1 ^η Ιανουαρίου	447.586	447.076
Προσθήκες	22.553	22.578
Μεταφορά στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων	(22.541)	(22.068)
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου	447.598	447.586
Αναβαλλόμενο εισόδημα πέραν του ενός έτους	(424.584)	(425.045)
Αναβαλλόμενο εισόδημα εντός ενός έτους	23.014	22.541

24. Εμπορικοί και Άλλοι Πιστωτές

	2018	2017
	€000	€000
Προμηθευτές καυσίμων	30.968	32.532
Άλλοι προμηθευτές	32.414	20.009
Τόκοι πληρωτέοι	76	83
Οφειλόμενα έξοδα	3.385	3.139
Πιστωτές για αγορά γης και υποσταθμών	8.282	8.409
Ποσό διαθέσιμο για διαδικασία εκκίνησης ⁽¹⁾	13.385	12.717
Άλλοι πιστωτές	12.027	10.799
Συνολικές χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις σε εμπορικούς και άλλους πιστωτές σε αποσβεσμένο κόστος	100.537	87.688
Αναβαλλόμενα έσοδα - συμβόλαια οδικού φωτισμού	1.363	-
Φόρος Προστιθέμενης Αξίας πληρωτέος	11.181	6.179
Φόρος Μισθωτών Υπηρεσιών πληρωτέος	658	601
Κρατήσεις από εργολάβους για εκτέλεση εργασίας	3.092	2.489
Προκαταβολές καταναλωτών	34.487	31.265
Άλλες υποχρεώσεις	50.781	40.534
Εμπορικοί και άλλοι πιστωτές	151.318	128.222

Η δίκαιη αξία των εμπορικών και άλλων πιστωτών είναι περίπου η ίδια με τη λογιστική αξία κατά την ημερομηνία αναφοράς.

⁽¹⁾ Το ποσό αυτό αντιπροσωπεύει κατακράτηση από οφειλή προς ένα προμηθευτή καυσίμων για ανάθεση στους δικαιούχους, με τη διαδικασία της εκκίνησης των διαφόρων απαιτητών έναντι του Συγκροτήματος και του συγκεκριμένου προμηθευτή.

25. Εξαρτημένες Έταιρίες

	2018 % Κατοχή	2017 % Κατοχή	Χώρα ίδρυσης	Κύριες δραστηριότητες
Ηλεκτρική Ανανεώσιμες Λτδ (πρώην Ηλεκτρική Λτδ)	100	100	Κύπρος	Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας
EAC LNG Investments Company Ltd	100	100	Κύπρος	Αδρανής
ESCO AHK Ltd	100	100	Κύπρος	Εξοικονόμηση Ενέργειας
AHK-IAK AXEPA Ανανεώσιμες Λτδ (πρώην EAC Solar Thermal Power Ltd) (Σημ. 16)	51	100	Κύπρος	Φωτοβολταϊκά Πάρκα

Τα αποτελέσματα των εξαρτημένων εταιριών ενοποιήθηκαν στους λογαριασμούς του Συγκροτήματος της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου. Η επένδυση στην AHK-IAK AXEPA Ανανεώσιμες Λτδ θεωρείται στις 31 Δεκεμβρίου 2018 ως επένδυση σε κοινοπραξία.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

26. Ενδεχόμενες Υποχρεώσεις

(α) Στις 31 Δεκεμβρίου 2018 το Συγκρότημα είχε ενδεχόμενες υποχρεώσεις σε σχέση με πιθανό φόρο για διάφορα έξοδα ύψους €1.814.000 (2017: €1.762.000) και ενδεχόμενη επιστροφή φόρου ύψους €535.000 (2017: €-) καθώς και ενδεχόμενη επιστροφή αμυντικής εισφοράς ύψους €10.435.000 (2017: €4.073.000).

(β) Στις 2 Δεκεμβρίου 2015 το Τμήμα Φορολογίας απέστειλε στην ΑΗΚ Ειδοποίηση Επιβολής Φορολογίας για την μη παρακράτηση φόρου από τις απολαβές των υπαλλήλων για το έτος 2009 ύψους €3.925.000 πλέον τόκους και επιβαρύνσεις. Η ΑΗΚ με επιστολή της ημερομηνίας 26 Ιανουαρίου 2016 υπέβαλε ένσταση για το σύνολο της υπό αναφοράς φορολογίας. Το Συγκρότημα πιστεύει ότι υπάρχει επαρκής υπεράσπιση έναντι όλων των απαιτήσεων και ως εκ τούτου δεν έγινε καμία πρόβλεψη στους λογαριασμούς.

(γ) Στις 31 Δεκεμβρίου 2018 το Συγκρότημα είχε ενδεχόμενες υποχρεώσεις σε σχέση με εκκρεμούσες δικαστικές υποθέσεις ύψους €3.817.000 (2017: €4.082.000) και ενδεχόμενο περιουσιακό στοιχείο ύψους €5.000 (2017: €10.000).

Το Συγκρότημα πιστεύει ότι υπάρχει επαρκής υπεράσπιση έναντι όλων των απαιτήσεων και δεν αναμένει να επιφέρουν σημαντική ζημιά. Επομένως καμιά πρόβλεψη δεν έχει γίνει στους λογαριασμούς γι' αυτό το θέμα.

(δ) Στις 31 Δεκεμβρίου 2018 το συγκρότημα είχε τα πιο κάτω εγγυητικά έγγραφα:

(i) Ποσό €2.771.000 προς όφελος του Ανώτερου Τελωνιακού Λειτουργού αναφορικά με την άδεια που παραχωρήθηκε στο Συγκρότημα για απαλλαγή από την καταβολή Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης στα ενεργειακά προϊόντα που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, περιλαμβανομένου και του πετρελαίου εσωτερικής καύσης (ντίζελ).

(ii) Ποσό €210.000 προς όφελος του Τμήματος Περιβάλλοντος αναφορικά με την άδεια βιομηχανικών εκπομπών και διαχείρισης αποβλήτων.

(iii) Ποσό €11.000 προς όφελος της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού για συμμετοχή στο σχέδιο ενίσχυσης της υποδομής κατάρτισης.

27. Δεσμεύσεις

Δεσμεύσεις για κεφαλαιουχικές δαπάνες

	2018	2017
	€000	€000
Δαπάνες για τις οποίες υπογράφηκαν συμβόλαια ή έχουν ξεκινήσει εργασίες	118.509	112.769
Δαπάνες που εγκρίθηκαν αλλά δεν υπογράφηκαν συμβόλαια ή δεν έχουν ξεκινήσει εργασίες	241.227	83.923
Εγκεκριμένες δαπάνες που εκκρεμούν	359.736	196.692

Δεσμεύσεις λειτουργικών μισθώσεων - όπου η Αρχή είναι ο μισθωτής

Οι ελάχιστες μελλοντικές πληρωμές για ενοίκια με βάση συμφωνίες λειτουργικών μισθώσεων που δεν μπορούν να ακυρωθούν είναι ως εξής:

	2018	2017
	€000	€000
Εντός ενός έτους	393	366
Πέραν του ενός έτους και μέχρι πέντε έτη	350	505
Πέραν των πέντε ετών	13	13
	756	884

28. Συναλλαγές με Συνδεδεμένα Μέρη

Η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου είναι Οργανισμός Δημοσίου Δικαίου ο οποίος εγκαθιδρύθηκε στην Κύπρο σύμφωνα με τον περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού Νόμο Κεφ. 171 του 1952.

(i) Πωλήσεις

	2018	2017
	€000	€000
Πωλήσεις ηλεκτρικής ενέργειας σε συγγενικά μέρη του Συγκροτήματος	68.544	61.609

Τα συγγενικά μέρη αποτελούνται από κυβερνητικά ελεγχόμενα μέρη (π.χ. Κυβερνητικά Γραφεία, Υπουργεία κτλ.). Οι πωλήσεις έγιναν με εμπορικούς όρους και προϋποθέσεις.

(ii) Υπόλοιπα στο τέλος του έτους - καθαρά

	2018	2017
	€000	€000
Εισπρακτέα από συγγενικά μέρη για πωλήσεις ηλεκτρικής ενέργειας	8.021	5.803

Τα συγγενικά μέρη αποτελούνται από κυβερνητικά ελεγχόμενα μέρη (π.χ. Κυβερνητικά Γραφεία, Υπουργεία κ.τ.λ.).

(iii) Αμοιβή βασικών διευθυντικών στελεχών

Η αμοιβή των βασικών διευθυντικών στελεχών είναι ως ακολούθως:

	2018	2017
	€000	€000
Μισθοί	337	217
Κοινωνικές ασφαλίσσεις και άλλα κόστη	61	42
Ταμείο κοινωνικής συνοχής	7	4
Συνταξιοδοτικά κόστη	61	56
	466	319

(iv) Αμοιβή Συμβούλων

Η συνολική αμοιβή των Συμβούλων ήταν ως ακολούθως:

	2018	2017
	€000	€000
Αμοιβή υπό εκτελεστική ιδιότητα	78	58

29. Γεγονότα μετά την Περίοδο Αναφοράς

Στις 17 Ιανουαρίου 2019 η Αρχή μεταβίβασε στην Ιερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου, 101 μετοχές που κατείχε στην εταιρεία ΑΗΚ-ΙΑΚ ΑΧΕΡΑ Ανανεώσιμες Λτδ με αποτέλεσμα η συμμετοχή της στην εταιρεία να μειωθεί στο 49,99%.

Δεν υπήρξαν άλλα σημαντικά γεγονότα μετά την περίοδο αναφοράς που να έχουν σχέση με την κατανόηση των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

30. Λογιστικές Πολιτικές μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2017

Οι λογιστικές πολιτικές που εφαρμόστηκαν κατά τη συγκριτική περίοδο που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2017 και τροποποιήθηκαν από το ΔΠΧΠ 9 και το ΔΠΧΑ 15 έχουν ως εξής.

Αναγνώριση εισοδημάτων

Το εισόδημα αποτελείται από τη δίκαιη αξία της αντιπαροχής που εισπράχθηκε ή είναι εισπρακτέα για την πώληση προϊόντων και υπηρεσιών κατά τη συνήθη διεξαγωγή των εργασιών του Συγκροτήματος. Το εισόδημα παρουσιάζεται μετά την αφαίρεση Φόρου Προστιθέμενης Αξίας.

Το Συγκρότημα αναγνωρίζει τα εισοδήματα όταν το ποσό του εισοδήματος μπορεί να υπολογιστεί αξιόπιστα, είναι πιθανόν ότι μελλοντικά οικονομικά οφέλη θα εισρεύσουν προς την οντότητα και όταν πληρούνται συγκεκριμένα κριτήρια για κάθε μία εκ των εργασιών του Συγκροτήματος όπως αναφέρεται πιο κάτω.

(α) Πωλήσεις ηλεκτρικής ενέργειας

Οι πωλήσεις ηλεκτρικής ενέργειας αντιπροσωπεύουν ποσά εισπρακτέα με βάση την κατανάλωση όπως καταγράφεται σε μετρητές χωρίς ΦΠΑ. Οι πωλήσεις επίσης περιλαμβάνουν υπολογισμό της αξίας των μονάδων που προμηθεύτηκαν στους καταναλωτές μεταξύ της ημερομηνίας της τελευταίας καταγραφείσας ένδειξης μετρητών και το τέλος του έτους και αυτός ο υπολογισμός περιλαμβάνεται στα εισπρακτέα στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης.

(β) Πιστωτικοί τόκοι

Οι πιστωτικοί τόκοι αναγνωρίζονται κατά αναλογία χρόνου χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

(γ) Κεφαλαιουχικές συνεισφορές καταναλωτών

Το Συγκρότημα δέχεται αιτήσεις από ιδιώτες και εταιρείες που επιθυμούν την επέκταση του δικτύου σε περιοχές που δεν καλύπτονται από το υφιστάμενο δίκτυο. Περαιτέρω το Συγκρότημα δέχεται αιτήσεις για παραχώρηση επιπρόσθετου φορτίου από δίκτυο που το Συγκρότημα έχει ήδη κατασκευάσει. Και

στις δύο περιπτώσεις το Συγκρότημα χρεώνει τους αιτητές το κόστος κατασκευής.

Το γεγονός ότι το κόστος ανακτάται από τους αιτητές έχει ως αποτέλεσμα να μη χρειάζεται να ανακτηθεί μέσω των διατιμήσεων ηλεκτρικού ρεύματος από τους καταναλωτές. Σε αντίθετη περίπτωση, το κόστος αυτό θα συμπεριλαμβανόταν στις διατιμήσεις και οι καταναλωτές θα χρεώνονταν για την κατανάλωση ηλεκτρικού ρεύματος με ψηλότερη τιμή. Όλοι οι αιτητές για επέκταση δικτύου, επιβαρύνονται με κεφαλαιουχική συνεισφορά και όλοι οι καταναλωτές χρεώνονται με τις ίδιες διατιμήσεις.

Οι αιτητές εξασφαλίζουν το δικαίωμα διαρκούς πρόσβασης στο δίκτυο για απεριόριστο χρονικό διάστημα. Το Συγκρότημα δεσμεύεται να παρέχει πρόσβαση για απεριόριστο χρονικό διάστημα. Οι κεφαλαιουχικές συνεισφορές αντιπροσωπεύουν το τίμημα για συνεχή υπηρεσία και ως εκ τούτου τα έσοδα παρουσιάζονται ως αναβαλλόμενα έσοδα και μεταφέρονται σταδιακά στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων σε περίοδο ταυτόσημη με αυτή των περιουσιακών στοιχείων που έχει κατασκευάσει/ αποκτήσει για αυτό τον σκοπό, και που έχουν μέσο όρο ζωής 33 1/3 έτη. Το διάστημα αυτό θεωρείται λογική προσέγγιση του υπολογισμού της περιόδου της πελατειακής σχέσης.

(δ) Έσοδα Αφαλάτωσης

Τα έσοδα Αφαλάτωσης αντιπροσωπεύουν την πώληση αφαλατωμένου νερού στο Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων με βάση την προμήθεια όπως καταγράφεται στους μετρητές χωρίς ΦΠΑ. Οι πωλήσεις επίσης, περιλαμβάνουν υπολογισμό της αξίας των μετρικών τόνων που προμηθεύτηκαν μεταξύ της ημερομηνίας της τελευταίας τιμολόγησης και το τέλος του έτους και αυτός ο υπολογισμός περιλαμβάνεται στα εισπρακτέα στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης.

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία

(i) Ταξινόμηση

Το Συγκρότημα ταξινομεί τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία της σε χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που αποτιμούνται σε δίκαιη αξία

μέσω των αποτελεσμάτων σε δάνεια και εισπρακτέα. Η ταξινόμηση εξαρτάται από το σκοπό για τον οποίο αποκτήθηκαν τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία. Η Διεύθυνση αποφασίζει την κατάλληλη ταξινόμηση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων κατά την αρχική αναγνώριση.

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που αποτιμούνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

Αυτή η κατηγορία έχει δύο υποκατηγορίες: Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία προς εμπορία και αυτά που ορίστηκαν σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων κατά την αρχική αναγνώριση. Ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ταξινομείται στην υποκατηγορία προς εμπορία αν αγοράστηκε κυρίως για σκοπούς πώλησης σε βραχυπρόθεσμη βάση. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα ταξινομούνται επίσης στην υποκατηγορία προς εμπορία. Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που ορίστηκαν σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων κατά την αρχική αναγνώριση είναι εκείνα, η απόδοση των οποίων αξιολογείται με βάση τη δίκαιη αξία, σύμφωνα με τη στοιχειοθετημένη επενδυτική στρατηγική του Συγκροτήματος. Πληροφορίες με βάση τη δίκαιη αξία σχετικά με αυτά τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία παρέχονται εσωτερικά στα βασικά διοικητικά στελέχη του Συγκροτήματος. Τα περιουσιακά στοιχεία στην κατηγορία αυτή ταξινομούνται ως κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία αν είναι προς εμπορία ή αναμένεται να πωληθούν μέσα σε δώδεκα μήνες από την ημερομηνία αναφοράς.

Δάνεια και εισπρακτέα

Τα δάνεια και εισπρακτέα είναι μη παράγωγα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία με σταθερές ή προσδιορισίμες πληρωμές που δεν είναι εισηγμένα σε ενεργή αγορά και για τα οποία δεν υπάρχει πρόθεση για εμπορία του εισπρακτέου. Περιλαμβάνονται στα κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία, εκτός αν έχουν λήξη που υπερβαίνει τους δώδεκα μήνες από την ημερομηνία αναφοράς. Αυτά ταξινομούνται ως μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία. Τα δάνεια και εισπρακτέα του Συγκροτήματος αποτελούνται από εμπορικά και άλλα εισπρακτέα, βραχυπρόθεσμες καταθέσεις, μετρητά και μετρητά στην τράπεζα στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης.

(ii) Αναγνώριση και αποτίμηση

Αγορές και πωλήσεις χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων με βάση συμβόλαιο κανονικής παράδοσης αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία που διεξάγεται η συναλλαγή, που είναι η ημερομηνία κατά την οποία το

Συγκρότημα δεσμεύεται να αγοράσει ή να πωλήσει το περιουσιακό στοιχείο. Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία αναγνωρίζονται αρχικά σε δίκαιη αξία, πλέον το κόστος συναλλαγής για όλα τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που δεν παρουσιάζονται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων. Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που αποτιμούνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, αναγνωρίζονται αρχικά σε δίκαιη αξία και τα έξοδα συναλλαγών χρεώνονται στις κερδοζημιές. Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διαγράφονται όταν το δικαίωμα να εισπραχθούν χρηματικές ροές από τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία έχει λήξει, ή έχει μεταφερθεί και το Συγκρότημα έχει ουσιαστικά μεταφέρει όλα τα σημαντικά ρίσκα και οφέλη ιδιοκτησίας.

Τα δάνεια και εισπρακτέα παρουσιάζονται σε αποσβεσμένο κόστος χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

Κέρδη ή ζημιές που προέρχονται από αλλαγές στη δίκαιη αξία της κατηγορίας «χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που αποτιμούνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων» παρουσιάζονται στις κερδοζημιές στα «άλλα κέρδη/(ζημιές) καθαρά» στην περίοδο κατά την οποία προκύπτουν. Μερίσματα που εισπράττονται από χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που αποτιμούνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων αναγνωρίζονται στις κερδοζημιές ως μέρος των άλλων εσόδων, όταν αποδειχθεί το δικαίωμα το Συγκρότημα να εισπράξει.

(iii) Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Το Συγκρότημα αξιολογεί σε κάθε ημερομηνία αναφοράς κατά πόσον υπάρχουν αντικειμενικά στοιχεία ότι ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή μια ομάδα χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, εκτός από τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που αποτιμούνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, έχει υποστεί απομείωση στην αξία.

Ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή μια ομάδα χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων έχει απομειωθεί και οι ζημιές απομείωσης προκύπτουν μόνον όταν υπάρχει αντικειμενική ένδειξη απομείωσης ως αποτέλεσμα ενός ή περισσοτέρων γεγονότων που συνέβησαν μετά την αρχική αναγνώριση του περιουσιακού στοιχείου («ζημιόγνο γεγονός») και αυτό το ζημιόγνο γεγονός (ή γεγονότα) έχει αντίκτυπο στις εκτιμημένες μελλοντικές ταμειακές ροές του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή της ομάδας χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και μπορεί να εκτιμηθεί αξιόπιστα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

Ένδειξη απομείωσης μπορεί να περιλαμβάνει ενδείξεις ότι οι οφειλότες ή μια ομάδα οφειλετών αντιμετωπίζει σημαντικά οικονομικά προβλήματα, δυσκολίες ή αδυναμία πληρωμής τόκων ή κεφαλαίων, η πιθανότητα ότι θα κηρύξει πτώχευση ή άλλη οικονομική αναδιοργάνωση, και όπου παρατηρήσιμα στοιχεία υποδεικνύουν ότι υπάρχει μια μετρήσιμη μείωση των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών, όπως μεταβολές στις καθυστερημένες πληρωμές ή οικονομικές συνθήκες που συσχετίζονται με τις αθετήσεις.

Για την κατηγορία δάνειων και εισπρακτέων, το ποσό της ζημιάς υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας του περιουσιακού στοιχείου και της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών (εξαιρώντας μελλοντικές πιστωτικές ζημιές που δεν έχουν πραγματοποιηθεί) προεξοφλημένες με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο του χρηματοοικονομικού στοιχείου. Η λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου μειώνεται και το ποσό της ζημιάς αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα. Εάν ένα δάνειο έχει κυμαινόμενο επιτόκιο, το προεξοφλητικό επιτόκιο για τον υπολογισμό της ζημιάς απομείωσης είναι το τρέχον πραγματικό επιτόκιο που καθορίζεται από τη σύμβαση. Ως πρακτική λύση, το Συγκρότημα μπορεί να υπολογίσει την απομείωση με βάση την δίκαιη αξία ενός μέσου χρησιμοποιώντας τις παρατηρήσιμες τιμές αγοράς.

Εάν, σε μεταγενέστερη περίοδο, το ποσό της ζημιάς απομείωσης μειωθεί και η μείωση μπορεί αντικειμενικά να συσχετισθεί με ένα γεγονός που συνέβη μετά την αναγνώριση της απομείωσης (όπως βελτίωση της πιστωτικής ικανότητας του οφειλέτη), η αντιστροφή της προηγούμενης ζημιάς απομείωσης αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα.

Εμπορικά εισπρακτέα

Τα εμπορικά εισπρακτέα είναι ποσά που οφείλονται από πελάτες για πώληση εμπορευμάτων ή παροχή υπηρεσιών κατά τη συνήθη πορεία των εργασιών. Εάν η είσπραξη αναμένεται σε ένα χρόνο ή λιγότερο (ή κατά τη συνήθη πορεία του κύκλου εργασιών της επιχείρησης, εάν είναι μεγαλύτερος), έχουν ταξινομηθεί ως κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία. Αν όχι, παρουσιάζονται ως μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία.

Τα εμπορικά εισπρακτέα αναγνωρίζονται αρχικά σε δίκαιη αξία και μετέπειτα παρουσιάζονται σε αποσβεσμένο κόστος, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, μείον πρόνοιας για απομείωση της αξίας. Η πρόβλεψη για απομείωση καθορίζεται όταν υπάρχει αντικειμενική ένδειξη πως το Συγκρότημα δεν θα είναι σε θέση να εισπράξει τα συνολικά εισπρακτέα ποσά σύμφωνα με τους αρχικούς όρους των εισπρακτέων. Σημαντικές οικονομικές δυσκολίες του χρεώστη, η πιθανότητα ότι ο χρεώστης θα περιέλθει σε πτώχευση ή οικονομική αναδιοργάνωση και η αθέτηση ή παράλειψη εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του σχετικά με πληρωμές θεωρούνται ενδείξεις ότι το εμπορικό εισπρακτέο έχει υποστεί απομείωση. Το ποσό της πρόβλεψης είναι η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας του εισπρακτέου και της παρούσας αξίας των υπολογιζόμενων μελλοντικών ταμειακών ροών, προεξοφλημένων με το πραγματικό επιτόκιο. Η λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου μειώνεται με τη χρήση ενός λογαριασμού πρόβλεψης και το ποσό της ζημιάς αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα στα «Λειτουργικά Έξοδα». Όταν ένα εμπορικό εισπρακτέο είναι επισφαλές, διαγράφεται έναντι του λογαριασμού πρόβλεψης για εμπορικά εισπρακτέα. Επακόλουθες ανακτήσεις ποσών που είχαν προηγουμένως διαγραφεί πιστώνονται έναντι των λειτουργικών εξόδων στα αποτελέσματα.

Προβλέψεις

Οι προβλέψεις αναγνωρίζονται όταν το Συγκρότημα έχει μια παρούσα νομική ή τεκμαρτή υποχρέωση που προκύπτει από γεγονότα που έχουν προηγηθεί, είναι πιθανό να υπάρξει ροή περιουσιακών στοιχείων για εξόφληση αυτής της υποχρέωσης και το ποσό της υποχρέωσης έχει υπολογιστεί αξιόπιστα. Δεν αναγνωρίζονται προβλέψεις για μελλοντικές ζημιές.

Οι προβλέψεις υπολογίζονται ως η τρέχουσα αξία των εξόδων που αναμένεται να απαιτηθούν για την εξόφληση της υποχρέωσης, χρησιμοποιώντας ένα ποσοστό πριν την φορολογία, το οποίο αποδίδει τρέχουσες αξιολογήσεις αγοράς της αξίας του χρήματος διαχρονικά και τους κινδύνους που σχετίζονται με την υποχρέωση. Η αύξηση στην πρόβλεψη λόγω της παρέλευσης χρόνου αναγνωρίζεται ως χρεωστικός τόκος.

Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα

Τα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα αποτελούνται από μετρητά στην τράπεζα και στο ταμείο, βραχυπρόθεσμες καταθέσεις στην τράπεζα με μέσο όρο λήξης λιγότερο των 90 μερών και τραπεζικά παρατραβήγματα. Βραχυπρόθεσμες καταθέσεις στην τράπεζα με μέσο όρο λήξης 3-12 μήνες συμπεριλαμβάνονται στις βραχυπρόθεσμες καταθέσεις και στις επενδυτικές δραστηριότητες για σκοπούς ταμειακών ροών. Στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης, τα τραπεζικά παρατραβήγματα περιλαμβάνονται στο δανεισμό στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.

Δανεισμός

Ο δανεισμός αναγνωρίζεται αρχικά σε δίκαιη αξία μετά την αφαίρεση του κόστους συναλλαγής. Ο δανεισμός παρουσιάζεται μετέπειτα σε αποσβεσμένο κόστος. Οποιαδήποτε διαφορά μεταξύ των εισπράξεων (μετά την αφαίρεση του κόστους συναλλαγής) και της αξίας εξόφλησης αναγνωρίζεται στις κερδοζημιές κατά τη διάρκεια του δανείου, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, εκτός εάν είναι άμεσα αποδοτέα στην αγορά, κατασκευή ή παραγωγή περιουσιακού στοιχείου που πληροί τα κριτήρια, στην οποία περίπτωση κεφαλαιοποιούνται ως μέρος του κόστους του περιουσιακού στοιχείου.

Αμοιβές που πληρώνονται για τη δημιουργία διευκολύνσεων δανεισμού αναγνωρίζονται ως κόστη συναλλαγής του δανείου στην έκταση όπου είναι πιθανόν ότι μέρος ή ολόκληρη η διευκόλυνση θα χρησιμοποιηθεί. Στην περίπτωση αυτή, η αμοιβή αναβάλλεται μέχρι την ανάληψη του δανείου. Στην περίπτωση που δεν υπάρχουν στοιχεία ότι είναι πιθανό ένα μέρος ή ολόκληρη η διευκόλυνση θα χρησιμοποιηθεί, η αμοιβή κεφαλαιοποιείται ως προπληρωμή (για υπηρεσίες ρευστότητας) και αποσβένεται κατά τη διάρκεια της περιόδου της διευκόλυνσης με την οποία σχετίζεται.

Ο δανεισμός αφαιρείται από τον ισολογισμό όταν η υποχρέωση που καθορίζεται στο συμβόλαιο εκπληρώνεται, ακυρώνεται ή λήγει. Η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης που έχει εξοφληθεί ή μεταβιβαστεί σε ένα άλλο μέρος και το καταβληθέν τίμημα, συμπεριλαμβανομένων οποιωνδήποτε μη χρηματικών περιουσιακών στοιχείων που μεταβιβάστηκαν ή υποχρεώσεων που αναλήφθηκαν, αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα ως άλλα έσοδα ή χρηματοοικονομικά έξοδα.

Μια ουσιαστική τροποποίηση των όρων υφιστάμενης χρηματοοικονομικής υποχρέωσης ή μέρους αυτής λογίζεται ως τερματισμός της αρχικής χρηματοοικονομικής υποχρέωσης και αναγνώριση μιας νέας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης. Κάθε κέρδος ή ζημιά από τον τερματισμό αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα, εκτός όταν προκύπτει ως αποτέλεσμα συναλλαγών με μετόχους που ενεργούν υπό την ιδιότητά τους ως μέτοχοι, οπότε αναγνωρίζεται απευθείας στα ίδια κεφάλαια. Οι όροι θεωρούνται ουσιαστικά διαφορετικοί, αν η προεξοφλημένη παρούσα αξία των ταμειακών ροών, βάσει των νέων όρων, συμπεριλαμβανομένων τυχόν τελών που καταβλήθηκαν μετά την αφαίρεση τυχόν αμοιβών που εισπράχθηκαν και προεξοφλήθηκαν με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο, είναι τουλάχιστον 10% διαφορετική από την προεξοφλημένη παρούσα αξία των ταμειακών ροών που απομένουν από την αρχική χρηματοοικονομική υποχρέωση. Τυχόν κόστος ή τέλη που προέκυψαν αναγνωρίζονται ως μέρος του κέρδους ή της ζημιάς κατά τον τερματισμό.

Τα κόστη δανεισμού αποτελούν τόκο και άλλα έξοδα με τα οποία επιβαρύνεται το Συγκρότημα σε σχέση με το δανεισμό κεφαλαίων, περιλαμβανομένου τόκου δανεισμού, απόσβεση εκπτώσεων ή επιμίσθιου που σχετίζονται με δανεισμό, απόσβεση επιπλέον κόστους που σχετίζεται με τη διευθέτηση δανεισμού, χρεώσεις χρηματοδοτικών μισθώσεων και συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από δανεισμό σε ξένο νόμισμα σε περίπτωση που θεωρούνται ως μια προσαρμογή στους χρεωστικούς τόκους.

Τα κόστη δανεισμού που σχετίζονται άμεσα με την αγορά, κατασκευή ή παραγωγή περιουσιακού στοιχείου που πληροί τα κριτήρια, που είναι ένα περιουσιακό στοιχείο που υποχρεωτικά καταλαμβάνει σημαντικό χρονικό διάστημα για να ετοιμαστεί για την προτιθέμενη χρήση ή πώληση του, κεφαλαιοποιούνται ως μέρος του κόστους του συγκεκριμένου περιουσιακού στοιχείου, όταν είναι πιθανόν ότι θα επιφέρουν μελλοντικά οικονομικά οφέλη στην Εταιρεία και τα κόστη μπορούν να υπολογιστούν αξιόπιστα. Ο δανεισμός ταξινομείται ως βραχυπρόθεσμη υποχρέωση, εκτός εάν το Συγκρότημα έχει το δικαίωμα άνευ όρων να αναβάλλει την αποπληρωμή της υποχρέωσης για τουλάχιστον δώδεκα μήνες μετά την ημερομηνία της ενοποιημένης κατάστασης οικονομικής θέσης.

**Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου
Κεντρικά Γραφεία**

Αμφιπόλεως 11, Στρόβολος
Τ.Θ. 24506
CY-1399 Λευκωσία

Τηλ.: +357 22201000
Φαξ: +357 22201020

E-mail: eac@eac.com.cy
Website: www.eac.com.cy

**Επιμέλεια Έκδοσης
Διεύθυνση Γραφείου Γενικής Διεύθυνσης
Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων**

Καλλιτεχνική Επιμέλεια
ORB COMMUNICATIONS LTD

Η Ετήσια Έκθεση 2018 έχει εκδοθεί μόνο σε ηλεκτρονική μορφή.
ISSN 0258-4875

Αρχή
Ηλεκτρισμού
Κύπρου

